

Diin alhak (Tūudm-sor sēn yaa a sidā)

sēn yaa mo-kasengā n gulsa

A Abdur-Rahmaan [bn Hamaad Al-Umar

Ne Wēnd Yuurā Albarka, sēn yaa a Dūni gūbg n yols Naabā, n yaa a yaolem raar welg n yols Naabā.

Tuusgo la bark puusgo

Pēgr be ne Wēnde sēn yaa bōn-naandsā Naabā, la puusgo la tilgr be Wēnd tēn-tuumbā fāa zugu. Rē poorē:

Ad wāndā yaa boolle n tug pōsbo, ti mam kōt-a yam soab fāa sēn be vumā pugē -zem ti yaa raowa bi yaa paga- n tēed Wēnd nengē sēn yaa Na-zēkdgā n yaa Tōodā, t'A maan zu-noogo ne sebrā sabab sēn menemā n yi A sorā, la A rol maam yel-sōmd kasēnga la ned fāa sēn sōng n sāeg-a, rē la m yete -la Wēnd la Sōngda-:

Bāng- yaa foom a ninsaala, sēn yaa yam-soaba- ti ad pōsg ka be, zu-noog me kae ne foom vi-kāngā pugē, la yaolem raar vumā kūumā poorē wā, sā n pa fo bānga f Saob ning sēn naana foomā, la f kō sid ne-A, n tū-A, Yē A yembre, la f bāng f Nabiyāam ning f Saobā sēn tum fo nengē wā, la nebā fāa nengē wā, ti f kō sid ne-a la f pug-a, la f bāng sid-tūudum ning fo Soabā sēn sagl foo ne-a wā, ti fo kō sid ne-a, la f tum ne rē.

La gaf-kāngā sēn be fo taorā (Tūudm-sor sēn yaa a sidā) yel-bēd vēnegre n be a pugē, yel sēn yaa tilae ne foo ti f bāng-ba la f tum ne-ba, la m welga gom-biis la mansaal-rāmb nins sēn tull vēnegrā n ball-b tēngrā, la mam tika wāndā fāa pugē Wēnd goamā A naam zēkame la A tēn-tuumbā Ḥadiis-rāmbā -Wēnd puusgo la A tilgr be a yīnga-; bala rē la yēgr a yembr tāa ne sidā-tūudmā ning Wēnd sēn pa reegd ned baa a yembr nengē tūudum n zūug yē ye.

La mam basa tik zondā sēn menes neb wusgā, m pus n togsa sul-rāmb sānda sēn menembā n yēgemdē ti bāmb bee sidā zugu, ti bāmb yaool n zār ne sidā, la yaa sēn na yl ti zitbā gūus-ba la neb nins sēn be a pugē wā, la Wēnd la mam Sekdā la la Bobend sēn be neere.

A yetā la a gulsdā: yaa Wēnd bas-ti-loogā tulsa

a ' Abdur-Rahmaan [bn Hamaad Aalu 'Umar

Yaa karen-saamba dīnā bāngr pugē

Rēnem bukā - yaa Wēnd minimā [1] sēn yaa Naandā n yaa Zisgā

Bānge- foo a yam soaba- ti fo Soab ning sēn naana foo n yi zaalmē wā la A wub foom ne neemā wā, Yē la bōn-naandsā Soaalā. La yam rāmbā sēn kō-b sid ne Wēndā A naam zēkame¹ pa yā-A ne b ninā ye, la ad b yā tagmes-rāmb sēn wiligd A belmā, la Yē la Naandā sēn yaa Rabsd ne bōn-naandsā fāa yelā, ti b bāng-A ne rē, la sēn yi tagmes-kāensā pugē:

Rēnem tagmasā:

Yaa ween-n-vugā la ninsaalā la vumā: b yaa yel-singdse n tar sungr la tēka, n tar tulsem ne a to, la bōn-singdg la sēn tar tulsem ne a to sik ka be t'a yaa bōn-naandg ye, bōn-naandg me rēndame t'a tar naanda, la naan kaseng-kānga la Wēnde, Wēnd me n togs, A meng yilengā, t'A yaa Naanda n rabsd bōn-naandsā fāa yela, la togsg-kāngā yii Wēnd nengē, A naam zēkame, A gaf-rāmb nins A sēn sik n kō A Tēn-tuumbā pugē.

Ad Wēnd Tēn-tuumbā taasa A goamā nebā nengē, la b bool-ba n tug sid kūun ne-A, la A tūudum, A yembre; Wēnd yeela A gaf wagellā pugē: Ad yāmb soabā la Wēnd sēn naana saasā la tēngā rasm a yoob pugē, rē poorē t'A zēk Al-'Aršā yīngri, A buiida yungā ne wīndgā ti b babsd taab kudae, la wīntoogā ne ādsā yaa sēn wōre ne A sagelle; rē yīnga naanegā la sagellā ka Yē soolem? Rēnd Wēnd sēn yaa bōn-naandsā fāa Soabā, A naam yi wagelle n zēke. [AL-'Aaraaf:54].

Aayarā vōor koεεg-koεεga:

¹ Ta 'aalaa (A naam zēkame): yaa zisgr la Wēn-pēgr gom-bila, n leb yaa zēkr la yilgr bilgr ne Wēnd.

Wēnde, A naam zēkame togsda nebā fāa ti Yē la b Soaba, sēn naana bāmbā, la A naan sāasā ne tēngā rasem a yoob pugē², la A togs t'A zēka³A Al-ʿAršā zugu.

La Al-ʿAršā bee sa-gāndā zug, yē me zēk n yud bōn-naandsā fāa n leb n yalem n yūda. La Wēnd bee Al-ʿArš-kāngā yīngiri, la A bee ne bōn-naandsā fāa ne A bāngrā la A wumbā la A nenemā, b yell baa a yembr pa solgd-A ye, la Wēnd togsame -A yell bēdma- t-A maana yungā t'a lut wīndgā ne a likā, n pugd-a ne tuulem, la A togsdē t'A naana wīndgā la kiuugā la ādsā, la A maan b fāa ti yaa sēn wōr n kēnd b soy wā ne A sagelle, la A togsdē ti Yē A yembre n so naanegā la sagellā, la Yē la zisg sēn pidā A mengē wā, la A sif-rāmbē wā, sēn kōta yel-sōms wusgo ti duumdē wā, la Yē me la bōn-naandsā Soabā, sēn naana bāmbā wā, la A wubdu-b ne A neemā-rāmbā

Wēnd le yeelame A Naam zēkame (La sēn be Wēnd tagmas-rāmbā pugē yaa yung la wīndga, la wīntoogā la kiuugā, ra wa tiuul-y n kō wīntoogā maa kiuugā ye, la tiuul-y n kō-y Wēnd ning sēn naana bāmbā, sā n mikame ti sid yaa Yē la yāmb sēn tūudā). [Fuṣṣilat:37].

Aayarā vōor κεοοg-κοεεga:

Wēnd togsdame A naam zēkame, ti sēn be A tagmes-rāmb nins sēn teesd A belmā: yaa yungā ne wīndgā la wīntoogā la kiuugā, la A gidgd ti b ra tiuulg wīntoogā la kiuugā yīng ye; bala b yiibā yaa bōn-naandse, wala b taabā, bōn-naandg me pa sōmb ti b tū-a ye, tiuulgā me: yaa tūudum kōbgō, la Wēnd sagenda nebā Aaya-kāngā pugē- wala A sēn sagend a taab pugē- ti b tiuulg Yē A Yembre; bala Yē la a Naandā n yaa a rabsda, sēn sōmba ne tūudmā

Yiibē soab tagmasā:

Yaa t'A naana rao ne paga: Rēnd pagbā la raopā belmā yaa tagmas sēn teesd Wēnde.

Tagmas a tāab soaba

Yaa zelma wā ne kōbgā yōs taabā: Rēnd neb a yiib pa be ti b koesā yaa a yembr ye, wala b kōbgā yaa yembr, ayo pus n yaa tilae ti welgr zīnd b yiibā suka.

Tagmas a naas soaba

Yaa puīyā sēn yōs taabā: ti yāwā yaa rakāagre, ti yāwā yaa talga, yāwā yaa naaba; ti yāwā pugda, n lagem ne b yembr fāa yaa yam soaba, la tags la bāngre, n maan sūur ne būmb ning a sēn pa paamā sēn yaa rakāaglem la zugundu la pug neere, la yaa ned bal n pa tōe n paam n zuyg būmb ning

Wēnd sēn pulum n kō-a wā ye; la rē yaa manesm kasenga Wēnd sēn rat-a -A naam yilgame-⁴yē mre la: zarb nebā ne taaba n gese, la b sōgen taaba, bul yīng ti b yel-manesdsā ra yeeb ye

La Wēnd sēn pa pulum puur n kō-a dūni wā pugē, Wēnd togsame t'A bīngd-a la a puurā n na n paas-a neemā arzānā pugā t'a sā n ki sīd-kūun ne Wēnd zugu, n lagem ne Wēnd kōo talg yel-tūusdi t'a wumsd noog ne rē, sēn yaa yōorā pemesgo la laafi, noor wusgo a pa be rakāagbā wusg nengē ye, la wānde yaa sēn yi Wēnd manesmā pugē la A tēeg-turgā.

Tagms a nu soaba

Gōeemā la zāmsd sēn yaa sīda, Wēnd sēn wilig gōetā a pugē yel-soondi sānda, ti yaa sū-noogre wala bugsgu

Tagms a yoob soaba:

Yōorā: b sēn pa mi a vōorā sīd-sīda sā n pa Wēnd A Yembre

Tagmas a yopoe soabā:

yaa ninsaālā:la sēn be a yīngē wā, sēn yaa yīn-wil wumdse, la gīin-rāmbā, la kalkōtā, la pu-roogā, la zēng sēn pa rē

Tagmas a nii soaba

² Bug-bug-kāngā naanegā pugē wā yaa manesem Wēnd sēn tull-a, A naam yi wagelle, sā n pa rē, A tōeeme n naan b fāa t'a tuulmā yud nif kamsgo; bala A togsame t'A sā n rat būmbu, A yet-a lame: "yi". T'a be yubē

³ Istawaa (A zēka) būmb zugu sā n yaa laarb-rāmbā goam pugē- sēn yaa Al-kurāanā goamā- a vōorā: a zēka a zug n lugi, la Wēnd zēkrā A Al-ʿAršā zugā yaa zēkre sēn togd ne A woorā, b ka mi a yalē wā sā n pa Yē. la a zēkame wā vōorā pa: a wila naamā zuk ye, wala menemdbā sēn kūs-d b Wēnd Sif-rāmbā (bilsgā) hakukā, A sēn bils A mengā ne wā, t'A Tēn-tuumā bilga ne-A wā, ti bāmb yaa sēn yēgemde ti b sā n tableg Wēnd Sif-rāmbā (bilsgā) a hakukē wā b wōnesa Wēnd ne A bōn-naandsā, la wānde yaa yēgneg sēn yaa yooko; bala wōnesgā yaa b sā n na n yeel sif-rāmbā pugē: A wōnda woto wala: A yaa wa woto n Makd ne bōn-naandsā sif-rāmbā (bilgrā), la sā n yaa tabendg ning sēn tog ne Wēndā ti pa tū ne Tašbuh (wōnesgo) maa Tamṭul (wala-taaba) maa Takyuf (mamesgo) maa Taʿaṭul (bas n da yāk maanā) maa Taʿawul (wēnebo), sā n yi boto rēnd rē yaa Tēn-tuumā sor rēng-taoor-rāmbā sēn yaa b nin-sōmā wā sēn dik sor ningā, yē me la sīd ning sēn yaa tilae ne sīd-kōt fāa t'a gād-a baa ti nebā wusg fāa sā n bas-a

⁴ A naam yilgame: rat n yeel ti Wēnd yilgame n zāag n yi boogr la zanga.

Wënd sika sa-koomā tēng kung zug ti moogā ne tūsā sēn yaa toor-toor b yelē wā la b kōbgē wā, la b nafa la b noomā buli n tob, la wānde yaa bilfu sēn yi tagmas-rāmb kōbse Wënd sēn togs-b Alkurāanā pugē, la A togs ti b yaa togmas-rāmba sēn wiligd A belmā, A naam yulgama, n leb n wilig ti Yē la Naandā n yaa Rabsda ne bōn-naansā fāa gilli.

Tagmas a wae soaba:

Fītra (Yale) ning Wënd sēn yēbg nebā a zugā, ti b kōt-sid ne Wënd belmā sēn yaa b Naandā la b Rabsda, la sēn kusda rē yēnda yagsda a mengā n keesd-a zu-beed puga, rēnd -pa kō-sid ne Wënd belmā-rāmbā (communisme)⁵-bilgri- a vu vi-kāngā pugē t'a yaa nong soaba, a baasg zīig kūumā poorē yaa Bugum, a sēn yags a soab ning sēn naana yē n yi zaalmā, la A wub-a ne neemā wā, sā n pa a lebgame n tug Wënd nengē la a kō sid ne Wënd la A dīinā la A Tēn-tuumbā

Tagmas a piig soaba:

Yaa barkā la yē me la d sēn wusg bōn-naandsā kēer pugē wala rūmsā, la barkā kusdg yaa kongre wala sēn be baasē wā la yūusē wā.

La sēn yi Wënd sif-rāmbā pugē A naam zēkame, A yaa:

Rēnem sēn pa tū ne singre, la Vit sēn ka sete, A pa kiidi, A pa sete, n yaa Sek-m-meng Soaba, n yās ne A yalē wā, A pa tar tulsem n tug A to ye, A yaa Yembre, lagm-n-taar ka be ne-A ye, Wënd yeelame A naam zēkame: (Yeele: "Yēnda la Wēnde, A yaa A Yembre) (1). Wënd la Tikda (2) A ka roge, b ka rog-A.(3) A leb n ka tar mak-n-taag baa a ye)). (4)) [Al-[h]laas:1-4].

Aayae-rāmbā vōore

Kīfr-dāmbā sēn wa n sok Tēn-tuumbā pidsdā Wënd bilgrā; la Wënd sik Suur-kāngā a zug, n sagl-a a pugē t'a yeel-ba:

Wënd yaa A Yembre, lagm-n-taar ka be ne-A ye, Wënd la Vit sēn duumdi sēn yaa Rabsdā, Yē A yembr tāa n tar zugundu, sēn ka toaaga bōn-naandsā la nebā la būmbā fāa zugu, la Yē nengē la nebā fāa sōmb n toglg tilae b yelā manesg baaob pugē.

A pa roge, b pa rog-A, A pa tōe n tall bi-ribla, maa bi-pugla, maa baaba, maa ma ye. A pus n kusa rē n yi A Menga kusg tekē, suura-kāngā pugē la zēng sēn pa yē, bala tongrā la rogmā yaa bōn-naandsā sif-rāmb la yē. La Wënd lebsa Nasaar-rāmba b koεgā b sēn yeele: " ti Sus-ti-maag yaa Wënd biiga". La Yahuud-rāmbā me sēn yeele: " Uzayr yaa Wënd biiga". La zēng sēn pa bāmbā sēn yeele: " ti Malegsā yaa Wënd kom-pugli". A zaba-b la gomd-kāngā poorē sēn yaa zīri-beedā.

La A togs t'A naana a Sus-ti-maag a lsa -tulgr be a yīnga- n yi ma ti pa tū ne baaba ye ne A tōogā, wala A sēn naan a Adama ninsaalbā baabā wā ne tom, la wala A sēn naan a Hawa ninsaalbā ma wā n yi a Adam sīifā kōbrā, t'a yā-a t'a be a kirēngā, rē poorē t'A naan a Adam koambā sēn tū rao la pag koom. Sid la hakuka A naana būmbā fāa gillā singrā n yi zaalem, t'a ra ka be ye. Rē poorē t'A maan sor la na-kēndre n kō A bōn-naandsā, ned baa a yembr sēn pa tōe n toem b yīibā, sā n pa Yē, la Wënd sā n tulla -A naam yulgama- n na n toem būmb na-kēnd-kāngā puga, A toemd-a lame wala A sēn ratā.

Wala A sēn wa ne a lisa -tulgr be a yīnga- sēn yi ne ma n pa tar baaba ye, la wala A sēn maan-a t'a gomda t'a na n be futē, la wala A sēn maan a Muusa rasaarā -tulgr be a yīnga- ti yaa waafo n golemndē, a sēn wa n wē mogrā ne-a wā la a sēn pārge n lebg sore ti yē ne a nebā puug beenē, la wala A sēn bok kiuugā Tēn-tuumbā Pidsdā yīnga a Mohammad -puusg la tulgr be a yīnga- la A maan tugā t'a puusd-a t'a sā n puug-a la A maan we-rūmsā ti b maan kaset ne a Tēn-tuumbā ne koεga ti nebā wumdē, n yetē: " m maanda kaset ti fo yaa Wënd Tēn-tuuma". B leb duuga ne-a saasē wā n yi Lohorem Miisrē wā n kēng Akšaa Miisrē wā, rē poorē t'A ruug ne-a n tug saasē wā ti Malēk a Gibriil be ne-a hal t'a wa ti ta saagā yīngri ti Wënd gom ne-a -A Naam zēkame- la A maan Puusgā ti yaa tilae n dogl-a. T'a lebg n tug Lohorem Miisrē wā tēngē wā, la a yā sorā zugu saag fāa neba. La wānde fāa yaa yung yeng pugē taoor ti fagir pa puk ye. La Yun-kēndā la [sraa'u wa Al-mi' raağ (Yun-kēnd la Yun-duurā) toagsgā yaa būmb b sēn mi, Alkurāanā pugē la Tēn-tuum hadiis-rāmbā pusē, la kudemdā togsg pusē.

La sēn leb n be Wënd Sif-rāmbē wā, A sēn bilg A mengā ne-a wā, t'A Tēnt-tuumbā leb n bilg-a ne-A wā:

1-Wumbo la nenem la bāngr la tōogo la yam-yākre; A wumdame la A ne būmbā fāa, A wumbā la A nenemā lill buud fāa pa tōe n lill-A ye.

La A mi sēn be rog-wuusē wā, la sūyā sēn solg būmb ninsi, la būmb nins sēn yi la sēn na n yi, la Yē la tōogd ninga A sā n tull būmbu, A yet-a lame: "yi", t'a yi.

2-Goam ne A sēn rate wakat ning A sēn rate, la sida A goma ne a Muusa-puusg la tulgr be a yīnga- la A gom ne Tēn-tuumbā Pidsdā, a Mohammad -puusg la tulgr be a yīga- la Alkurāanā yaa Wënd goama, a

⁵ la sēn wōnd yē: yaa Wënd belmā kusdā

guls-biisā la a maanā wā fāa. A sik-a la A Tēn-tuumā zugu a Mohammad -puusg la tigr ne a yīnga-Rēnda a yaa Sifo n yi A Sifē wā, a pa bōn-naandg ye wala Mu''tazilā wā sēn yaa menemdbā sēn yetā ye⁶ 3-La Nengā la Nus a yiibā, la zēkrā la Sigbā⁷la Yardā la Gēebā, rēnd Yē yarda A yembs nins sēn yaa sid-kōtbā, la A gēed kfr-rāmbā la neb nins sēn maan tuum nins sēn seg A Gēebā; la A Yardā la A Gēegā yaa wala A Sif-rāmb a taabā, b pa Wēnd bōn-naands sif-rāmb ye, pa maand Ta'awule (wēnemesde), ka maand Takyufe (mamsd) ye.

La tabla Alkurāanā la Sunnā pugā, ti sid-kōtbā b yāta Wēnde -A Naam zēkame- vēenega ne b ninā, dūni wā yikrā raare, la arzānā pugē, la Wēnd Sif-rāmbā yaa sēn welse Alkurāan zisgā pugē, la Tēn-tuum wagellā hadiis-rāmbē wā, a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga-, bi f leb n gese beenē.

Būmb ning yīng Wēnd sēn naan ninsaalbā la zīn-dāmbā.

Fo sā n bānge -foom a yam soaba- ti Wēnd la fo Soab ning sēn naan foomā; bi f bāng ti Wēnd pa naan foom reem ye, la ad A naana foom A tūudmā yīnga; la daliilā yaa A koεεg sēn yeele, A Naam zēkame: Mam ka naan zīn-dāmbā la nīnsaalbā rēndame ti yaa b na tū Maam yīnga (56) Mam pa rat rti buud b nengē, M pa rat ti b rlg M me ye. (57) ad Wēnde, Yē la rigr Naaba, n yaa pāng keεεg Soaba. (58) [Azzaariyaat 56-58].

Aayāe-rāmbā võore koεεg-koεεga:

Wēnd kōta kibare rēenem Aayarā pugē t'A naana zīn-dāmbā⁸la ninsaalbā sēn na yil ti b tū-A, A Yembr yīnga, la A togsd Aayae a yiibā pugē, yiib soabā la tāab soabā t'A yaa Sek-m-meng Soaba n yi A yembsā, A pa rat b nengē rti, pa rlgre: bala Yē la rigr Naaba, n yaa pāng Soaba, Soab ning nebā sēn pa tar rti, la zēng sēn pa bāmba, rēnda sēn yi Yē nengē, bala yaa Yēnd n sikd sa-koomā la A yiisd rti tāngā pugē.

La sā n yaa bōn-naands a taabā sēn be tēngā pugē, Wēnd togsame, -A Naam zēkame- t'A naan-b la ninsaal yīnga, buil yīng t'a na sōng a meng ne-ba Wēnd tūudmā pugē, la a tum ne-ba Wēnd šari wā sēn sagl to-to wā, la bon-naandg fāa, la rāmbg fāa, la yōgeng fāa sēn be veen-n-vuugā pug fāa Wēnd maan-a lame ne manesem A sēn vēneg-a Alkurāanā pugē. Ti Wēnd šarī wā bāngdbā mi-a, yem-kam fāa bāngr tekē, hal n ti tāag yōya woglem yōs taabā la rti, la yel-gudgdsā la masub-rāmbā, rē fāa gilli kēnda ne Wēnd raabo, n na n zarb A yembsā sēn yaa yam-rāmbā n gese. la sēn yara ne Wēnd kordgā n sak n tū-A, n nidg pāng ne tuum ning sēn yar-A wā, rēnd yē tara yardo sēn yi Wēnd nengē la zu-noogo dūni wā pugē la yaolem raarā kūumā poorē, la sēn pa yard ne Wēnd pulungā n pa sak n tū-A, rēnd a tara gēeg sēn yi Wēnd nengē la zu-beedo dūni wā pugē la yaolem raarā.

d kota Wēnd yardā la d kot-A gūudum n yi A gēegā.

Yikrā kūumā poorē la Geelgā la tuumā rolbo, arzānā la Bugmā

Fo sā n bānge, -foom a yam soaba-ti Wēnd naana foom A tūudmā yīnga, bi f bāng ti Wēnd togsa A Gaf-rāmb nins A sēn sik A tēn-tuumā zugā fāa pugē, t'A na n wa yik-f lame vuga kūumā poorē, la A na n rola foom f tuumā rolbā zakē, kūumā poorē, bala ninsaal toeemdame sēn tū ne kūumā n yi tuumā la saabā zakē, -yē me la vi-kāngā- n tug rolbā zakē la duungā, la yē me la sēn be kūumā poorē wā. Ti wakat nīnga Wēnd sēn kord ninsaalā t'A na vums-a lame wā sā n pidi, Wēnd sagenda kūum malekā t'a reeg a yōorā, t'a ki, a sēn lemb kūum toom poorē, taoor t'a yōorā na n pa yi a yīngē wā la sā n yaa ne yōorā, ad Wēnd ningd-a la neemā zakē -arzānā- ti sā n da mikame t'a rag n yume n yaa sid-kōt ne Wēnde, n tūud-A, la sā n da mikame t'a yaa kfr ne Wēnde, n yagsd ne Yikrā la Rolbā, kūumā poorē, Wēnd ningd-a la namsg zakē -Bugum- hal ti dūni wā saabā wakat wa ta, ti dūni wā yiki, ti bōn-naands nins fāa sēn da kellā ki, ti pa kellde sā n pa Wēnd A Ye. Rē poorē ti Wēnd yik bōn-naandsā gilli,-hal n ti tāag we-rūmsā-, n lebs yōor fāa a yīngē, A sēn lebs yīngā fāa poorē, wala A sēn da naan-a rēenemā, la rē yaa sēn na geel nebā la A rol-ba b tuumā, zem ti yaa rao ti yaa paga, naab la nin-zaalle, la rakāagr la talga, b pa na n wēg ned ye, la b reegda b sēn wēg-a soab keoore a wēgd wā n kō-a, hal n ti tāag rūmsā b na n maana sēn wēgbā n dol b yīnga, ti bāmb mensā maan taab n dole,. Rē poorē ti b yeel-ba yi-y tom;

⁶ Mu''tazilā wā yaa sull sēn meneme n teem Wēnd yuyā sēn manegā, la b yāk b maanā wā ti yōsg Wēnd -A naam zēkame- la A Tēn-tuumā -puusg la tigr be a yīnga- raabā.

⁷ Ne Nabiyaamā Hadiisā -Wēnd puusg la A tigr be a yīnga-:«Tōnd Soaba sigdame, A naam yi wagell n zēke, yung fāa n tug dūni saasē wā yungā tāabē soab baasdgā, n yetē: "ānd n kot-Ma ti M sak a yīnga, ānd n na n bōos-Ma ti M kō-a, la ānd n na n kos-M yaafa ti M bas ti loog a yīnga». [a Buḥaart n yiis-a (7494) la a Muslim (758) la a Tirmiizi (3498)].

⁸ Zīn-rāmb: yaa bōn-naandse sēn yaa yam rāmba, Wēnd naan-b la A tūudmā yīnga wala A sēn naan a Adam koambā, la b vu ne ninsaalbā tēngā zugu, la ad ninsaalbā pa ne-b ye.

bala b pa kēed arzāna, pa Bugum. la A rol ninsaalbā la zīn-dāmbā, ned kām fāa ne a tuumde, n kēes Muunim-rāmb nins sēn tū-A wā la b pug A tēn-tuumbā arzāna; baa b sā n da yume n yud nebā ne talemdo; la A kēes kifr-rāmb sēn yaa yagsdbā Bugmē, baa ti b sā rag n yume n yud nebā ne rakāaglem la zislem dūni wā pugē. Wēnd yeelame A Naam zēkame: (Ad yāmb sēn yud waoogr Wēnd nengē, yaa sēn yūda yāmb ne Wēnd zoεεga, ad Wēnd yaa Mita n yaa minim Tēng-n-biiga) [Alhuguraat 13]

la arzānā, yē la neemā zakā, neemā kōbg toor-toor bee a pugē, ned baa a ye sēn pa tōe n sif-a, dargε-rāmb koabg n be a pugē, dargε fāa tara a zīdba, n zems ne bāmb me sidā kūun tēka la b Wēnd tūudmā, la dargε sēn tug n paood n yud arzānā pugē, b kōt-b la neemā wā wala dūni wā nanambs sēn tug n yūda ne neemā buud ka tēka⁹

La Bugmā -Wēnd na gū-do n yi-a- yē la namsgā roogo Yaoolem raarā, kūumā poorē, nong kōbg toor-toor be a pugē la sibgre, sūy sēn yaεεsd a togsgo, ti nin kūmdē.

La ti kūum sā n da beē Yaoolem zakē wā, Bugum koambā rag n na ki a yāabā tēka, la ad kūumā yaa vugr tāa bala, ti Adam biig toem n yi dūni vumā n kēng Yaoolem raarā vumā, la sida waa Alkurāanā pugē, kūumā bilgr sēn yaa a soab zānga, la yikri kūumā poorē la Geelgā la rolbā, la arzānā la Bugmā, la tōnd sēn togsā sānda teesa yel-kānga.

La daliil-rāmba sēn wilgd ti yikri n be kūumā poorē, la Geelgo la Rolbo, yaa wusgo, Wēnd yeelame, A Naam zisgame, A Alkurāan zisgā pugē: Sēn yi ((tēngā) la D naan yāmba, la yaa beenē la D na n lebs yāmba, leb n yaa beenē la D na n yik yāmba yik zēng yεsa.) [Taha 55] La Wēnd yeelame, A Naam zēkame: La a rik bilgr ne Tōndo, n yaool n yīm a naanegā; n yeele: "ānd n tōe n vuug kōaba ti b sā n kē bugdu?". [Yasūn 78-79] A leb yeelame A Naam Zēkame: (neb nins sēn kiflā yēgsame ti b kōn n tol n yik bāmb ye, yeele: "ayae! M wēen ne m Soabā, b na n yika yāmba, rē poorē b na kō yāmb kibar ne būmb ning yāmb sēn tuma, la wāndi ne Wēnd yaa naana) [Attagaabun 7]

Aayae-rāmbā vōore koεεg-koεεga:

1-Rēenem Aayarā pugē: Wēnd togsdame, -A Naam yulgme n zēke- t'A naana ninsaalā n yi tēngē wā, la rēnda yaa wakat ninga A sēn wa n naan b saambā a Adam ne tom (tulgr be a yīnga-, A leb n yeelame ti Yē na n lebs-b la tomē wā b kūumā poorē yaogā pusē, ti yaa waoogr ne-ba la A leb n togsame t'A na n leb n yiis-b lame yεsa, ti b yik b yaadē wā, n yaa vitba, n sung ne b rēenem n ti tāag b yaoleem, ti Wēnd geel-ba, rē poorē n rol-ba.

2-la Aayar a yiib soabā pugē, Wēnd loekda kifr sēn yagsd ne Yikrā kūumā poorē wā, ned ning sēn maanda yel-soalma ti kōbr na leb n vumse a sēn εε poorē, n togsd-a t'A na n leb n vums-a lame, bala yaa Yē n dag n yēbg-a rēenem n yi zaalem.

3-la Aayar a tāab soabā pugē: Wēnd loekda neb nins sēn yagsd-b Yikrā kūumā poorē wā, b yēgeng ning sēn sāmā n pa manegā, la A sagēnd A Tēn-tuumā -puvsug la tulgr be a yīnga- t'a wēen n togs-ba, wēeneg sēn kenge, ti ad Wēnd na n wa yik-b lame, A na n leb n kō-b la kibare ne b sēn tumā, la A rol-ba b tuumā, la rēnda yaa būmb sēn yaa naana ne Wēnde.

Wēnd leb n togsa Aayar a to pugē, t'A sā n wa vuug neb nins sēn yagsd-b yikrā kūumā poorā la Bugmā, A na nams-b lame Gēhannem Bugmā pugē la b yeel-ba: (lomb-y yāmb sēn da yagsd Bugum ningā nongo.) [Al Sagēdat 20]

Ninsaal tuumā la a goamā gūusgu:

Sid la hakuka, A togsame, -A Naam yi wagelle n zēke-t'A bānga būmb ning ninsaal fāa sēn na n yeel-a la a sēn na n tum-a, zem ti yaa sōma maa ti yaa wēnga, n solge la sēn vēnege, la A togse ti b gulsa rēnda Walg ning pugā b sēn bīngd būmb fāa wā, ti be A nengē, taoor t'A na n pa naan saasā la tēngā la ninsaalā la zēng sēn pa rēnda, la A leb n kōo kibare ti sēn lagem ne rē fāa gilli, A bobla ninsaal fāa Malεgs a yiibu, a yembr n be a ritg wεεngē, n gulsd tuum sōngā, ti yembrā be goabg wεεngē n gulsd tuum wēnsā, būmb baa a yembr pa pōsgd-b ye, la Wēnd kōo kibare, A Naam yi yilgemde n zēke, ti ninsaal fāa

⁹ Ne sēn tū ne a Mugura [bn šu'ba hadiisā sēn togse -Wēnd yard be a yīnga- sēn yi Nabiyaamā nengē -puvsug la tulgr be a yīnga- " t'a Muusa -Tulgr be a yīnga- soka a Soabā: "arzān koambā dargε sēn tug n paood n yūda yaa boē?" la A yeele: " yaa raoa sēn wate, arzān-rāmbā sēn wat n kē b arzānā, ti b yeel-a: "kē arzānā! T'a yeele: " m Soab a Wēnde! M na n kēe wān-wāna ti nebā paam n kēe b zagsē la b reeg b bōn-reegdse?" Ti b yeel-a: " la fo yardame ti puur zīnd ne foom wala dūni nanambsā naab buudu?" T'a yeele: " m yarame m Soaba" t'A yeel-a: "fo tara rēnd buudu la sēn wōnd rē n paase la sēn leb n wōnd rē yεsa". a nu soaba la nedā yete: " m yarame M soaba." t'A yeele: " wōnde yaa foom n so, la a taab bilgr piiga, f yōorā sēn rat būmb ningā fāa la f nifā sēn rat n ges fāa fo tara rē". T'a yeele: m yarame m Soaba." la a Muusa yeele:" la dargε sēn yud a soaba?" La Wēnd yeele: " ad yaa bāmb rāmba la Mam sēn seglg b waoogrā puto ne M Nugu n tik a zugu ti yaa bāmb n so-a, ti nifr pa yā a bilgr ye, tubr pa wum ye, pa lvi ninsaal tagsgē ye". A Muslim n togs-a (189)

gilli b köt-a Geelgā raare, a Sebr ningā b sēn guls a pugē a goamā la a tuumā, t'a karemd-a n pa tōe n kus baa fut a pugē ye, la ned ning sēn kus būmb beenē, Wēnd kitedame t'a tubā la a ninā la a yīngā la a nusā la a nao a yībā, la a yīn-gōngā gom n togs a sēn maan-a fāa gilli.

La Alkurāan wagallā pugē, vēnegr bee beenē n welse, Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (a pa be sēn na yeel gomde, rēndame ti gūusda sēn sēgl a meng n be a zugu.) [Kaaf 18], A leb yeelame A Naam Zēkame: (La ad gūusdb n be yāmb zutu, (10) n yaa wagla, n yaa gulsdab.(11) b mii yāmb sēn tumdā.(12)) [Al-infītaar10-12]

Aayae-rāmbā welsgo:

Wēnd kōta kibare, A Naam yūlg n zēke, t'A bobla ninsaala fāa gilli Malēgs a yību, t'a yembr be a ntg wēngē n gulsd a tuum sōmā wā, t'a yembr be a goabg wēngē n kor n gūud n gulsd a tuum wēnsā. La Wēnd leb n kōo kibare Aayae a yīb a taabā pugē t'A bobla nebā Malēgs sēn yaa Malēgs wagla, n gulsd b tuumā fāa gilli, A leb n kōo kibare t'A kō-b la tōogo ti b mi tuumā fāa gilli la b gulsgo, wala A sēn da bāng-a la A guls-a Allawhu Al-mahfūuz (A Walgā b sēn gū wā) pugē, taor ti b na n ka naan-b ye.

Kaset kūuni

m seedame ti soab sēn na n tū n tūlg ka be, rēnda Wēnde, la m leb n maan kaseto t'a Mohammad yaa Wēnd Tēn-tuumā, m leb n maan kaseto ti arzānā yaa sīda, ti Bugmā yaa sīda, la dūni wā Yīkr me watame, sik ka a pugē, ti ad Wēnd na n yika sēn be b yaadē wā Geelg yīnga la Rolbo, la ad Wēnd sēn togs būmb ningā fāa gilli Gafā pugē, maa A Tēn-tuumā zelemde -puusg la tūlgr be a yīnga- rē yaa sīda.

La mam boonda foom, foom a yam soaba n tugd sīd-kūuni ne kaset-kāngā la f vēneg-a la f tum ne a maanā wā, ad wānde la tūlgr sore.

Buk a yību, yaa Wēnd Tēn-tuumā bāngre, -Puusg la tūlgr be a yīnga-

Fo sā n bānge, -foom a yam soaba- ti Wēnd la Soab ning sēn naana foomā, la ad A na n wa yika foom n rol-fo f tuumdā, bi f bānge, ti Wēnd tumsame ti wa fo nengē la nebā fāa gill nengē Tēn-tuumā, t'A sagl foom ne a tūubu la a pugbo, la A leb n kōo kibare ti sor ka be sēn na paam tūudum sēn manege, ne Wēnde, rēndame ti fo tū Tēn-tuum-kāngā, la fo tū Wēnde ne Šari ningā A sēn togs Tēn-tuumā ne wā.

La Tēn-tuum wagell-kāngā, sēn yaa tīlae ne nebā fāa ti b kō sīd ne-a wā la b tū-a wā, yēnda la Tēn-tuumbā Pidsda, la Wēnd Tēn-tuumā n tug nebā fāa gill nengē, a Mohammad, sēn yaa Nabiyaama n yaa ummiyy (zu-sabelle) -puusg la tūlgr be a yīnga- yēnda la a Muusa la a Isa sēn da kō kibar noogo t'a watame wā -puusg la tūlgr be b yībā yīnga- sēn yūd zīis pis naase Taoraatā la Lingiilā pugē, ti Yahuud-rāmbā la Nasaar-rāmbā karemd-a, taor ti b na n ka reem ne Gaf bāmbā n toeem-ba n sām-b ye¹⁰

La Nabiyaam wagell-kāngā Wēnd sēn pids-a ne A Tēn-tuumbā, n tum-a nebā fāa nengē wā, yē la a Mohammad sēn yaa Abdullaah biiga, sēn yaa a Abdul Muṭalib biiga, n yaa Haašim rāmb buudu, n yaa kurayš neda -puusg la tūlgr be a yīnga- ned burkīndi la a sīd sēn tug n yūda, n yi buudu sēn yūd zislem tēnga poor zugu, a yīi Wēnd nabiyamā a [smaaul pendē wā, sēn yaa Wēnd nabiyamā a [braahum biiga, la sīd la hakūka, a Mohammad, Tēn-tuumbā Pidsdā roga Maka, yuum 570, nabi Isa rogmā poorē. La yung ninga a sēn rogā pugē wā, la a yībā wakat a ma wā pugē wā, vēnem sēn yaa bedre n kell n tooll dūni wā gilli, n maan nebā yel-solemde, ti b guls rēnda ti be kudumdā gaf-rāmb pusē, ti kurayš rubsā kao, ti Kīsrāa ([Iran] sēn yaa Furus-rāmbā, bāmb naamā goeelā rīmsame, ti sēn na ta piig la zak bes n lu, ti Furus rāmbā bugmā b sēn da tūud-a, yē kiime, la a rag n ka ki sēn na maan yuum tus a yību sēn looge.

La wānde fāa yaa mooneg sēn yi Wēnd nengē, na n togs tēng-rāmbā ne tēn-tuumbā fāa kiap Pidsdā rogem, sēn na n wa wā rubs nins b sēn tūud zēng ti pa yi ne Wēndā, la a na n boola Furus-rāmbā la Room-rāmbā n tug Wēnd a Yembr tāa tūudum, la b kē a dīinā sēn yaa dīin sīda, b sā n tōdge, a zabda ne-ba, yēnda la neb nins sēn lagm-a wā, ti Wēnd sōng-a t'a tōog-ba, la a sāeeg dīin ningā sēn yaa Yēndā Meng vēnem tēngā poor zugu, la woto la sēn sīd yi wā, Wēnd sēn tums A Tēn-tuumā a Mohammad -puusg la tūlgr be a yīnga- poorē.

¹⁰ Ges kibay nood nins sēn wa ne a Mohammad -puusg la tūlgr be a yīng- waoongā, Taoraat la Lingiil gaf ningā yuur sēn boond ti "leokr sēn manege ne ned ning sēn tedga Sus-ti-maagā dīinā" T1 sēn yaa Lislaongā bāng kēenga, a Ahmad [bn Taymiyya gafā, la f leb n ges gāf ninga (Hīdaayat Ahayaaru = yirs peegre) sēn yaa bāng kasēng soab a Mohammad [bn Alkayum gafā, la f leb n gese (Assurat Annabawīyya= nabiyamā vum la a kibay) sēn yaa a [bn Hīšaam gafā, la f ges Mu' gizaat Annabiyy= nabiyamā yel-soalma, a [bn Kaṭūr kudumdā gaf pugē la zēng sēn pa yi ne rēnda.

La sid la hakuka Wënd tūusa A Tēn-tuumbā Pidsdā a Mohammad, puusg la tigr be a yīnga- a ma-biisā sēn yaa tēn-tuumbā suka, sēn yaa tēn-tuumbā sēn reng taorā, ne yel sānda, sēn be rē pugē:

Rēenem: Tū yaa yēnd la tēn-tuumbā Pidsda, rēnd tēn-tuum ka be yē poorē, nabiyaam me ka be.

yiib soaba: yaa a tēn-tuumdmā sēn gūbgā n tug nebā fāa nengē, rēnd nebā fāa gill kiap yaa a Mohammad zāma, ned ning sēn tū-a la a pug-a, a kēeda arzāna, ned ning sēn kus-a, a kēeda Bugmē, halt n ti tāag Yahuud-rāmba la Nasaar-rāmb, b rogl-b lame ti b pug-a, la ned ning sēn ka pug-a, n ka kō sid ne-a, yē soab kifla ne a Muusa la a Isa la Nabiyaam-rāmbā fāa gill kiap La a Muusa la a Isa la nabiyaam-rāmbā fāa b zāaga b mense n yi ned fāa sēn pa pugd a Mohammad, -puusg la tigr be a yīnga-bala Wënd sagl-b lame ti b kō b nebā kibar noogo ne a Mohammad waoongā la b leb n bool b nebā n tug a Mohammad tūubu ti Wënd sā n wa tum-a, la a dīinā Wënd sēn tum-a ne-a wā, yē la dīin ning Wënd sēn tum ne tēn-tuumbā fāa wā, la A leb n maan t'a pidi, la A yols-a, Tēn-tuum-kāngā wakatā sēn yaa Tēn-tuum wabelle, sēn yaa Tēn-tuumbā Pidsda, rēnd pa sakd ne neda, a Mohammad tumsgā poorē, t'a tug n kē dīin zēng sēn pa Lislaong ningā Wënd sēn tums a Mohammad ne wā, bala dīin ning sēn pidi, Wënd sēn yēes dīin-rāmbā fāa gill ne-a wā, n leb n paase, yē la dīin sēn yaa sīda, b sēn gū n yi toeengā La sā n yaa ne Yahuudēnda la Nasaarēnda, bāmb yaa dīin sēn toeeme, b pa leb n yaa wala Wënd sēn sikā ye, rēnd Lislaam fāa sēn tūud a Mohammad, yaa wala a tūuda a Muusa la a Isa la nabiyaam-rāmbā fāa gilli, la ned ning sēn yi Lislaongā pugē fāa, b sōta yē ti yaa sēn kifla ne a Muusa la Isa la nabiyaam-rāmbā fāa, baa t'a sā n yetē ti yēnda yaa a Muusa, maa a Isa tūuda!

woto yīnga n kit ti zāma sēn yi Yahuud-rāmbā bāngdbē wā la Nasaar-rāmbā tūudbē wā, sēn yaa pu-peelem-rāmba yāg n na n tug sid-kūuni ne a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga- n kē Lislaongā pugē.

Tēn-tuumā Mu'ğizaat (yel-soalmā)¹¹, -puusg la tigr be a yīnga-

La Nabiyaamā -puusg la tigr be a yīnga- vumā bāngdbā, b sōda yel-soalem nins sidgd a nabiyaamdēmā la a tēn-tuumdemā ti b yug yel-soalem tusri, sēn be b pugē:

1-Yaa nabiyaamdmā nug tikrā (tāmpō), Wënd sēn buls-a t'a be nabiyaam bāgd a yiibā suka, yēndā me yaa sēn guls ti "Mohammad Rasvullaaah" t'a yaa wala nadg yalē¹².

2- yaa sawatā sēn na n lut-a n maan maasēm a yīnga, a sā n wa kēnd wīnto-raoogā pugē sēn yaa tuulgā.

3- kug bæelā sēn maan -Subhaanallaah- a nusā pugē, la tusā sēn ningd-a sallem n pud-a wā.

4- a sēn togsd yel-soondt sēn na n pa yi hal zāmaan baasgē, ti wa yi wā, la ad yel-kānga a sēn togsā sēn yit bilf-bilfu, ti yaa wala a sēn togsā bal pae

La yel-kāensā sēn yaa yel soonde nins sēn yite tēn-tuumbā Pidsdā, a Mohammad, -puusg la tigr be a yīnga- kaalemā poorē wā, n na n tug n tāag dūni wā tēka saabo, yel-soalem nins Wënd sēn puk-b n togs-a wā, yaa yel sēn gulse hadiis-rāmbā gaf-rāmb pusē, n leb n be gaf-rāmb nins sēn gomd dūni wā Yīkr tagmas-rāmbā pusē, wala gaf ning b sēn boond ti "Annihaaya= Текā" sēn yaa a Ibn Kaṭur gaf ning b sēn boond "Al-Aḥbaaru Al-muṣaari't'a fu Ašraaṭi Assaa't'a = kibae nins sēn sāeege sēn kēed ne dūni wā Yīkr tagmas wængē" la gaf ning b sēn boonde " Abwaab Alfitani wal malaahum = Baab-rāmb nins sēn gomd fitna-rāmba la zab bæda" la yel-solem-bāmba, b wōnda wala nabiyaam-rāmbā sēn reng taorā yel-solem-rāmba.

La ad Wēnde welsa a Mohammad ne yel-solemd sēn yaa yam pugē yel-solemde, n paadē zamaanā woglem pugē n na n tug n tāag dūni wā tēka, Wënd ka kō yel-solem-kāensā zēng nabiyaam-rāmbē wā sā n pa a Mohammad ye, yel-solemd-kāng la Alkurāan wagellā, n yaa Wënd goamā, Wënd sēn yet ti Yē Meng n na n gū-a, rēnd toeeng nus ka tōe n ta-a ye, la ned sā n mamse n na n tedg wala gomd bila guls bila a pugē, na n vēnegrāme, la ad Alkurāanā tus kēems kobse sēn be lislaambā nusē, baa a yembr ka yōsg ne a to ye, baa ti yaa guls bil a yembr meng ye.

La sā n yaa ne Taoraatā la Lingiilā, b yōsa taaba, bala Yahuud-rāmba la Nasaar-rāmba b reema ne-ba (gaf-kāensā b yiibā) n toeem-ba, bala Wënd nka gaf-bāmbā gūusgu n roglg bāmba, la sā n yaa Alkurāanā, Wënd pa rik a gūusgā n rogl neda ti sā n pa Yē Meng A Wënd ye, A pus n reeg A zugē, -A Naam yilg n zēke- t'A na n gū-a lame, wala A sēn yeele, A Naam zēkame: (Ad yaa Tōnd n sik Alkurāanā, la ad yaa Tōnd n na n gū-a.) {Al-higir 9}

¹¹ la b yuyā Alkurāanā pugē: yaa -Aayae-rāmba=- tagmas-rāmba, la yu-kānga n maneg n yuda, la sēn put ti Mu'ğizaat (yel-soalmā) bala yaa būmb sēn welg toor zalle ne yel-minimds nins nebā sēn minim n yātē wā.

¹² nadse: a yembr yaa nadga, yē me yaa wala ka-bæel sēn pukd gāngē wā, a ra yume n yaa gilga wala kiuugu, a bedremā kell n zemsa wala wall gelle.

Yam pugē tagmase la daliil-rāmb sēn yi Wēnd goamē wā, -A Naam zēkame- n wīnig ti Alkurāanā yaa Wēnd goama, la a Mohammad yaa Wēnd Tēn-tuuma.

La sēn be yam tagmas nins sēn wīnigd ti Alkurāanā yaa Wēnd goam la a Mohammad yaa Wēnd Tēn-tuumā yaa ti Wēnd geesa Kurayš kifr-rāmbā b sēn wa n yags a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga- wala zēng sēn pa bāmba sēn yaa nabiyaam-rāmbā yagsdbā zāma-rāmb nins sēn reng taore, b yeelame ti Alkurāanā pa Wēnd goam ye. Wēnd gees-b lame, n yeel-b ti b wa ne a buudu, ti b konge, ne sēn lagem ti bāmb yaa sēn yud nebā ne gaom minim, n lagem ti bee bāmb suka gaom-gomdba la gom-mitba la yun-yundba, b pa tōog ye, rē poorē t'A leb n gees-ba ti b wa ne Suur-rāmb piiga sēn wōnd wala Alkurāan Suur-rāmba, n yaa sēn yage, wala bāmb sēn yeel ti Alkurāanā yagame wā, ti b kong rēnda, rē poorē t'A gees-ba ti b wa ne Suura a yembre taa ti b konge, rē poorē t'A wīnig b kongrā, ti zīn-dāmbā gilli la ninsaalbā kongame n na n wa ne Alkurāanā bilgri, baa ti sānda na n sōnga sāndā ti b wa ne-a, b pa na n tōog ye, t'A yeele, A Naam ylgame: (Yeele:" la ti ninsaalb la zīn-rāmb sā n lagem taaba n na n wa ne sēn wōnd Alkurāan-kāngā, b kōn n tōog n wa ne a bilgri, baa ti b sōng taaba.) [Al-sraa'u:88].

Rēnd Alkurāanā sā n da yume n yaa a Mohammad goam, maa zēng sēn pa yē a Mohaamd, ned a to sēn yi zelem-pegs rāmbā wā rag n na n tōogame n wa ne-a neb nins sēn yaa zelem pek-rāmb n yi a nebē wā, b rag n na n tōogame n wa ne sēn wōnd-a. La ad yaa Wēnd goama, -A Naam zēkame-, la Wēnd Goamā yudlem la a zēkrā n yud ninsaalbā goamā, yaa wala Wēnd Mengā sēn yud ninsaalbā to-to

La sēn leb n mik ti Wēnd pa tar bilg-n-taarā, A Goamā me ka tar bilg-n-ntaar ye, rēnd woto la d bāngda ti Alkurāanā yaa Wēnd goama, A Naam zēkame, la a Mohammad yaa Wēnd Tēn-tuuma, bala Wēnd goamā, pa wat ne-a rēnda Wēnd tēn-tuum sēn yi A nengē, la Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (A Muhammad ka yi yāmb roapā baa yembr baaba ye, la sēn n be bala, a yaa Wēnd Tēn-tuum n yaa taasdbā Pidsda, la Wēnd yume n yaa mit ne būmb fāa.) [Al-ahzaab 40], A leb yeelame A Naam Zēkame: (La Tōnd ka tum foom rēndame ti fo yaa sū-noaagd la bugsd neba fāa yīnga, la nebā sēn yud wusgā fāa ka mi ye.) [Assaba'u 28], A leb yeelame A Naam Zēkame: (La Tōnd pa tums foom rēnda yolsg yīnga ne dūni wā rāmba.) [Al-Anbiyaau:107].

Aayae-rāmbā vōore koεεg-koεεga:

1-Wēnd kōta kibare, -A Naam zēkame- Aayar rēengā pugē t'a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga- yaa Wēnd Tēn-tuuma n tug nebā fāa nengē, a leb n yaa tēn-tuumbā fāa Pidsda, rēnd nabiyaam pa be a poorē ye. A leb n kōta kibare t'A tūus-a lame t'a yi pidsda ne a tēn-tuumdā, bala a miime ti yēnda n yud nebā ne manegre yel-kāngā pugē.

2- Wēnd leb n kōta kibare,- A Naam ylgame- Aayar a yiib soaba, t'A tumsa A Tēn-tuumā a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga- nebā fāa gill yīnga, nin-peels la nin-sablse, Laarab-rāmba la sēn pa Laarab-rāmba. La a kōt kibare ti nebā wusgā fāa ka mi sidā ye, rē n kit ti b meneme n kifle, b sēn pa tū a Mohammad yīnga -puusg le tigr be a yīnga-

3-Wēnd gomda ne A Tēn-tuumā -puusg la tigr be a yīnga- Ayar a tāabē soabā pugē, n kōt kibare t'A tums-a lame t'a yaa Yolsgo ne dūni wā gilli, rēnd yēnda a Mohammad la Wēnd Yolsg ningā A sēn kō nebā, rēnd ned ning sēn kō sid ne-a, n pug-a, rēnd yē soaba n sak Wēnd Yolsgā, arzān be ne-a. La ned ning sēn pa kō sid ne a Mohammad, la a pa pug-a, yē soab n lebs Wēnd Yolsgā t'a sōmb ne Bugum la nong sēn zabde.

Boolle n tug kō-sid ne Wēnde la A Tēn-tuumā a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga-

Rē n kit ti d boond foom, foom a yam-soaba, n tugd kō-sid ne Wēnde, t'A yaa f Soabā, la A Tēn-tuumā Mohammad, t'a yaa f Tēn-tuumā, la d boond foom n tugd a pugbo, la f tum ne a Sari wā, ning Wēnd sēn tum-a ne-a wā, rē me la Lislaoongā dīin ningā, a yēgrā sēn yaa Alkurāan wagallā, sēn yaa Wēnd goamā, la tēn-tuumbā Pidsda hadiis-rāmbā a Mohammad -puusg la tigr be a yīnga, sēn table ti sid yaa yē n yeele, bala Wēnd gū-a lame, rē kit t'a pa sagende, rēndame ti yaa ne Wēnd sagelle, a pa gidgde rēndame ti yaa sēn tū ne Wēnd sēn gidge, bi f yeele ne sūuri, pu-peelem tekē : "m kōo sida ti Wēnd la mam Soaba, la m tūuda A Yembr taa". La f yeele: "m kōo sida t'a Mohammad yaa Wēnd Tēn-tuuma". La f pug-a ti ad pōsg ka be rēndame ti yaa ne rēnda.

Wēnd na maan maam la foom segl sōngo ne zu-noogo la tigr...Aamiin.

Buk a tāab soaba- yaa sidā dīinā bāngre, -sēn yaa Lislaoongā-

fo sã n bãnge, -foom a yam soaba- ti Wënd la fo Soaba, ning sën naana foom la A rilgd foom, la ad soab buud ka be ye, sën na n tũ n tilge, la Yẽ la Soab Yënd tãa, n yaa Sida lagem-n-taag sën ka be ne-A, la leb n yaa tilae ne foom ti f tũ-A A Yembre, la f leb n bãng t'a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga, yaa Wënd Tën-tuuma fo nengẽ la nebã fãa nengẽ, bi f bãnge ti ad fo sid-kũuna ne Wëndã ka manegde -A Naam zẽkame- la ne A Tën-tuumã a Mohammade, -puusg la tilgr be a yĩnga-, rëndame ti fo bãnge Lislaoongã dīinã la f kō sid ne-a la f tum ne-a, bala yaa yẽ la dīin ninga, Wënd sën yare, -A Naam zẽkame- la A leb n sagl ne A tën-tuumba, la A tums ne A tën-tuumbã Pidsda, a Mohammad, -puusg la tilgr be a yĩnga- n tug nebã fãa nengẽ, la A maan ti yaa tilae ti b tum ne-a.

Lislaoongã yaa böe

A Mohammade -puusg la tilgr be a yĩnga- yaa tën-tuumba Pidsda, la Wënd Tën-tuuma, n tug nebã fãa nengẽ wã yeelame: " Yaa fo sën na n maan kaset ti soab ka be n na n tũ n tilg ti sã n pa Wënd ye, a Mohammad me yaa Wënd Tën-tuuma, la f yãnes ne Puusgo la f kō zaka, la f loe Ramadaan, la f kaag Roogã, ti f sã n paam sore n na n kenge"¹³

Rënd Lislaoongã, yẽ la dūni wã gill dīina, ning Wënd sën sagle nebã fãa ne-a wã, ti Wënd Tën-tuumbã kō sid ne-a, n vëneg b Lislaoongo, b sak n tũ ne Wënde, ti Wënd wīnigi ti yẽ la dīin sën yaa sīda, la A pa reegd dīin zēnga ti sã n pa yẽ ye, A yeelame, A Naam zẽkame: (Ad Dīinã Wënd nengẽ yaa Lislaoongã,) [Aal-[mraan: 19.], La Wënd yeelame, A Naam zẽkame: (La sën baooda dīin zēng sën pa yi ne Lislaoongã, b pa na n tol n reeg a yĩng ye, la yënd Yaoolem raarã a yaa bõn-soaba;)] [Aal-[mraan: 85.]

Aayae-rãmbã vōore koεεg-koεεga:

1-Wënd kōta kibare, A Naam yi wagell n zẽke, ti ad dīinã Wënd nengẽ yaa Lislaoong bala.

2-la Aayar a yīib soaba, A kōo kibare, A Naam yulg n zẽke, t'A pa na n reeg dīin lae-lae ned baa a yembr nengẽ, sã n ka Lislaoongã ye, la ad zu-nood-rãmba kũumã poorẽ yaa sak-n-tũ-rãmbã bala, la neb nins sën kiid ti b pa be Lislaoongã zugu, b yaa bõn-rãmba, Yaoolem Raarã b na n nams-b lame Bugmẽ wã.

Woto yĩnga la nabiyaaam-rãmba fãa wīnig b sak-n-tũ ne Wënde, la b leb n wīnige bãmb sën zãag b mense n yi ned ning sën pa sak n tũ ne Wënde, rënd ned ning sën rata Yahuud-rãmbẽ wã maa Nasaar-rãmbẽ wã n tilge, la a leb n rat zu-noogo, bi a kē Lislaoong pugẽ, la a tũ Lislaoongã Tën-tuuma, a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga- bul yĩnga t'a paam n yi tũuda sid-sīda ne a Muusa la a Isa -Wënd puusg la A tilgr be b yīibã yĩnga- bala a Muusa la a Isa la a Mohammade, la Wënd tën-tuumbã fãa gilli yaa sak-n-tũ-rãmba, b fãa boolame n tug Lislaoongã, bala yaa yẽ la Wënd dīin ning A sën tum-b ne wã. La pa manegd ne ned baa a yembr ye, neb nins sën zīnd b sën tums tën-tuumbã Pidsda a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga- poorẽ, n na n tug n tãag dūni Yikri, a ka sōmb n bool a mengã ti yaa sak-n-tũ ne Wënde, la Wënd pa reegd a nengẽ me gom-kãnga, sã n ka a kōo sid ne a Mohammad ti yaa Tënt-tuum sën yi Wënd nengẽ la a pug-a, la a tum ne a Alkurãan ning Wënd sën sik n kō-a wã, Wënd yeelame, A Naam zẽkame: Yeel ti yãmb sã n noanga Wënde, bi y pug-y maam ti Wënd na bu y noanglem la A yaaf yãmba, la Wënd yaa Yaafda n yaa Yolsda Aal-[mraan: 31.

Aayarã vōore koεεg-koεεga:

Wënd sagenda A Tën-tuumã a Mohammad t'a yeel neb nins sën yēgẽmd ti bãmb noanga Wëndã: " y sã n yume n noang Wënd sid-sīda, bi b pug maam ti Wënd na yi y nonglem". Bala Wënd pa noang yãmba, A pa na n yaaf y zunuub-rãmbã ti y sã n ka kō sid ne A Tën-tuumã a Mohammad la y pug-a ye.

La Lislaoong-kãngã, Wënd sën tums-a ne a Tën-tuumã a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga- n tug nebã fãa gill nengẽ wã, yẽ la Lislaoong ning sën pidi, n yaa bas-ti-loog dīinã, ning Wënd sën pids ne A dīinã la A leb n yar ne A yembsã, ti yaa dīin, b pa reegd b nengẽ dīin zēng ti sã n pa yẽ ye. Yẽ me la nabiyaaam-rãmbã sën da noogd b nebã sūy ne-a, la b kō sid ne-a wã, Wënd yeelame Alkurãan wagellã pugẽ: (Rūnda M pidsa y dīinã n kō yãmba, la M pids y zugu M neemã wã la M yar Lislaoongã ne yãmba ti yaa dīina) [Al-Maa'ida 3].

Aayarã vōore koεεg-koεεga:

Wënd togsdame Aayar wagell-kãngã pugẽ, A sën sik A tën-tuumbã Pidsdã zugã, a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga- wakat-kãng mikame t'a rag n yãsame ne Lislambã Arafa, Maka, Higiim ning sën yaa Haġatu Al-wadaa'ı (Wënd-na wat-ne Hagiimdã), n gomd ne Wënde la a kota, rēnda yume n yaa Tën-tuum a Mohammad vumã baasg wakato, Wënd sën sōng-a poorẽ n sãeeg Lislaoongo, ti Lislaoongã pidi, ti Alkurãanã sigb pidi.

Wënd kōta kibare, A Naam yulgame t'A pidsa dīinã n kō lislambã, la A pids A neemã wã b zugu, ne A sën pids Tën-tuumã a Mohammad -puusg la tilgr be a yĩnga- la Alkurãanã sën sik a zugu, la A kōt kibare

¹³ A Muslim (8) la a Abu Daawud (4695) n yiis-a.

t'A yara-b lame ti Lislaongã yi b dīini, A ka na n tol n gē yel-kāng lae-lae ye. A ka na n leb n reeg ned baa a yembr nengē dīini zēng sēn pa rē.

La A leb n kōta kibare, A Naam yi wagell n zēke, ti Lislaong ningã, A sēn tums ne A Tēn-tuum a Mohammad -puusg la tilgr be a yīnga- n tug nebã fãa nengē wã, yē la dīin nig sēn pidi, n yaa dīin ning sēn manege, sēn yaa sōma zāmaan fãa la zīig fãa gilli, la sēn yaa zāma fãa gilli yaa dīin-kāng n manegd ne-ba, rēnd yēnda la bāngr dīini, la yol-yol dīini, la tēeg-tryg dīini la sōmblem dīini, yē me la sor ning sēn yaa vēenega, sēn pidi n tēeg tryga vumã ween-n-vusã kōbg toor-toor fãa, rēnd yē yaa dīini n leb n yaa zāmaan meebo, sor be beenē n yaa sor sēn yaa tryga, ti b sã n na n bu la b zã zāmã wã, la b leb n ges wala arzek baoob wεengē. La bumb fãa ninsaalbã sēn tar tulsem n tug-a vumã pugē dūni wã pugē, a bee Lislaongã dīin pugē, yē la sor sēn yaa vēenega ne manegre, yē me la dīin ning zu-noog sēn be a pugē Yaoolem raarã kūumã poorē.

Lislaongã zeng raado.

Lislaong ning sēn pidi Wēnd sēn tums A Tēn-tuumã a Mohammad -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-, a mee zeng raad a nu wã zugu, ninsaal pa yit lslaam sid-sida, rēndame t'a kō sid ne-a, n yals ne-a, yē me:

1-Yaa kaset maanego ti soab kae, ti sã n pa Wēnd ye, la a Mohammad me yaa Wēnd Tēn-tuumã.

2- a yi tēeg tryg ne Puusgã.

3- a kō Zaka.

4-a loe Ramadaana

5- a kaag Wēnd Lohormã Roogã, t'a sã n paam sore n na n tug be.¹⁴

Rēenem zeng raogã:

(Yaa kaset maanego ti soab kae sēn na n tū n tilge, ti sã n pa Wēnd ye, la a Mohammad me yaa Wēnd Tēn-tuumã).

la kaset-kāngã a tara maana, yaa tilae ne lslaam t'a bāng-a la a tum ne-a, la lslaam ning sēn yet-a ne zelemde la a pa mi a maana la a pa tum ne-a, yē soaba a pa nefd ne-a ye.

La (Laa |laaha ullaallah= soab kae sēn na n tū n tilge, ti sã n pa Wēndã) vōore, yaa ti soab tūudg ka be sid-sida, tēngã poor zugu, maa saasē, rēndame ti yaa Wēnd A Yembre, rēnd yaa Yē la Naab ning sēn yaa Sida, la soab fãa sēn pa Yē yaa zaalem. La |laahã =soaba a vōore yaa b sēn tūud a soaba.

La sēn tūuda zēng ti pa Wēnde, a yaa kifr ne Wēnde, n yaa lagem-n-ta maand ne-A, baa t'a sēn tūud bumb ningã yaa nabiyama, bi yaa Wēnd noanga (wali), baa t'a ratame n na n pēneg rēnda Wēnde, la a rik ti yaa radgo n tug Wēnd nengē, bala kifr-rāmb nins Tēn-tuumã sēn zab ne-ba, b pa tū tēn-tuumbã la waliimbã rēndame ti yaa ne sēn tū ne buum-kāngã, la ad a yaa tik zaalle n lebsd b rāmba, bala bao pēnegr ne Wēnde la bao radg n tug be wã pa yite ne fo sēn na n wēnems tūudmã n kō zēng sēn pa Wēnd ye, la ad tūuda ne Wēnd yuyã la A sif-rāmbã la tuum sōms nins Wēnd sēn sagl ne wã, wala Puusgo la Šarã maanego, la Wēnd yuur tēegre, la no-loeere la Gihaadi zabre, la Hagiimdu, la roagdb a yiib manegre, la sēn wōnd rēnda, la muunim vita n kot n kōt a ma-bi taaga.

La tūudmã a yaa kōbg toor-toore, sēn be a pugē:

1-yaa doaaga.

Yē me yaa tulsem kosgo, sēn pa tōe n yi sã n pa Wēnde, A Naam zēkame, wala sa-koomã sikri, la bāad-rāmbã tūpgo, la keelem pārsigo, bōn-naandi sēn pa tōe n pārg-a wã, la wala arzānã baoobo, tilg n yi Bugmã la koambã baoobo la rīta la zu-noogo la sēn wōnd rēnda.

Woto fãa gill pa baooode, rēnda sēn yi Wēnd nengē, rēnd ned ning sēn wa n tug kot-a bōn-naandgē, zem ti yaa vit maa ti yaa kiida, bumbu sēn yaa yel-kāensã fãa, rēnd a tū-a lame. Wēnd yeelame, A Naam zēkame, n sagend A yembsã ti b kos Yē a Yembr tãa, n leb n kōt kibare ti kosg yaa tūudum, ned ning sēn wa n tug n wēnes-a n tug zēng ti pa Wēnde, a yaa Bugum biiga, Wēnd yaalem, A Naam zēkame: (la yāmb Soaba yeelame: "kos-y-Ma ti M na reeg y yīnga, ad neb nins sēn waoogd b mens n yit Mam tūudmã, b na n kēe Gεhannem ti b yaa yaalse) [Gaafr 60], A leb n yaalame, n togsdē ti zēng sēn pa Wēnde, sēn yaa b sēn kot-b rāmbã, b pa tōe n naf ned baa a yembre baa fu ye, b pa tōe n nams-a, baa ti b sã n yi n yaa nabiyam-rāmba maa waliimbã: (Yeele:" bool-y yāmb sēn tēed ti b (na n sugsa yāmb) zēng sēn pa Yē wã, b pa tōe n lak keelem n bas yāmba, b pa tōe n wēnems-a.) [Al-iraa'u 56 la Aayar ning

¹⁴ Wēnd Tēn-tuumã, -Wēnd puusg la A tilgr be a ying- yeelame: " b mee Lislaongã zeng raad a nu zugu, yaa kō sida ti soab ka be sēn tūud n tilg ti pa Wēnd ye, a Mohammad me yaa Wēnd Tēn-tuumã, la Puusg yānesgo, la Zak kūuni, la Roogã kaagre, la Ramadaan no-loeere". A Buħaar n yiis-a a Šahuhã pugē (8: 4515), la gaf nig b sēn boond ti -Attaaruħu Alkaburu (4/213)· (8/ 319·322).la a Muslim (16). La daliil-rāmba Alkurāanē wã, sēn togsd zeng raad-kāensã welsame.

sĕn pugdā wā] Wĕnd yeelame A Naam zĕkame: (la ad miisā wā yaa Wĕnd n so, bi y ra kos n lagm Wĕnd ned baa a yembr ye.) [Alginnu 18]

2-yaa kodgre la pulunga la nus būmb kūuni pĕnegr baoobo:

Rĕnd pa manege ti ninsaal wa tug n baood pĕnegre, ne wala zum raagre, maa yaa nus būmb kūuni, maa yaa pulumse, rĕndame ti yaa Wĕnd a Ye tĕa yuur yīnga, la ned ning sĕn wa n tug n koadga ti pa yi Wĕnd yīng ye, wala ned sĕn na n kodg n toglg yaoog yīnga, maa yaa zīn-dāmb yīnga, yĕ soab tūu zĕng sĕn pa Wĕnde, a leb n sōmba ne Wĕnd kāab beedo, Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (Yeele ad mam Puusgā la m kodgrā la m vumā la m kūuma yaa Wĕnd A Ye n so sĕn yaa bōn-naansdā Naabā) [Al-An' aam 162-163]

Ti Tĕn-tuumā -Wĕnd puusg la A tigr be a yīnga- yeele: « Wĕnd maana kāab beedo ne ned ning sĕn kodga zĕng ti pa Wĕnd yīnga»¹⁵.

La ninsaal sĕn n yeele: "a zagl tara pulung mam zugu ti mam sĕn n paam woto, wala m na n maana sarā wala m na n maana woto". Ti yaa nedā yīnga, rĕnd pulung-kāngā yaa lagem-n-taar ne Wĕnde, bala, yaa pulung sĕn tees ne bōn-naandga, la pulung me yaa tūudum, a pa yite rĕndame ti yaa ne Wĕnde. la pulung ning sari wā sĕn kō sorā, yĕ: yaa a yeele: "pulung n zao mam zug ne Wĕnde, ti m maan sarā ne woto, maa m na n maana woto sĕn yaa tūudum, ti woto sĕn n paam maam"

3-fāagr la sōngr baoobo, la gūudum kosgo¹⁶.

Rĕnd b ka kot fāagre, b ka baood sōngre, gūudum ka kote, rĕnda ne Wĕnd a Ye tĕa, Wĕnd yeela A Alkurāan wagellā pugĕ: Foo bal la d tūuda, la Foo bal la d kot sōgre) [Alfaattha: 5], La Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (Yeele : "M kota gūudum ne yibeoog Soabā.(1) N yi A bōn-naandsā wĕnga. (2) [Alfalaku 1-2], Wĕnd Tĕn-tuumā- Wĕnd puusg la A tigr be a yīng- yeelame: «Ad ned ka sōmb n kos fāagr ne maam ye, nebā sōmb n kosa fāagr ne Wĕnde»¹⁷, t'a yeele -puusg la tigr be a yīnga-: «Fo sĕn n kos bi f kos Wĕnde la f sĕn n na n kos sōngre bi f kos sōngrā ne Wĕnde»¹⁸.

La ninsaal sĕn vi n be ne-fo, sakdame ti b kos fāagr ne-a la b bao sōngr ne-a, būmb ning a sĕn tōe-a bala, la sĕn n yaa Gūudumā kosgā, pa kot ti sĕn n pa Wĕnd A Yembr ye, la kiida ne sĕn lilla, b ka kot Fāagr ne-b ye, b pa kōt sōngr ne-b me lae, bala a pa so baa fu ye, baa t'a sĕn n yaa nabiyaama, maa wali "Wĕnd noanga", bi yaa malĕka.

la sĕn solge, ned pa mi-a ti sĕn n pa Wĕnde A naam zĕkame, la sĕn yĕgĕmda ti yĕ mii sĕn solge rĕnd yĕ yaa kifre ti yaa tilae ti b yags-a, la a sĕn n togs g būmb ti yi rĕ yaa yekre; Wĕnd Tĕn-tuumā yeelame - puusg la tigr be a yīnga-: « Sĕn waa bāg-bugd nengĕ; maa wiligda, n kō sid ne a sĕn yetā, sida a kifla ne būmb ning b sĕn sik n kō a Muhamadā»¹⁹.

Bobl-m-mengā la Tĕebā²⁰ la gāneg-m-menga: rĕnd ninsaal pa bobend a menga rĕnda ne Wĕnde, a pa tĕeda rĕnda Wĕnde, a pa gānegd a menga rĕnda Wĕnd yīnga A yembre.

La būmb sĕn sāamd sūuri yaa ti sĕn yet-b ti b yaa Lislaambā wusg fāa maanda lagm-n-taar ne Wĕnd, n kot zĕng sĕn pa Yĕ sĕn vitbā b sĕn zısgd-b-rāmbā, la yaadĕ-dāmbā, n gilgd b yaadā, la b kot b tulsem-rāmba bāmb nengĕ, la wānde yaa zĕng sĕn pa Wĕnd tūudum a tuumdā pa Lislaam ye; baa t'a yĕgĕmdame t'a yaa lislaam, n yeel ti soab ka be ti sĕn n pa Wĕnde, la a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā, la a puus la a loe noor, la a kaag Roogā, Wĕnd yeelame A naam zĕkame: (la sid la hakuka tumsa fo nenge la sĕn reng fo taorā nengĕ, la ti fo sĕn n maan lagm-n-taare, f tuumdā na lu, la sid la hakuka f na zīnd bōn-rāmbĕ) [Azzumar:65] La Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (Ad sĕn maana lagm-n-taar ne Wĕnde, sid la hakuka Wĕnd harma arzāna a zugu, a gāag zīng yaa Bugmĕ, la wĕgdbā pa tar sōngd buud ye) [Al-Maa'ida 72]. La Wĕnde A naam zĕkame, sagla A Tĕn-tuumā- puusg la tigr be a yīnga- t'a yeel nebā: (Yeele:" ad mam yaa ned wala yāmb bilgri, ti b tum wahu ti wat mam nengĕ: ti yāmb

¹⁵ a Muslim n yiis-a (1978)· la a An-Nasaai (4422).

¹⁶ Sōngrā kosgo, a yaa sōngr kosg sĕn yaa a soab fāa, Fāagrā baoobo, yĕ yaa fāagr baoobo pakr la keelem sasa, Gūudumā kosgo, yĕ yaa rellego la mobgr baoobo ne ned ning sĕn na n tusa wĕngā la yel-pakrā.

¹⁷ A Ahmad n yiis-a (5 / 317 / 22758), la a Aṭ-ṭabaraanii (10 / 246), t'a Albaani yeel t'a yaa Ṣahuhe (manegame).

¹⁸ A Attirmiizii (2516) la a Ahmad (2802) la a Aṭ-ṭabaraanii (2820) (12989) n reeg hadiisā, t'a Attirmiizii yeel t'a yaa "Hasan Ṣahuhe"

¹⁹ a Abu Daawuud n togs-a (3904)· la a Tirmiizi (135)· la a Ibn Maage (639)· t'a Albaani togs t'a manegame, yamleog kĕesg la pel-n-yuk Hadiis-rāmb sĕn manegā a gaf-kānga pugĕ (3047).

²⁰ Bobl-m-mengā yĕ yaa: sūurā maan bas-m-yam la a sĕn na n tik a sĕn bobl a soabā. Tĕebā: yaa sūurā sĕn yag ne yell a sĕn noang paango wakat sĕn wate.

Soabā yaa Wēnd a Yembre, ned ning sēn tēed t'a na ki n ti seg a Soabā, bi a tum tum sōma la a ra maan lagem-n-taar ne a Soabā baa fu ye".) [Al-kaḥf:110].

La zitb-kāensā, yaa bag-wēesā rāmba la menemdbā n beleg-ba, bāngdb sēn bāng dīina wila sānda la b zi Wēnd-yeembgā bāngre sēn yaa dīina yēgrā, ti b leb n boond n tugd lagm-n-taare; b sēn zi a vōorā yīnga la yaa ne sugsgā la radg baob yuur, la b sēn tik būmb ning rē pugē wā yaa goamā soab-yoodā nas-rāmb sānda la Hadiis-rāmb sēn yag n dogl Wēnd Tēn-tuumā-puusg la tilgr be a yīnga- hal kudg la yaoolm, la kibay la zāmsd-rāmba a sutāan sēn wug n kō-ba, la sēn wōnd rēnda sēn yaa meneng yela b sēn tigme b gaf-rāmbā pugē wā; n na n teel b tūudumā zēng ti pa Wēndā ne rē; ti yaa sutāan tūubu la yōor yamleooogo la pug baaba-rāmb la yaab-rāmb ne zondlem; wala kifr kuda yalē wā.

La raodg ning Wēnd sēn sagl ti d bao wā, A koεεgā pugē (La y bao pēnegr n tug A nengē) [Al-Maa'ida 35], yē yaa: tum sōmā wā sēn yaa Wēnd yeemdgo, la Puusgo, la Sāra maanego, la no-loeere, la Hagiimdu, la Gihaadi, la saglg ne manegrā, la wēng gidgre, la rogem tōkre, la sēn wōnd rē, la sā n yaa kiidbā kosgā la fāagr baob ne-ba yel-pakr la keelem sasa yaa b tūub la rē zēng ti pa yi ne Wēnde.

La Nabiyaam-dāmbā sugsgā la Waliimbā la sēn pa bāmba sēn be lslaambā pugē ti Wēnd kōt-b sor ti b sugsdē, tōnd kōta sid ne-a, la pa baod kiidbē ye; bala a yaa Wēnd hake ned pa talld-a rēndame ti tū ne A sor kūuni A naam zēkame, rēnd Wēnd yeemdgo baooda Wēnd nengē, A naam zēkame n yetē: " m Soab A Wēnde m bōosdame ti F kit ti F Tēn-tuumā sugsgā ma la F yemb sōmā". La a pa yete: "zagla! Sugs-ma". Bala a yaa kunga, la kiida b pa kot a nengē baa fu lae-lae; Wēnd yeelame A naam zēkame: (yeelē: " ad sugsg fāa yaa Wēnd n so, Yē n so saas la tēng naam, rē poorē yaa Yē nengē la y na n lebge) [Azzumar 44].

La yel-sungds (Bid' a) nins sēn yaa haraam n yōsgd ne lslaoongā, ti Wēnd Tēn-tuum (Wēnd Puusg la A tilgr be a yīng- gidg-ba, hadiis-rāmbā sēn manegā pugē, a Buḥaarī la Muslim, la Sunnā gaf-rāmb pugē, ad yaa miisā wā meeb yaadā zutu, la yaadā bolbo, la gulsgo yaadā zutu, la fu-rood lutbu b zutu, la yaadā zut Puusgo, woto fāa Tēn-tuum wagellā, Wēnd Puusg la A tilgr be a yīnga- gidgame, bala yaa sabab bēd-bēd sēn tōe n kit ti b tū kiidbā sēn be yaoogē wā.

la ad sā n bāng woto, vēnegda ne tōndo, ti sēn be lagm-n-taare ne Wēndā pugē, yaa zitbā sēn maande, yaadā sāndā tēms wusg pugē, wala a Badawī yaoogē wā, la Assayda Zaynab sēn be Egiptā, la a Algiilaanii kabrā sēn be [rakā, la kabā nins b sēn yeel ti yaa nabiyāam zakā rāmb yaadā (Wēnd yard be b yīnga) ti be Nagēf, la Karbalaa'u, [rak tēngā soolem, la kabā sānda sēn yaa wusgo tēmsā pusē, ti b kēnd n yilgdē n kot b yel-manegr beenē, la b leb n loe ti yaadā rāmb nafdame la b tōe n nams (neda).

la vēnegdame ti neb bāmbā b tum-kāngā yīnga, b yita lagem-n-taar maandba, n yaa menemdba, baa ti b sā yēgēmdē ti b yaa lslaamba, n puuse la b loe Noore, la b kaag Roogā, la b yeel ti soab ka be sā n pa Wēnde la a Mohammad yaa Tēn-tuumā, b pa sōt yāwā soaba t'a yaa Wēnd yeembd ye, hal t'a wa tug n bāng a maanā wā (a vōorā) la a leb n tum ne-a, wala rēnda vēnegr sēn da reng taoore. La sā n yaa zēng sēn pa lslaama, yē sā n na n kē lslaoongā singre, ad yaa a sēn na n kē ne šahdā yeelgo, ti b boond yē ti lslaama, hal ti b wa tug n bāng a nengē būmb ning sēn kUSD šahdā, sēn wīnigd t'a be a lagem-n-taarā pugē. Wala zitb-kāensā maa sēn na ti kuse būmb sēn yaa lslaoongā faril-rāmba, b sēn vēneg-a vēneg fass wā poorē, maa a tug n kōo sīda ne dīin sēn yōsgd lslaoongā.

La nabiyāam-rāmb la Wēnd noang-n-taasā (waliimbā)²¹ b zāaga b mense ne neb nis sēn boond-ba la b kot-b fāagrā, bala Wēnd tumsa A Tēn-tuumā sēn na yilē ti b bool nebā n tug Wēnd a Yembr tāa tūubu, la b bas zēng sēn pa Yēnda tūubu, zem ti yaa nabiyāama maa yaa wali, maa zēng sēn pa bāmbā b yībā.

La Wēnd Tēn-tuumā noanglem -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la waliimbā sēn tik nabiyāamā, pa b tūudmā pugē, bala fo sā n tūud bāmb menga yaa beem ne-ba foom ne bāmb suka, rēnd lslaam sid-sīda noanga nabiyāam-rāmba la waliimbā, la a ka tūud-b ye

La tōnd kōta sīda ti Tēn-tuumā noanglem -Wēnd puusg la A tilgr be a yīng- yaa tilae n dog tōnd zugu, n noang-a n yud f meng noanglem, la f zak rāmba, la f paga la f koamba la nebā fāa gilli.

²¹ Wēnd noang-n-taasā (waliimbā) yaa bāmb la Wēnd yeemdba, sēn tūud-A wā, sēn pugd-b Wēnd Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-, be b pugē b sēn tōe n bāng-a, sēn tū ne a bāng sababo la a nidg pānga gihaadi zabrē, be b pugē me b sēn pa mi lae-lae, la ned ning b sēn mi a soabā waliimbā suka, a pa yarde ti nebā pēg-a n yeel t'a yaa yileng ye. La waliimbā sid-sīda b pa yet ti bāmb yaa waliimb ye, ka woto ye, b pus n neeme ti bāmb yaa maan-koεεg-rāmba, b pa tar futu, maa yalē sēn welg toore, rēnda sēn na n tik Tēn-tuumā, -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- rē pugē. La lslaam fāa sēn yeem Wēnde, n pugd a Tēn-tuumā, yē me tara waliimdu ne Wēnde, n zems yē me manegrā la a tūudumā tekē. Rēnd woto vēnegda ne tōndo, ti neb nins sēn yet ti bāmb yaa Wēnd waliimba la b yeelgd fut sēn welg toorā, sēn na yil ti nebā waoog bāmba la b yilg bāmba, rēnd vēnegda tōnd woto ti bāmba pa yi n yaa waliimba, la ad b yaa zīri-be-neba.

Sull ning sēn tilgā wā

lslaambā yaa wusg sōorē wā la sid-sida b yaa bilfu, la sul nins sēn yet ti b yaa lslaambā yaa wusgo, b taa pis yopoe la a t̄āabo, la b sōorā yaa wala sēn ta tus kēema koabg la zaka (n paase)²² la sull ning sēn yaa lslaam sid-sidā yaa a yembr t̄āa, yēnda la sēn yeemd Wēnde -A Naam zēkame- n kēnd tēn-tuumā sor zugu, a Mohammad -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-, la a Ṣahaabsā sor zugu, Loεεgē wā la Tuum sōngē, wala Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīng- sēn togs rēnda, ne a koεεg sēn yeele: «Yahuud-rāmb welga taaba sul pis yopoe la a yembre, ti Nasaar-rāmb welg taaba sul pis yopoe la a yiibu, la mam zāmā wā na n weela taaba n tug sul pis yopoe la a t̄āabo, fāa gill bee Bugmē, sā n pa a yembr bala » ti Ṣahaabsā yeel-a: yaa bud la sull-kāngā, yaa Wēnd Tēn-tuumā? T'a yeele: «ned fāa sēn be maam la m Ṣahaabsā sēn be rūndā zug būmb ningā wā, yaa bāmba»²³

la nabiyaamā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīng- sēn be būmb ning zugu la a Ṣahaabsā, yaa ti "soab ka be sēn na n tū n tilge ti pa tū ne Wēndā" maanā wā Loεεga, n leb n paas "a Mohammad yaa Wēnd tēn-tuumā", yaa rēnda la f tum ne-a, n kos Wēnd a yembr fāa, la f kodge, la f pulum ti yi Wēnd A Yembr t̄āa, la f kos fāagr la sōngre la gūdum ne Wēnd a Yembr t̄āa. La f leb n loe n wāage ti sēn tōe n nafe la sēn tōe n namse yaa Wēnd a Yembre, la a leb n kis lslaamā zeng raadā sēn tū ne yilgre ne Wēnd a Ye t̄āa, A Naam yilgame, la f kō sid ne A Malegsā la A Gaf-rāmba la A tēn-tuumbā, la Yikrā kūmā poorē, la Geelgā la arzānā la Bugmā, la Pulungā "Alkadā" la sēn noon la a sēn yaa toogo, fāa yii Wēnd nengē, A Naam zēkame. la f bu ne Alkurāanā la Sunna vumā yel fāa gill pugē, la f leb n yare ne b yibā buudo, la f noang Wēnd waliimbā la f leb n maan beem ne A bæebā, la f bool n tug Wēnd Sorā la f leb nidg pāng n zab Wēnd Sorā poorē, la y tigim taaba Wēnd Sorā pugē, la f tū la f wum (kelg) lslaambā taoor-soab sēn yaa lslaam t'a sā n wa sagl ne manegre, la sid gomd yeelgo, b sēn wa n ti be zīig ning fāa, la f leb n noang Nabiyaamā pagba -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la f rik-ba n maan f lall-n-taase, la f yi Tēn-tuum Ṣahaabsā noanglem -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la f leb n luus-b taoor sēn zemsd ne bāmb yudlemā sēn ta zīig ningē wā, la f leb n kos yarda n kō-ba, b fāa gilli, la f yōk f menga n yi būmb ninga sēn zīnd bāmb ne taab suka, sēn yaa yōs-taaba. La f ra kō sid ne Munaafigsā sēn paogd-ba, ad yēnda yaa zangr ning b sēn togle n dat ti lslaambā weel taaba, ti bāmb bāngdbā la kudumda togsdb sānda pa bāng rē ye, n rik-a n ning b gaf-rāmb pugē, la rag n yaa ne Anniy sōmbse la b sēn maana, la mikame ti yel-kāngā yaa būmb sēn yaa tudgri.

La neb nins sēn yet ti bāmb yii Nabiyaam zakē wā, n boon b mens ti zu-soab-rāmba, rēndame ti b maneg n gese, n maneg n pēes sōma n bāng bāmb rogma ne Nabiyaamā yaa sid bu? Bala Wēnd kāaba ned ning sēn na n tug n rik a menga n kēes sēn pa a buud (baaba) nengē ye, ned sēn wa n rell a meng ne zēng sēn pa a baaba ye. Rēnd sā n tabige ti bāmb buudā tug n tōka Nabiyaama, sōmba ne bāmba ti b tik Wēnd Tēn-tuumā - Wēnd Puusg la A tilgr be a yīnga- la a zakā rāmba, ne b taoohiidā yilgr Wēnd A Yembr t̄āa, la b bas Wēnd kusgo, la b ra yare ne nebā sēn maan tōnem yook ningā ne bāmbā ye, la b rūmā la b naowā mogsgā, la b ra welg b mensā ne b ma-biis a taabā sēn yaa lslaambā ne fut sēn welg toor ye, bala rēnda fāa gill yaa būmb sēn yōsg ne Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīng- sēn da be yel ning zugā, Tēn-tuumā meng yaa sēn zāag a meng n yi yel-kāensā, la sēn tara woor n yuda Wēnd nengē yaa sēn yūda ne Wēnd zoεεga.

La Wēnd na puus la A tilg tōnd Nabiyaamā a Mohammad, la a zak rāmbā la A tilg-ba tilgr sēn pa saabo

Buudā la Sari wā tuusgo yaa Wēnd A Yembr t̄āa n so rēnda, la Sari wā sēn wat n be zīig ning fāa, yaa beenē la tēeg turga, la yolsgo la yudlem.

La sēn leb n be "Laa ulaaha ulla Allaah, soab ka sēn na n tū n tilg ti sā n pa Wēndā" maanā wā pugē, sēn yaa tilae ti b loe-a n wāage la b tum ne-a wā, yaa ti Buudā la Sari wā tuusgo yaa Wēnd A Yembr t̄āa hake, rēnd pa sakd ne neda sēn yi bōn-naandsā pugē t'a riglg na-kēndre (laloa) ti yōsgd Wēnd Sari wā ye, sēn yaa yell fāa sēn yi yelā pugē, pa leb n sakd ne lslaam t'a tug n bu ne būmb ti sā n ka Wēnd sēn sik-a ye, pa sōmb ne-a me t'a tug n yare ne buudo sēn yōsg Wēnd Sari wā ye, pa sōmb ne ned me t'a maan Wēnd sēn gidg būmb ningā ti lebg halaal ye, maa a maan n gidg Wēnd sēn kō sor būmb ning ti yaa halaalā. Sēn maana rēnda pu-toogo maa a yara ne rē, yē yaa ned sēn kifl ne Wēnde, Wēnd yeelame, -A Naam zēkame-: (la sēn pa buuda ne Wēnd sēn sikā, rēnd bāmb rāmba la kifr-dāmba) [Al-Maa'ida: 44],

²² Wānde yaa sēn zems ne sōor ning b sēn paame, gafā sebrā gulg wakato, yuum 1395 higrā wā yuumde, 1975.

²³ A Abu Dawūd (3842) la Ibn Maağā (3226) n reeg-a, t'a Albaani yeel t'a mangame a (gaf ning sēn tigim hadiis sōmbsā) Ṣahuh Algeem't'a pugē (1082) la Silsilat Aṣṣuḥā wā pugē (203).

Tĕn-tuumbā tuum ning Wĕnd sĕn tums-b ne-a wā.

Yaa nebā boolgo n tug Wĕnd yembgā gomde "Laa llaaha ulla Allaah, soab ka be sĕn na n tū n tulg rĕnda Wĕndā", la b tum ne a sĕn toglā, yĕ me la Wĕnd tūubu, A Yembr tāa, la b bas bōn-naandsā tūubu, la b Sari wā, n tug Naandā tūudmĕ la A Sarī wā, A Yembr tāa, lagem-n-taar ka be ne-A ye.

La ned ning sĕn karema Alkurāan wagellā ne tags-n-gese, n na n zāag a meng n yi zōndlem pugbo, a bāngd a tĕk-tĕka, ti tōnd sĕn vēneg būmb ning moasā wā, yĕnda la sūda, a leb n mikdame ti Wĕnde, A yāka ninsaal kīid-n-taarā todse sĕn kĕed ne Wĕnde, -A Naam yulgame- la sĕn leb n kĕed ne bōn-naandsā. Rĕnd A maaname ti kīid-n-taar sĕn be Wĕnd ne A yamb sĕn yaa sid-kōta, yaa a tū-A ne tūudmā kōbg toor-toore, rĕnd yambā pa rkd tūudmā n togl būmb zĕnga, rĕnda Wĕnde. La A leb n maan kīid-n-taare yĕ ne Nabiyaam-rāmbā suka, yĕ kīid-n-taarā ne nabiyaam-rāmbā la Wĕnd yemb-sōmbsā, yaa a noang-b ne nonglem ning pugd Wĕnd nonglemā, -A Naam yulgame n zĕke-, la a tik-ba. A leb n maana kīid-n-taar ne Wĕnd bĕebā sĕn yaa kīfr-rāmbā ti yaa a kisg-ba, bala Wĕnd kisg-b lame, la sĕn lagem ne rĕ fāa, yaa a bool-ba n tug lislaoongā la a vēneg n wīnig-ba sānd-sānde b na paam kāndagre, leb yaa ti lislambā zab ne-ba ti b sā n tōdg lislaoongā la b tōdg sak-n-pug Wĕnd Buudā, buil yīng ti lagem-n-taar ra wa zīnd ye, ti tūudmā fāa gill yi Wĕnd A Yembr yīnga. Rĕnd maanā-kāensā ne Wĕnd-yembgā gom-bilā: "Laa llaah ulla Allaah" yaa tlae ne lislām t'a bāng-a, la a tum ne-a buil yīng t'a na yi lislām sid-sida.

kaset maaneg t'a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā vōore

la kaset maaneg t'a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā, a vōorā yaa ti fo bānge la f loe f sūurĕ wā, t'a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā n tug nebā fāa nengĕ, la ad a yaa yamba, b pa tūud-a ye, a yaa Tĕn-tuumā, pa yagsd ye, b sōmb n pug-a lame la b rik a vūuni, ned ning sĕn pug-a, a kĕeda arzāna la ned ning sĕn kus-a, a kĕeda Bugmĕ. la f leb n bānge la f loe n wāage ti Sarī wā reegre zem ti yaa sĕn kĕed ne tūudmā yelĕ, Wĕnd sĕn sagl ne wā, maa yaa Buudā vēngĕ la Sarī-rāmb tuusgo, sĕn kĕeed vumā ween-n-vusĕ fāa gill pugĕ, maa yaa sĕn kĕed ne sĕn sakde, la sĕn gidgde, rĕ fāa pa yte rĕnda sĕn tū ne Tĕn-tuum wagellā, a Mohammad,- Wĕnd Puusg la A tilgr be a yīnga-, bala yaa yĕnda la Wĕnd Tĕn-tuumā sĕn taasd Wĕnd Sarī wā ne neba, rĕnd pa sōmb ne lislām t'a tug n sak Sarī sĕn wa n tū sor sĕn pa Tĕn-tuumā sor ye -Wĕnd Puusg la A tilgr be a yīnga-, Wĕnd yeelame, -A Naam zĕkame: (la būmb ning Wĕnd Tĕn-tuum sĕn wa ne yāmb nengĕ, bi y reeg-y- yā-a, la a sĕn gidg yāmb n yi būmb ninga, bi y base, la y zoe Wĕnde, ad Wĕnd yaa names kegeng Soaba.) [Alḥašru 7], La Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (La pa woto ye, M wĕen ne fo Soabā, b pa kōt sūda hal ti b wa maan foo b buuda yel nins sĕn kĕed bāmb ne taaba suka, rĕ poorĕ ti b pa tar keog fo sĕn bu wā pugĕ ye, la b bas b mense n tū tūub tĕkĕ) [Annisaa'v 65].

Aayae a yīibā vōore:

1- Wĕnd sagenda lislambā Aayar rĕenga pugĕ ti b tū A Tĕn-tuumā -Wĕnd puusug la A tilgr be a yīnga- a sĕn sagl-b ne yel ninsā fāa , la b bas a sĕn gidgd-b n yi yel ninsā fāa, bala a sagenda ne Wĕnd sagelle la a gidgd ne A gidgre.

2- La Aayar a yīib soabā Wĕnd wĕenda ne A Meng Yilengā ti ned sid-kūun ne Wĕnd la A Tĕn-tuumā pa manegde, rĕndame t'a sak Tĕn-tuumā Buudo būmb ning sĕn yi yĕnda ne a to²⁴suka sĕn yaa zabre, la a yare la a bas n tū-a, zem t'a paama buum maa a pa tall buum. Ti Tĕn-tuumā yeele -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga-: « Ned ning sĕn tug n tum tuumde, ti tōnd sagell ka be tuumdā zugu, tuum-kāng yaa sĕn lebsd a soaba»²⁵

Boolle

Fo sā n bānge, foom a yam-soaba "Laa'llaaha ulla Allaah Mohammad Rasuulu Allaah= soab ka be sĕn na n tū n tilge, rĕndā Wĕndā, a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā" maana vōore, la f bāng ti ad kaset-kāngā, yĕ la lislaoongā kuilem-bila la a yĕgr ning b sĕn met a zugā, bi f yeele sĕn tū ne sūur sĕn ylge: " Ašhadu an laa'llaaha ulla Allaah, wa ašhadu anna Mohammad rasuulu Allaah = m maanda kaseto ti soab sĕn na n tū n tulg ka be ti sā n ka Wĕnde, la m maanda kaset t'a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā" la f tum ne kaset-kāngā vōorā, buil yīng ti f na paam zu-noogo dūni pugĕ la yaolem raarā la buil yīng ti f na tulg n yi Wĕnd nongā kūumā poorĕ.

la f bāng ti ad sĕn be: "Laa'llaaha ulla Allaah Mohammad Rasuulu Allaah= soab ka be sĕn na n tū n tilge, rĕndā Wĕndā, a Mohammad yaa Wĕnd Tĕn-tuumā" yaa f tum ne lislaoongā zeng-raad nins sĕn kellā fāa gilli, bala Wĕnd maana zeng-raad-kāensā ti yaa tlae n rog lislāama, buil yīng t'a na tū Wĕnd ne a sĕn na n maan zeng-ra-kāensā ne sūda la pu-peelem, Wĕnd yīnga, A Naam zĕkame. La ned ning sĕn basa

²⁴ Sĕn yit yĕ la a to suka sĕn yaa yōs-taaba

²⁵ A Buḥaari (2697) la a Muslim (1718) n yiis-a, la gomdā billā yaa a Buḥaari nengĕ la be.

zeng-raoog yāwā pugē, ti pa tū ne padang sēn yaa Sarī, sid la hakuka, a ka maneg n zems "Laa'laaha illa Allaah = soab ka be sēn na n tū n tilge, rēndā Wēndā" maanā wā, a kasetā me b pa rikd-a ti yaa sēn maneg ye.

Zeng-raoogo a yuib soaba sēn yi lslaangā zeng-raoodē wā yaa (Puusgā).

Bānge- foog a yam-soaba- ti zeng-raoog a yuib soaba sēn yi lslaangā zeg-raadā, yē: yaa Puusgā, a yaa wakat a nu raarā ne yunga pugē, Wēnd maan-a t'a ya sārī, sēn na yilē ti yi tōkr Yē ne lslaam suka, t'a gomd ne-A a pugē la a kot-A, la sēn na yi gidgr ne lslaam n yi yel-beed la yel-kiti, t'a yōorā la a yīnga paam pemsgo ti na n yi zu-noog ne-a dūni pugē la yaoolem raarā.

La sid la hakuka, Wēnd maaname ti yaa Sarī Puusgā yīngā ti b ylg yīngā, la fuugā la zīng ning b sēn na n puus a pugē wā, rēnd lslaam a ylgda ne koom sēn ylg n yi rēgdo, wala ruudem la we-keenga, sēn na yil n ylg a yīnsā n yi rēgd nins sēn yaa vēenega, la a sūurā n yi rēgd nins sēn pa vēenega.

la Puusgā la dīnā zu-raoogo, la yē me la a zeng-raadā sēn tug n keng n yūda, šahd a yuibā poorē, sōmba ne lslaam t'a gūus-a, a sēn wat n ta raood zīgē, n ti tāag a kūum, la yaa tilae me t'a sagl a pagba la a koamb ne-a b sēn wat n ta yuum a yopoe, buil yīng ti b minim-a, Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (ad Puusgā yume, Muumin-rāmbā zugu, n yaa wakat sēn yāk toaaga) [Annisaa'u: 103], la Wēnd yeelame A Naam zēkame: (la b pa sagl-ba rēnda b tū Wēnd, ti b yaa sēn maan pu-peelem ne dīnā, Wēnd yīnga, n yaa lebs-m-mens-rāmba, la b tēeg trg ne Puusgā) [Albayyna: 5],

Aayāe a yuibā maana mum-mumdi:

1-Wēnd togsdame, A Naam zēkame, aayar rēengā pugē, ti Puusgā yaa tilae n toglg Muumin-rāmba zugu, leb n zao b zugu ti b kō-a a wakat-rāmbā b sēn yāk toaag ti b puus-a wā.

2-la Aayar a yuib soaba, Wēnd togsdame, -A Naam zēkame- ti ad yell ninga A sēn sagl nebā ne wā, la A naan-ba a yīngā: yaa b tū-A, A Yembr tāa, la b pelg b pusā ne A tūudumā pugē, la b yānas ne Puusgo la b kō Zaka neb nins sēn sōmb ne-a wā.

la Puusgā yaa tilae, n dog lslaam, a alhaal-rāmbā fāa gill pugē, halt n ti tāag yaēsg la bāag alhaal fāa, a puusda a pāng tōog tēka, zem t'a yāsama maa a zīime, maa a killame, baa t'a sā n wa ka tōe ti sā n pa teesg ne a nifr maa a sūurā, a puusda ne teesgā. La hakuka Tēn-tuumā togsa rēnda, Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- ti ad Puus basda, a pa yi n yaa lslaam ye, zem ti yaa raoa maa yaa paga; rē la a yeele, Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-: «alkaool ning sēn be tōnd ne b suka, yaa Puusgā, rēnd ned ning sēn bas-a, a kiflame»²⁶

Puusgā a nu wā bāmba:

yaa faqir Puusgo, yaa zafar Puusgo, yaa Laasar Puusgo, yaa Magrib Puusgo, yaa sāaf Puusgo.

la Fagirā Puusg wakat singda ne wīndgā yibeoog vēenem sēn na n wa sing wīntoogā sēn pukda, la a wakatā yitame (setame) ne wīntoogā sēn wat n puki, la pa sōmb ti b yaoolg-a n tug n tāag a wakat baasdgē wā ye. La sā n yaa Zafarā Puusgo, yē wakat singda wīndgā sēn na n wa kille ti būmbā fāa gill sulensuk (maasem) wa ti tāag a menga, wīntoogā gōbgr maasemā poorē. La Laasarā Puusg wakat yaa Zafarā wakat sēn wat n sē poorē, n na n tug n ta sawad-rōodā sēn wat wakato, la pa sōmb ti b yaool-a n wa tug n tāag a wakatā baasgē ye, pa woto ye, b puusd-a lame ti wīndgā sā n ketame n yaa pēelga n yaa yolgemde. La Magribā wakato singda ne wīndgā luuse, la a setame sawat-miidā lillgu, yē me pa yaoolgd n tug a wakat baasdgē wā ye, la Sāafā wakato, a singda Magribā wakat sēeb poorē, n na n tug n tāa yungā baasgo, b pa sōmb n yaoolg-a rē poorē ye.

La lslaam sā n yaool Puusg a yembre, hal t'a wakatā wa ti yi (sē) ti pa tū ne Sārī wā būmb n gidg-a ye, sēn pa tū ne yē raabo, rēnd sā n yaa woto, yāwā soaba, a zomba zunuub sēn yaa bedre, sēn sōmb ne-a, yaa a tuub n tug Wēnd nengē la a ra tol leb zunuub-kāngā zug ye; Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (Rēnd wūbd be ne puusdbā (4) Puusdb nins sēn maan yam yaal-yaale ne Puusgā.(5) [Al-Maa'ūun 4-5]

Puusgā Buudo

Rēenem: yaa Yilgre

Taoor ti lslaam na n ka kē Puusgē, yaa tilae ne-a t'a yilge, a ylgda rēenem rēgdā yuib zīgē, ti ruudem maa we-keeng sā n yii beenē, rē poorē t'a yōke.

La Koomā yōgbā, a maanda Anniyā a sūurē wā t'a na n yilgame, la a pa yet-a ti vēneg ye, bala Wēnd n yūd minim ne-a, n leb n paase, Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- a pa yeel-a ti vēneg ye. La a yetame: "Bismillaah =ne Wēnd Yuurā albarka", rē poorē t'a wugs a noorā, la a kēesda koomā a yōorē wā, n lebg n vēes-a, la a pek a nengā gilli, rē poorē t'a pek a nus a yuibā n lagem ne kams a yuibā, a

²⁶ A Attiizii n reeg-a (2621) la Annassaa'ty (463) la a Ahmad (5/346) t'a Albaanii yet t'a yaa Şahuhe (manegame), şahiih Algaam't'a pugē.

singda ntg wεngē, rē poorē t'a saag a zugā gilli, la a saag a tub a yībā, rē poorē t'a pek a nao a yībā n lagem ne nao-kugā, be me a singda ntgo.

La būmb sā n yi ninsaal nengē a sēn wat n yulgā poorē, ti yaa ruudem maa yaa we-kεnga, maa yaa pemsem, maa vūbgrī (sobgre), rēnd yē soaba yilemda Yulgrā t'a sā n rat n na n puuse. La sā n mikame ti lslaam yaa Gēnaab n tar-a, ti mani yi a nengē, ne wum-noogo baa ti yaa gōemē, zem ti yaa raoa maa yaa paga, yēnda yulgā ne yīngā pekr fāa gilli Gēnaabā yīngā. La pag me sā n yulg n yi a Pekre, maa yaa rogem-zum, yaa tilae ne-a t'a yulge, ne a sēn na n pek a yīngā gilli, bala Pekr soabā ne rogem-zum soaba, b Puusgā pa manegd ye, Puusg me ka tilae ne-ba hal ti b tug n wa yulge. La ad Wēnd yolsa b zugu, n lub Puusgā rolbo b zugu, būmb ning sēn pōs bāmbā, b Pekrā la b rogemā zum rasem-rāmb pugē, la zēng sēn pa yi ne rēnda, yaa tilae ti b rol būmb ning sēn pōs-ba Puusgē wā, wala raoa.

La ned ning sēn wa n kongā koom, maa koomā susgo namsd-a lame, yē soaba wēeda tεm, la tεmā wēeb me bilgri, a na n maana Anniy ne Yulgre a sūurē wā, n pud Wēnd Yuurā, rē poorē t'a rik a nus a yībā n wē tomā wē vuka n saag a nengā, rē poorē n saag a ntg nugā poore la a goabg nugā puga. Woto bala, yēnda yaa sēn yulg la woto. La tεmā wēedā me bee ne Pekr soaba la rogem zum soaba ti b sā n wa yulge n pa tōe n sus koom ye, gēnaab soab me tōeeme n wē tεma, la ned fāa sēn rat Koom n yōge, ti koom kae ye, maa a yεsdame t'a sā n sus-a, yell n na n maan-a

Yiib soaba: yaa Puusgā sifo:

Fagirā Puusg wakato:

Yaa Rakaar a yiibu, lslaam togenda Alkiblā (yaangā) zem t'a yaa raoa maa a yaa paga, be me la Mak Roogā, Lohorem Roogā sēn be zīig ningē wā. A maanda Anniy ne a sūurā t'a na n puusa Fagiri, yibeoog Puusgā, la a pa yet Aniy wā ti yi ye, rē poorē t'a maan takbure n yeel: "Allaahu Akbaru", rē poorē a karemda Puusgā pakr doaagā, la sēn be a pugē: Subhaanaka Allaahumma wa bi Hamdika, wa tabaaraka ismuka, wa ta' aalaa ḡadduka, walaa ilaaha gayruka", A' uuzv billaahu min aššaytaani arra ḡiimi= yulgem be ne Foom m Soaba, la m pēdg-Fo, F Yuur yi wagelle, F Naam zēkame, soab ka be n zuvg Foom ye, M kota ḡuudum n yi a suṭāane, rē poorē t'a karem Pakdgā, yē me: (Ne Wēnd yuurā bark sēn yaa dūni ḡūbg-n-yols Naabā, n yaa Yaoolem raar welg-n-yols Naabā la d sing d tuumdā. (1) Pēgr tiging be ne Wēnde sēn yaa bōn-naandsā Naabā (2) sēn yaa dūni ḡūbg-n-yols Naabā, n yaa Yaoolem raar welg-n-yols Naabā (3) n yaa dīnā rolb raar Naabā (4) Foo bal la d tūuda, la Foo bal la d kot sōngre (5) kāndg-d n tug so-tṛgē wā (6) rāmb nins Fo sēn maan neemā b zugā sore, zēng ti pa B sēn ḡē-b rāmbā, pa sēn menembā sore.(7)) [Al-Faatħa 1-7] La yaa tilae t'a karem Alkurāanā ne Laarabiimdu²⁷t'a sā n tōe, rē poorē t'a yeele: Allaahu Akbaru" n maan Rukuu n sulgi, a sikda a zugā la a poorā, n ning a nus a yībā tal a yībā puga a rūm a yībā zugu, rē poorē t'a yeele: "Subhaana Rabbiya Al-zum= m Soab zisgā yulgame". Rē poorē t'a rooge n yeele: "Sami Allaahu lıman Hamidah", la a sā n wa yalse, a yetame 'Rabbanaa walakal hamdu", rē poorē t'a yeele: Allaahu akbaru" n tiuulg tēngā a nao-bi wā zugu, la a rūm a yībā la a nus a yībā zugu, la a rīrā la a yōorā, rē poorē t'a yeel a Suguudē wā: Subhaana Rabbiyal A' aalaa= m Soab Zēkdgā yulgame", rē poorē t'a zīndi n yeele: "Allaahu Akbaru", la a sā n wa zīndi, a yetame : " Rabbii aḡfir lu= m Soaba! Yaaf-ma", rē poorē t'a yeele: "Allaahu akbaru", la a tiuulda tēngā yesa noor a yiibu n yeele:" Subhaana Rabbiyal A' aalaa= m Soab Zēkdgā yulgame". Rē poorē t'a yik n yals n yeele: "Allaahu akbaru", rē poorē t'a karem Alhamdo n tug n tāag a tēka, wala sēn rag n reng taore Rakaar rēengē wā, rē poorē t'a maan "Allaahu akbaru n sulgi, rē poorē n rooge, rē poorē t'a kēng n ti tiuulg n maan Suḡuudu, rē poorē t'a zīndi, rē poorē t'a maan Suḡuud a yiib soaba, n yeel zī-kāensā fāa gilli wala a sēn da yeel rēnemā.

Rē poorē, a zīndame n yeele: "Attaht yaatu lillaahu, waššalawaatu waṭṭayybaatu, Assalaamu Alaeeke Ayyuhannabiiyu wa rahmatullaah wabarakaatuhuu, Assalaamu Alaeeana, wa alaa ibaadhillaah Aššaalħuna, Ašħadu an la' ilaaha ilallaah, wa Ašħadu Anna Mohammadan Abduhuu Warasuluhuu. Allahumma šallı 'Alaa Mohammadın wa 'alaa aalı Mohammadın, kamaa šallaeeta 'Alaa [braahuma wa 'alaa aalı [braahuma, innaka hamiidun maḡiidun, Wa baark 'alaa Mohammadın wa 'alaa aalı Mohammadın, kamaa baarkta 'alaa [braahuma wa 'alaa aalı [braahuma innaka hamiidun maḡiidun". Rē poorē a wēnemda a ntg wεngē n yeele: " Assalaamu 'Alaykum wa rahmatullaah", rē poorē t'a wēnem a goabg wεngē n yeele: " Assalaamu 'Alaykum wa rahmatullaah". Woto Fagirā Puusg yaa sēn pidi.

2-la sā n yaa Zafar la Laasar la Sāaf Puusgo:

²⁷ Bala a sā n karem Alkurāanā ti pa yi ne Laarabiimdu, pa leb n yaa Alkurāan ye, rē n kit ti Alkurāan gom-biisā b pa leb-gd-a ye, yaa maanā wā bal n leb-gde, bala b sā n leb-g a gom-bi-gulsdsā la a goamā a balaagā wā la a yel-soalmā loogdame= a gom-biisā sānda na n loume, a ka na n leb n yaa Alkurāan sēn yaa Laarabiimdu ye

B yembr fāa yaa Rakaar a naase, a puusda rēenem Rakaar a yیبā wala a sēn puus Fagirā to-to ningā, la a sā n zīnd bāmb poorē, n na n maan šahdā n yeel būmb ning a sēn yet taor t'a na n ka ning sallemā, a pa ningd sallem ye, a yikdame n wa ne Rakaar a yیبu, wala rēenem Rakaar a yیبā, rē poorē t'a zīnd noor a yیب yesa n na n maan šahdo, la a yetame wala a sēn yeel a zīnd rēengē wā, n puus Nabiyaam a Muhammad, rē poorē t'a ning sallemā a goabg wεengē, rē poorē t'a ning a rtg wεengē, wala a sēn da ning sallemā Fagirā Puusgē wā.

3-La sā n yaa Magribā Puusgo:

Yē yaa Rakaar a tāabo, a puusda rēenem Rakaar a yیبā wala sēn reng taorā, rē poorē t'a zīndi n yeele wala a sēn yeel zīnd rēengē wā, Puus-rāmb a taabā pugē, la a pa ningd sallem ye, a yikdame n wa ne Rakaar a tāab soaba. A yetame la a maan b yیبā pugē wala a sēn da yete la a maan Rakaar a yیب nins sēn da reng taorā, rē poorē t'a zīndi, a sēn maan Suġuud a yیب soabā poorē n yeel a zīndgē wā wala a sēn yet Puusg pugē fāa to-to ningā, rē poorē t'a ning sallemā a rtg wεengē, la a ning a goabg wεengē. la puusd sā n yilme būmb ning a sēn yet a Rukuu wā la a Suguudē wā, rēnda n yud sōmblem.

La rapa, yaa tilae ne bāmba ti b maan Puus-kāngā ne zāma miisr pugē, ti limaam lu b taorē, ned ning kareng sōmblem sēn yūda, la a leb n yud minim ne Puusgā la dīin sēn leb n manega n yude, la limaamā vēnegda a karengā a yalsgē wā taor t'a na n ka maan Rukuu Fagirā Puusgē, la Rakaar rēems a yیبā sēn yaa Magrib la Sāafo, la neb nins sēn be poorē wā kelgdame.

La pagbā, bāmb puusd-a lame b zagsē ne ludbu la yōk-m-meng la gūus-m-menga, b luta b yīnsā fāa gilli hal n ti tāag nus a yیبā la nao-kādm a yیبā, bala fāa gillā yaa yānde, sā n pa nengā bala, la b sagend-a lame t'a lut a nengā me n yi rapa, bala a yaa fitna (zarb-n-gesga) ti b miē t'a yaa būmb sēn namsde. La lslaam poak sā n rat n na n puus miisrē, gıdgr ka be ye, la sartā yaa a yi t'a yaa sēn lud a menga n pa ning yū-noog me, la a puusda rapa poorē; bul yīng t'a ra maan-b zarbgo ti yē me ra wa paam zarb-n-ges ne-b ye.

La sōmba ne lslaam t'a puus Wēnde ne Wēnd-zoεεga, la gāneg-m-menga, la sūurā tags sēn be beenē, la a yōgen a menga a yalsgē wā la a (Rukuu) zōondgē wā la a Suġuudē (tiuulgē) wā, a pa yāgde, a pa reemde, a pa zēkd a ninā saasē wā, a pa gomd Puusgā pugē, rēnda Alkurāana, la Zıkr (Yōkr) nins sēn be zīng fāa gilli²⁸, bala Wēnde, A Naam zēkame, A saglame ti b puuse ne A Yuurā tēegre.

La sā n yaa arzūm raare, lslaambā puusda sū-noog Puusgo Rakaar a yیبu, limaamā vēnegda karengā b yیبā pugē, wala Fagirā Puusgo, la a rengd n maana hutb a yیبu taor t'a na n ka puus ye, n tēeg lslaambā a pugē ne Wēnde, la a wīnig-ba b dīinā Buudo, la yaa tilae ne rapā ti b wa arzūmā n lagem limaamā, la yaa yē la arzūmā Zafar Puusgo.

Zeng-raoogo a tāab soaba sēn yi lslaonngā zeng-raoodē wā (Zakā).

La sīda, Wēnd sagla lslaam fāa sēn tar ligdi, n tat Zak geelgo²⁹t'a yiis a arzēkā Zakā yuum fāa gilli n kō neb nins sēn sōmb n reeg-a wā, sēn yaa talse, la zēng sēn pa bāmbā, sēn yaa neb nins sēn sakd ti b kō-b Zakā, wala būmb ning sēn yaa vēeneg Alkurāanā pugā.

La sānemā Zak taab geelgo yaa Miškaal (zisgr) pisi, sā n yaa wanzurā, yēnda Zak geelg taabo, yaa (Dirham) kobisi, maa sēn zemsd rēnda, sēn yi ligdē wā, la sā n yaa laogā, a kōbg toor-toor fāa, a ligdā sā n ta Zak geelgo, yaa tilae ne a soalā t'a yiis a Zakā, ti yuum sā n gilg n sege. La sā n yaa bōn-beēla la ti-biisā Zak geelgo, yēnda yaa (Şa'a) kobs tāabo. La zīisā la zagsā sēn segl n digl n na n koose, yēndame ligdā geendame n yāk Zaka, la sēn seglg maa sēn maa luwaase, yēnda yaa luwaasā ligdi la yākda. La Zakā alkadre, sānemē wā la wanzurē wā la laogē wā, yaa (pilg-n-nanem) 2.5% yuum fāa gilli. La sā n yaa bōn-beēlē wā la ti-biisē wā yaa (pilgim) 10% sā n mikame ti b yūnug-a lame ti pa tū ne nongo, wala sēn kell n yūnugd ne ko-soodā koom la ko-nin nins sēn zoete, maa saagā koom. La yaa (pilgimā pusuka) 5% ti sā n mikame ti tōnd zāgs-a lame ne toogo, wala sēn yūnugda ne bōn-zāgsdse.

La bōn-beēlā la ti-biisā Zak yiisgu, yaa a yākrā sasa, rēnd sā n mikame t'a kēebd-a la yuum pugē noor a yیبu maa noor a tāabo, yaa tilae t'a yāk a Zak noor fāa pugē. La yugmā wā la niisā la rūmsā, bāmb me tara Zak sēn vēneg n wīnig, a alkadr-rāmbā lslaonngā gaf-rāmb pugē, bi f leb beenē n gese; Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (la b pa sagl-ba rēnda b tū Wēnd, ti b yaa sēn maan pu-peelem ne dīinā, Wēnd yīnga, n yaa lebs-m-mens-rāmba, la b tēeg trg ne Puusgā) [Albayyna: 5]; La be Zakā yiisg pugē

²⁸ Sā n ka mikame t'a ratame n na n nek neda, maa a leok-a, wakat-kānga, a yetame: "Subhaanallaah", maamuunā yeta limaamā woto t'a sā n tudgi, maa a paasame maa a boogame, bul yīng t'a na nek n tēege, la puusd yet-a lame ti ned sā n boond-a, a yeta woto bilg-n-taare, la paga yēnda sā n na n maan tanbuh (nekre), yaa nu-poaka, a pa gomd ye, bala a koεεga tōe n zarba neb sānda

²⁹ Annişaabu (Zak geelg taabo), yēnda yaa sōor ninga ti ligdā sā n ta woto, Zak lebga waagib a pugē.

sĕn yaa talsā yōy noogre, n leb n yaa b yĕlā manesgo n leb n yaa būmb sĕn kengd noang-n-taarā tōkre, bāmba ne rakāagbā suka

La lĕsĕlaoongā dĕin pa yals sĕn kĕed ne nimbuidā na sōng taabā pugĕ la ligd sōng-n-taare lĕslaambā ne taab suka Zakĕ wā bal ye, pa woto ye, Wĕnd maaname ti yaa tilae rakāagbā zugu, ti b zā talsā kom sasa, n leb n gidg lĕslaam sĕn na n wa tĕge t'a yak gāe kom, n leb n maan ti yaa tilae n rog lĕslaama t'a yāk no-lokrā Zaka, a yiisd-a lame no-lokrā tigr raare, la yĕnda me yaa saaware sĕn yi rub ningā tĕngā rāmb sĕn rĕte, b na n yiis-a la yōor fāa gill zugu, halt n ti tāag bi-bilfu la sōgna, a zu-soabā yiisd-a la a yĕnga. La Wĕnd maand ti rog lĕslaama t'a yāk n kō wĕeneg zunuub yaafg rolbo³⁰, t'a sā n wĕen t'a na n maana būmb la a pa maan ye. La Wĕnd leb n maaname ti yaa tilae n rog lĕslaama t'a pids pulung ninga Šari wā sĕn kō sorā. Wĕnd leb b pirsā more t'a maan doos nins sĕn yaa Tattawu'ā (yam yākrā), la A pulum neb nins sĕn yākd n nafd Wĕnd sorā pugĕ wā sĕn yaa manegr wĕengĕ wā, ne rolb sĕn yaa bedre, la A leb n pulum-ba t'A na n fāo b rolbā n kō-ba fāoob sĕn pa tar tĕka, yel-sōmd a yembre yaa a taab piiga n tug n tāag kobs yopoe, n na n tug n tāa fāoob sĕn ka tĕka.

Zĕng-raoog a naas soaba sĕn yi lĕsĕlaoongā zeng-raodĕ wā (yaa no-loeere)
Ramadāan kiuugā no-loeere, yĕ me la kiuug a wae soaba sĕn yi yuumda kuitā pugĕ wā.
no-loeerā sĕfo

lĕsĕlaoom maanda anniy ne no-loeerā taor ti beoogā na n pa vēeg ye, rĕ poorĕ t'a yōk n yi rub la yūub la kĕed-n-taare halt ti wĕndga wa tug n lu, rĕ poorĕ t'a yaool n kao. A maanda woto Ramadāanā kiuugā woglemā fāa gill pugĕ, ti yaa Wĕnd yard la a rat ne rĕ la a tūudum.

La nafa-rāmb wusg n be no-loeerā pugĕ, sĕn pa tōe n sōde, la a nafa-rāmb sĕn tug n yuda:

-yaa t'a yaa tūudum ne Wĕnde, n leb n yaa gādbo ne A sagellā, yamb basda a yamleooḡā la a rubā la a yūubā Wĕnd yĕnga, rĕnd a yaa sabab zĕsdo sĕn paasd Wĕnd zoεεga.

-La sā n yaa sĕn kĕed ne no-loeerā, a laaft wĕengĕ la arzĕk kĕgsg wĕengĕ nin-buiidā ne taab wĕengĕ, yaa wusgo, ka tōe n bāng-a rĕnda neb nins sĕn loet ne loεεga la sid-kūunni, Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (yāmb a neb nins sĕn kō sid ne Wĕnde b rogla yāmb no-loeerā wala b sĕn dogl sĕn deng-b yāmb taorā sānd-sānde y na zoe Wĕnde (183) yaa rasm-rāmb saare, la sĕn yaa bāad yāmb pugĕ, maa a toga sore, bi a geel rasm zĕmse, la sĕn tōebā bi b nlg nimbāan-ned ti b sā n kao, la sĕn maana sōma fāa ne a yam yākre, rĕ yita sōma ne-a, la yāmb sā n loe, rĕ la sōma ne yāmba ti y sā n miime (184) Ramadaan kiuugā b sĕn sik Alkurāanā a pugĕ wā ti yaa kāndagr ne nebā la vēenese sĕn yaa kāndagre la welgre, la sĕn sĕeda kiuugā yāmb pugĕ wā, bi a loe-a, la sĕn yaa bāada maa a bee sor zug bi a geel rasm zĕmse, ad Wĕnd rata yāmb ne yol-yole la A pa rat yāmb ne keelem ye, la sĕn na yl la y pids sōorā la y maan Takbur ne A sĕn kāndag yāmba, la sānde y na puus barka (185)) [Albakara: 183-185]

La sĕn be no-loeerā Buud-rāmbĕ Wĕnd sĕn vēneg-a A gafā pugĕ, t'A Tĕn-tuum a Mohammad -Wĕnd puusg la A tĕlgr be a yĕng-vĕneg-a hadiis-rāmbā pugĕ.

1-Yaa ti bāada la so-toagda, bāmb kaodame la b wa loe n dole rasm a taab pugĕ Ramaadāanā loogr poorĕ, yaa woto bala la pag sĕn tar Pekre la rogem zum, bāmb no-loeerā pa manegd ye, la b kaodame b Pekrā la b rogemā zum rasm wakato, la b wa role rasm nins b sĕn kao wā.

2-woto bala la pug soaba, la pag sĕn yĕsemd a biiga, b yiibā sā n yaεεs b mensā maa b koambā, bāmb kaodame la b wa loe n dole.

3- la no-loet sā n r, maa a yū, ti yaa yĕmbu, rĕ poorĕ t'a tĕege, ad a no-loeerā yaa sōma. Bala yĕmbu la tudgri la modgre, Wĕnd yaafa rĕnda n yi a Mohammad -Wĕnd puusg la A tĕlgr be a yĕnga- poorĕ-dāmbā, la yaa tilae t'a yiis būmb ning sĕn be a noorĕ wā.

Zeng-raoogo a nu soaba sĕn yi lĕsĕlaoongā zĕng-raadĕ wā. yaa(Hagiimdu)

Yĕndā me yaa Wĕnd Roogā sĕn yaa lohoromā kaagre, noor vugri vumā pugĕ, la sĕn wat n ti paase, rĕ yaa yam yākre, la yōod wusg n be Hagiimdā pugĕ sĕn pa tōe n sōde:

b rĕenem: yaa t'a yaa Wĕnd tūudum, A Naam zĕkame, ne yōore, la lidgi, la arzĕka.

b yiib soaba: yaa ti lĕsĕlambā tĕgimda taab beenĕ, sĕn yi zĕig fāa gill kiap, b yekta taab zĕig a yembre, n yelgd fut sĕn yaa yembre, n tūud Soab a Yembre, wakat a yembre, welgr ka be ne naaba la sĕn pa naab ye, la rakāagre la talga, la pεεlga la sablga. Fāa gill yaa Wĕnd bōn-naandse la A yembse. Ti moeemba paam n bāng taaba la b sōng taaba, la b leb n tĕegd raar ning Wĕnd sĕn na n yik bāmb fāa gilli, n tĕgim-b

³⁰ wĕeneg zunuub yaafg rolbo, a soabā yākdame a sĕn na n bas yamb burkĕndi, maa a nlg mĕskumb piiga, maa a yeelg-b futu, t'a sā n pa paam rĕ, bi a loe noor rasem a tāabo.

fāa gilli zīg a yembr t̄aa, n na n geel-ba. T̄i b reng n segl n bīngi būmb ning sēn be kūmā poorē wā, ne Wēnd tūudum A Naam zēkame.

La būmb ning b sēn rat Roogā gilgrē wā sēn yaa l̄islaambā toglg zīgā, Wēnd sēn sagl-b t̄i b tees beenē Puusg fāa gilli, b sēn be zīg ning fāa, la b sēn leb n tull būmb ning ne Yaslgo zīs a taab sēn be Maka, wakat-rāmb sēn yāk toaaga, yē me la 'Arafaat la Muzdal̄ifa, la leb n tug n zīnd Minah, wānde fāa gill b sēn rat būmb ningā, yaa Wēnd tūudum, A Naam zēkame, zī-kāensā sēn yaa zī-yilemsā, wala yalē ning Wēnd sēn sagl t̄i b maan-a

La s̄a n yaa Al-Kaabā wā mengā, (Roogā mengā), la zī-kāensā la bōn-naandsā gilli, ad bāmb pa b sēn tūud ye, b leb n pa nafde, b pa tōe n nams nedā. La ad tūudumā gill yaa Wēnd A Ye, la sēn namsde la a nafde wā, Yēnda yaa Wēnd a Ye t̄aa, la ad Wēnd s̄a n da ka sagle t̄i b kaag A Roogā, pa sōmb ne l̄islaam t'a kaag-a ye, bala tūudumā pa yt̄ ne yam yākre la yōor yamleooog ye, ad a yaa sagelle, Wēnd sēn sagle, A Naam zēkame, A Gafē wā, maa yaa Tēn-tuumā -puusg la t̄ilg be a yīnga- Sunnah pugē, Wēnd yeelame, A Naam zēkame:: (la roga nebā t̄i b kaag Roogā Wēnd yīnga, sēn paam a sor n na tug be, la sēn maano sōm -zulem, rēnd Wēnd yaa Sek-m-meng Soaba n yi bōn-naandsā.) { Aal- 'Imraan: 97}.³¹

La 'Umrā wā maanego, yē yaa t̄lae n dog l̄islaam zugu vugr t̄aa, a vumā pugē, zem t̄i yaa sēn na n lagem hagiimdu n kell n maane, maa sēn yaa wakat ning fāa, la Nabiyaamā -puusg la t̄ilgr be a yīnga- Miisrā kaagre Madiinā ka t̄lae n lagem hagiimdu ye, sēn yaa wakat ning fāa me a pa t̄lae ye, la ad yaa sēn bu nonglem, t̄i ned ning sēn wa n maan-a, a paamda keoore, la ned ning sēn bas-a me namsg ka a zug ye, la s̄a n yaa ne Haadiis ning sēn yelee: " ned ning sēn maana Hagiimdu n ka kaag maam a soab zaba ne maam". Yē ka hadiis sēn maneg ye, ad yaa hadiis b sēn yag n roglg Wēnd Tēn-tuumā, -puusg la t̄ilgr be a yīnga-³²

La kaagr ningā b sēn bob sor a yīngā, yaa Misrā yīngā, rēnd kaagdā s̄a n wa tug n ta n puus Rakaar a yiibā, wakat kāngā, b kō-a l̄a sore t'a tōee n kaag nabiyāamā kabre -puusg la t̄ilgr be a yīnga- la a puus Nabiyaama n yelee: " Assalaamu alayka yaa Rasuula Allaah= t̄ilgr be ne foom Wēnd tēn-tuumā" sēn tū ne zugdo la koεεg sēn siki, la a pa kot baa fu tēn-tuumā nengē ye, la ad a nengda sallem la a looge, wala a sēn sagle, -puusg la t̄ilgr be a yīnga- a zāmā wā ne būmb ningā wā, la sēn leb n yaa Şahaabsā tuumde -Wēnd yard be b yīnga-

la s̄a n yaa neb nins sēn yase ne yōgnego wala b sēn yas Puusgē to-to ningā wā, la b kot b yela manegr a nengē, maa b kota fāagr ne-a, maa b baood n na n ning Nabiyaamā bāmb ne Wēnd suka, rēnd bāmbā rāmb yaa lagem-n-taar ne Wēnde A Naam zēkame, la Nabiyaamā -puusg la t̄ilgr be a yīnga- yaa sēn zāag n yi bāmbā rāmba. S̄a n yaa woto, bi l̄islaam fāa gūusi n da wa maan woto ne Nabiyaamā ye, puusg la t̄ilgr be a yīnga- maa yaa zēng sēn pa ne Nabiyaamā. Rē poorē a kaagda a tūud-n-taas a yiibā kaba, a Abuu Bakr la a 'Umar Wēnd yard be b yiibā yīngā. Rē poorē a kaagda Bakr' i rāmba la Gihaadi zab laagē kiidbā, yaa kaagr ning Sarī wā sēn kō sore ne yaadē rāmb sēn yaa l̄islaamba, yē me la kaagda sēn ningd sallem ne kiidbā la a kos Wēnde b yīngā, la a tēeg kūm yelle la a looge.

la wānde la Hagiimdā la 'Umrā wā s̄ifa:

Rēenem, hagiim maanda rēngd n tūusa arzēk sēn yaa halaale la a zāag paoong ning sēn yaa haraam, bala paoong ning sēn yaa haraamā, a yita sababo t̄i b lebs a soaba hagiimdu la a doaaga, waa Tēn-tuumā hadiis pugē, -puusg la t̄ilgr be a yīnga-: "nemd fāa gill sēn nob ne haraam rēnd Bugum n sōmb ne-a"³³La a leb n tūus tūud-n-taas sēn yaa sōma, sēn yaa Wēnd yembdse la liimaong rāmba.

Al-Mawaakut (Tegscā)

A s̄a n wa t̄i ta Mawaakutē wā (Hagiimdā rikr todsē wā), a rikda beenē, la a s̄a n be mobill pugā la sēn wōnd rē, la a s̄a n be sulg pugē a yeelgda a hagiimdā teedo t'a s̄a n wa pēneg zīgā, taoor t'a na n ka

³¹ La s̄a n yaa z̄itbā Hagiimdā maanego n tug waliimbā yaadē, la zīsē wā, ad yēnda yaa menengo, n leb n yaa būmb sēn yōsg ne Wēnd sagellā, A Naam zēkame. Wēnd sagla la A Tēn-tuumā sagelle, -puusg la t̄ilgr be a yīnga-, Tēn-tuumā yeelame -puusg la t̄ilgr be a yīnga- : ad sor ka bobde n tug tūudum, rēndame t̄i yaa miisa a t̄aabo: yaa lohorom Misrā, la mam Miis-kāngā (Madiin Miisrā) la Aksaa Miisrā". Yaa a Buḥaar n togs-a (1189) la a Muslim (1397) sēn yaa a Abuu Harayrat hadiisā.

³² Sēn wōnd yēnda, yaa hadiis ning sēn yelee: "bao-y tōkre ne mam lohormā, t̄i ad mam lohormā Wēnd nengē yalmame". La hadiis sēn yet t̄i: "ned ning sēn maneg a tēeb Roogē wā nafd-a lame". Hadiis bāmbā fāa gillā yaa sēn pasg n roglg, b pa maneg ye, b baa fu ka be hadiis sēn manegā pugē, la ad beeme sēn wōnd woto la a taaba, menemdbā gaf-rāmbē, neb nins sēn boond nebā n tugd lagem-n-taarā la yel-sungdsā la b pa mi ye.

³³ a Aṭṭabaraaniy n yiis-a awsaṭē wā (4480) la a Al-Bayḥakīy "Şu' abū Al'umaan" pugē (2 / 173 / 2), t̄i Şeek a Al-baani yeel t'a yaa Şahuh (manegame) Sulslat aṣṣahuhā wā pugē (6/ 212).

zuug-a ye. La zīis nins Nabiyaamā -puusg la tulgr be a yīnga- sēn sagl nebā ti b ning hagiimdā teedo beenē wā yaa nu, bāmb me la:

1-Dulhulayfah (Abyaar 'Ali) yaa Madīin rāmb zīiga.

2-Algufah (yē pēe Raabig), yaa Šaam rāmb la Ezipt la Magrib-rāmb zīiga.

3-Karn Al-manaazil (Assayl maa Waadu Mahram) yaa Nagd la Ṭaa'tf la neb nins sēn be beenē zīiga.

4-Ḍaati 'irk (yaa [rak rāmb zīiga)

5-Yalamlam, yaa Yaman rāmb zīiga.

La ned fāa sēn puusg zī-kāensā sēn pa zīigā rāmba, yaa yē me soab zīig la beenē, a ningda a Hagiim teed beenē, la Mak rāmba, la neb nins zags sēn pa ta zī-kāensā, bāmb yeelgda b Hagiim teedo b zagsē.

Hagiimdā futā yeelg sīfa

B buu nonglem t'a pek a mengā la a ylg a menga, la a ning yū-noodo taor t'a na n ka yeelg futā, rē poorē t'a yaool n yeelg hagiimdā rkr futā, zīig ning b sēn yākā, la sā n yaa silg pugē a segenda a tēngē wā, rē poorē t'a loe a Anniy wā moasa la a maan "Labbayka"³⁴t'a sā n pēneg rkrā zīigē, maa a wa n yeeg-a lame. La hagiimdā futā sā n yaa ne raoa, yaa fu-sēka la fu-loabdga sēn pa sē n gūbgi, t'a rik-a n lob a yīngā woto, la a pa lut a zugā ye. La sā n yaa paga, yēnda Hagiimdā fut ka welg ye, yaa tīlae ne yē t'a yeelg fut sēn yaa yalemse, sēn lut a yīnga, sēn pa zarbd rapa, halhaal ningā fāa, la a pa yeelgd fuug sēn sē n lud a nengā maa a nusā t'a sā n paam n singa hagiimdā tuum kōom ye, wala nikaab (sēn lut nengā) maa nug-wuudo. La a luta a nengā ne a zugā fuugā kirenga t'a sā n yā rapa, wala muunin-rāmba ma wā sēn yaa to-to ninga, nabiyaamā la Šahaabsā pagb sēn da yaa to-to ningā, -puusg la tulg be a yīnga-

Rē poorē, Lahagi sēn wat n yeelg hagiimdā futā, a maanda a Anniy wā a sūurē wā ne 'Umra rē poorē t'a sak n maan Labbayka n yeele: "Allaahumma, labbayka 'Umratān= m Soab A Wēnde, m sak-F lame n na n maan 'Umra" la a maan Tamatu'v (wums noogo)³⁵ne 'Umrā wā halt n ti tāag hagiimdā,. La Tamatu'v (wums noogā) yēnda sōmblem n yuda, bala Tēn-tuumā -puusg la tulgr be a yīnga- a sagla a Šahaabsā ne rēnda la a tabēnd-b ne yel-kāngā, la a sūurā yika ne ned ning sēn yaoolg ne yel-kāng maanegā, sā n ka mikame ti yaa ned ning sēn tara Hadī rūnga (38) n na n ku, yē soaba kelld n paame bala n yaa kaarūn (tōkda), wala Nabiyaamā -puusg la tulgr be a yīnga- sēn da maand to-to ningā la Kaarūn (Tōkdā): yē yetame: "Labbaykē wā= a sakrē wā" Allaahumma Labbayka 'Umratān wa Haggān= m Soab A Wēnde, m saka F yīnga n na n maan 'Umra la Hagiimdu, la yēnda ka segd n yāk a Hagiimdā teedo halt n wa tug n kodg a Hadī wā rūnga, kibsā raare.³⁶

la Mufrd (Welgda): yē maanda a Anniy wā ne Hagiimdā bala, n yeele: "Allaahumma Labbayka Haggān= m Soab a Wēnde m saka F yīnga n ma n maan Hagiimdu"

Yel nins b sēn gidg Hagiimd rikd zugā

La lslaam sā n loe a Anniy n ning Hagiimdā teedo, b gidga a zugu:

1-Kēed-n-taare la sēn wōnd rēnda, wala mogsgo la susg la saagre ne yamleooogo, la yel-kāensā goam, la pag belengo la fur loeese, rēnd ned sēn kē Hagiimd fut pugē, a pa loet furi, a leb n pa loet furi n kō ned ye.

2-Zugā pōngre, maa yāk būmb zugē wā.

3-nu-yēes wōrsgo.

4-Zugā ludbu ne bōn-tabendi, la sā n yaa wala maasem tuga maa zānde la mobilli, yell ka be ye.

5-Yū-nood ningri la a yōbsgo.

6-ween-n-vuugē tāoosgo, rēnd yē pa tāoosde, a pa wīnigd tāoos me.

7-Yaa raoa sēn na yeelg būmb sēn sē, la pag me sēn na n yeelg būmb sēn sē, a nengā zugu maa a nusē wā, la kōo sor ti raoa wid tapetse la a sā n pa paame, a wita nao-wuudo.

³⁴ a yetame: "Labbayka Hagan" (m sak-F lame n na n maan Hagiildu), maa "Labbayka 'Umratān, (m sak-F lame n na n maan 'Umra), la woto rat n yeelame ti yaa sak n tū Wēnd wakat fāa gilli.

³⁵ Mutamati'v (Wum noogā soabā) yē la sēn maan 'Umra hagiimdā sasā wā, rē poorē t'a yidg n yi a Hagiimdā futā pugē fāa gilli, n wums noog ne hagiimdā tēed sēn da gidg yel ninsā fāa gilli, rē poorē t'a lebg n le rik a Anniy n leb n yeelg hagiimd teedo, n na n maan hagiimdu, rasm a nii wā raare. La sā n yaa ne Tōkdā: yē soabā la sēn kelld n maan Hagiimdā la 'Umrā wā n lagem taaba, rēnd yē yaa Hagiimdā tuum bal la a maanda, la a maanda Anniy wā t'a na n kēe 'Umra n lagem ne hagiimdā. La sā n yaa Mufrd (Welgdā): yēnda maanda a Anniy wā Hagiimd bala, n welg toore, ti pa tū ne 'Umra ye.

³⁶ La Hadī rūnga, yaa rūnga sēn yi neemā rūmsē wā, wala yugemde, maa naafo maa rūmsi, ti ned sēn maan hagiimd kuuda n yāk n maan doaag ne-ba la b ri.

la a sã n maan bumb sãn yi yel-gıdgdt-kãensã, t'a yaa zita, maa a yımame, a yãkd-a lame ti yel ka be a zug ye.

Hagiimd rıkd sã n wa ta Al-Kaabã wã, a gilgd-a la Tawaafu Al-kuduumi (waoong-gilgri)³⁷gilgr a yopoe, a singda sãn zems kug sabellẽ wã, la wãnde la 'Umrã wã gilgrã, la gilgrã pa tar doaag sãn welg ye, ad a tãegda Wënd Yuurã la a kos yẽ me sãn tõe tẽka³⁸, rẽ poorẽ t'a puus Tawaafã (gilgrã) Rakaar a yiibu, yalsgã zıig poorẽ³⁹ti sã n yaa yol-yol ne-a, sã n pa rẽ a puusda sãn yaa zıig ningẽ fãa Lohorom Roogẽ wã. Rẽ poorẽ t'a yi n kẽng Al-Mas'aa (yãgengã zıigẽ)⁴⁰, rënd a singda Şafaa n duug a zugu, n tees Al-Kıblã n maan "Allaahu Akbaru" n maan "Laa'laaha ulla Allah" la a kose, rẽ poorẽ t'a kãn Yãgem-n-kãn n tug Marwaa n ti ru yẽnda me n tees Kıblã n maan "Allaah Akbaru" n tãeg Wënd Yuurã la a kose. Rẽ poorẽ t'a leb n lebg Şafaa n ti pids kãn a yopoe wã. A kẽngrã yaa noor a yembre, a lebgrã me yaa noor a yembre, rẽ poorẽ t'a wõrs a zugã zoobdo. La paga yãkda a zoobdã krense n zems wala nug-bıruvdr tẽka. Woto mikdame ti ned ning sãn maan Tamatt'ıv (wums a noogo) ne a 'Umrã wã n lebg n bas n na n yãk a Hagiimdã teedo, a 'Umrã wã sɛɛ woto, ti bumbã fãa gill sãn da gidg yẽ zugã sakd ne-a.

La pag sã n yã Pekre, maa a rogame, taoor t'a na n pa ning a Hagiimdã futu, maa a yeelgrã poorẽ, rënd yẽ Hagiimdã lebgdame n yaa Tõkda, a na n maana "Labbayka" Anniy wã ne 'Umrã la Hagiimdu, a sãn kẽ Hagiimdã tuum poorẽ, ti yẽ yaa wala hagiimb a taabã fãa sãn ya a soabã bala, bala Pekrã la rogmã zum pa gidgd ned t'a kẽ a Hagiimd tuum pugẽ ye, a leb n ka gidgd-a t'a yals tũudumã zıisẽ ye, b gidgda Roogã gilgr bala (Tawaafã). Rënd pug-kãng maanda bumb ning hagiimb sãn maandã, sã n pa Roogã gilgr bala, yẽ soabã, a yaoond-a lame halt n wa tug n ylgẽ, la a sã n ylg taoor ti nebã na n ka kẽ Hagiimdã pugẽ, n na n ka kẽng Minah, rënd a soodame n lebg n gilg Roogã la a kãn Şafaa la Marwaa la a wõrs a zoobdã la a yidg n yi a 'Umrã wã tuum pugẽ, rẽ poorẽ t'a leb n lebg n rık Anniy ne nebã Hagiimdã pugẽ ti nebã sã n ning b teedo n kẽ Hagiimdã pugẽ rasm a nii wã raare. La nebã sã n sing n kẽ Hagiimdã tuum pugẽ taoor ti yẽ na n pa ylgẽ, rënd yẽ na n kell n baasa moasã n yaa Tokdã, a na n maana "Labbayka" n lagem-ba, ti yẽnda ket n be a futã pugẽ, n maan bumb ninga hagiimbã sãn maandã fãa gilli, sãn yaa yi n tug Minah la 'Arafah yalsgo la Muzdalifah la sutãanã lobre la Kodgrã (la kõsbã) la zoobdã wõrsgã Kıbsã raare, la a sã n ylgẽ, a soodame n gilg Roogã Hagiimd gilgri la a kãn Şafaa la Marwaa suk Hagiimd kẽna.

La Gilg-kãensã la Yãg-kãensã, b yiibã sekda Hagiimdã la 'Umrã wã, la yaa wala sãn da paam a 'Aa-ısa sãn yaa Muumin-rãmbã ma wã -Wënd yard be a yınga- ti Nabiyaamã -Wënd puusg la A tıgr be a yınga-togs-a t'a Gilgrã (Tawaafã) la a (Sa'y) Yãgbã, a sãn ylgã poorẽ wã, sekda a lame a Hagiimdẽ wã la a 'Umrã wã, wakat ninga a 'Aa-ısa sãn wa n gilg ne nebã (Tawaaf Al-ıfaaḍa) = "Leb-n-wa-maan Tawaafã" la a (Sa'y) Yãgbã, bala ned ning sãn tõkd a Hagiimd la a 'Umrã ne taaba, yẽ yaa wala sãn wa n maan Hagiimdã bala, bumb pa be a zugu, rëndã (Tawaaf) Gilg yembr⁴¹bala (Sa'y) Yãgb a yembr bala; ne Tãn-tuumã sãn vënege -Wënd puusg la A tıgr be a yınga- n togs yel-kãnga la a maan woto, n leb n paas a sãn yeele -Wënd puusg la A tıgr be a yınga- hadiis a to pugẽ: "'Umra kõe Hagiimd pugẽ halt n ti tãag dũni Yikri". La Wënd n yud minim.

Hagiimdã kiuuk rasm a nii wã sã n wa ta, hagiimbã ningda b hagiimdã teedo, b zagsẽ wã Maka, n na n maan Hagiimdu, wala neb a taabã, n sung b Hagiimd koom, b todsẽ wã, b ylgdame, rẽ poorẽ ti b yeelg Hagiimd futu, rẽ poorẽ t'a maan a anniy wã, zem ti yaa raoa maa paga, ne Hagiimdu, rẽ poorẽ t'a sak n yeele: "Allahumma Labbayka Haggan= m Soab a Wẽnde, m sak-F lame n na n maan hagiimdu, la a zãag Hagiimdã sãn gidgd yel ninsã fãa sãn togs ti loogã, hal t'a wa tug n lebg Muzdalifa n tug Minah (An-Nahr) Kõsgã raare⁴²la a lob Gemrat Al'akabah (Sutãano lobre) la a põng a zugã, la pag wõrsda a zoobdã.

³⁷ Tawaafu Al-kuduumi, Rat n yeel ti Lohorom Roogã waoongo, yẽ me la Mak Lohoromã Roogã.

³⁸ Rëndã zeng-raad a yiibã suka, sã n ta be, a yeta bumb ning sãn wa Wënd koεεgẽ wã: (" d Soaba Wẽnde! Kõ-do dũni pugẽ sãn be neere la Yaoolem raarã sãn be neere, la F gũ tõndo ne Bugmã namsgo".) [Al-bakara 201]

³⁹ Yẽ me la a [braahum yalsgã zıiga, -tıgr be a yınga-.

⁴⁰ Al-Mas'aa: yẽ me la yãgemdgã zıigã, yẽ me la kẽna la yãgmere Şafaa la Marwaa sukã, bãmb me yaa tãn-puus a yiibu

⁴¹ a gilgd-a la tıgrã raare, maa a loogrã poorẽ, la sã n yaa a (Tawaaf) Gilg rãengã taoor ti b na n ka maan Hagiimdã, b boonda rënd ti (Tawaaf alkuduum) Waoong Gilgri, bala yẽnda yaa paasga, la sã n yaa (Sa'y) Kẽnã, yẽ yaa yembr tãa ne ned ning sãn welga Hagiimdã yen-yend la sãn na n tøk-b ne taaba, a sã n maan-a n lagem ne Waoongã Gilgrã kell n sekame, la a sã n ka maan (Sa'y) Kẽnde, a wat n maan-a lame n lagem ne (Tawaaf Al-ıfaaḍã) wã tıgrã raare, maa tıgrã poorẽ.

⁴² An-Nahr) Kõsgã raarã, yẽ la tıgrã raare, hagiimdã kiuug rasm piiga, b pud-a la woto, bala Hagiimbã kõsdame, rat n yeel ti b koota b rüm-pegdsã.

Rënd lahagi sã n ning a Hagiimdã teedo rasem a nii wã raare, a yitame n lagem Hagiimbã n tug Minah, n gãand beenē, n maan Puusgã fãa gill be, n koeege, la b pa lagemd-b taab ye, rënd 'Arafah raarã wíndg sã n puki, yē me togendame n lagem Hagiimbã n tug Nimra, a zíndida beenē n puus ne limaamã maa zīg ning yē sēn beē wã, a puusda Zafarã ne Laasarã n lagm-b taaba la b kuug Puusgã, rē poorē ti b togloge, wíndgã sēn wat n göbgã n tug 'Arafah. La a sã n yi Minah n na n tug 'Arafah, n ti zīnd be sakdame. La 'Arafah gillã fãa yaa Yalsg zīga.

La hagiimbã wusgda Wënd Yuurã tēegre, la doos rãmba la yaafg kosgo, la b togenda Al-Kiblã, b pa togend tãngã ye, bala tãngã yaa Arafa pedg bala, a pa sōmb n du be ti yaa tūudum yīng ye, leb n ka sakd ti f saogd f yīnga ne a kugã ye, wãnde yaa (Bid'ah) yel-singdse, sēn yaa haraame.

La hagiimbã pa loogd 'Arafah hal ti wíntoogã wa ti lvi, rē poorē hagiimbã togenda Muzdalifah, b sã n wa tug n ta beenē, b puusda Magriba la Sãafã beenē, b lagemda b yibã n yaoolge, n puus Sãafã wakato, la b koeegda Sãafa la b gãand beenē, ti Fagirã sã n puki, b puusda Fagirã la b tēeg Wënd Yuure, rē poorē ti b kēng Minah taor ti wíndga na n ka puk ye, rënd b sã n wa ta Minah, b lobda Gemrat Al' Kabah Fagirã sēn puk poorē, la yaa kug bōonegã a yopoe sēn wōnd wala sūma, b pa beda, b ka kídse, la ka sakd ti b lob-a ne neooda ye, bala wãnde yaa reem suitãanã sēn faasd ne nebã. La (lrgaamu Aššytaan) a suitãan yōorã tēgbo⁴³bee Tēn-tuumã sagallã pugē -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga- la a kãndagrã, la f bas bumb ning Wënd la A Tēn-tuumã sēn gidgã.

Suitãanã lobr poorē, lahagi kodgda rūmsi, rē poorē t'a pōng a zugu, pag wōrdsda a zoobdã, la sakdame ti rao me wōrs a zoobdã, la pōngrã la sōma n yud wōrsgã noor a tãabo, rē poorē t'a yeelg a futu, woto bumb ning sēn da gidg a zugu fãa sakdame rēnda pag kēed-n-taare, rē poorē t'a lebg n tug Maka, n ti gilg hagiimdã la a maan (Sa'y). Woto, bumbã fãa lebga halaal ne yē, hal a pagã kēed-n-taare, rē poorē t'a lebg n tug Minah n ti zīnd beenē tigrã rasem rãmb sēn kellã, la rasem a yibu tigrã poorē, n lagem ne yundã fãa, a gãandeda Minah yaa tilae ne-a, n lob suitãanã lobgr a tãab soabã, rasem piig la a yembre la rasem piig la a yibu wíntoogã sēn wat n göbg poorē, a sungda bilfē wã, sēn wat a Minah senē wã, rē poorē t'a lob tēng-n-sugr soabã, rē poorē t'a tug n lob a sēn da lob tigrã raarã, a yembr fãa a lobda kug a yopoe, kugr fãa lobrē a maanda takbure (Allaahu Akbaru), la a nogda lobrã kugã a sigbã zīgē⁴⁴Minah. la ned ning sēn ka paama zīga Minah, a sigda zãnã sēn tek zīg ningã.

la a sã n wa tull n na n loog n yi Minah a sēn lob rasem piig la a yibã poorē, sakdame, la a sã n kell n yaoolg n kēng rasem piig la a tãabã raare, yē sōmblem n yude, la a lobda wíntoogã sēn gobg poorē, la a sã n dat n na n bobbe, a maanda (Tawaaf Al-wadaa'u) = Wënd-na-wat-ne Gilgri, ti rē poorē t'a kell n tar bobr bala. La pag ning sēn yã a Pekre, maa yaa rogem zum, sã n da mikame t'a rag n gilga Hagiimdã (Tawaafã) Gilgrã la a maan (Sa'y), rënd (Tawaaf Al-wadaa'u) = Wënd-na-wat-ne Gilgri pa zao a zug ye. la Hagiim maand sã n yaoolg a rūngã kuub hal n ti tãag rasem piig la a yembre, maa rasem piig la a yibã maa rasem piig la a tãabã raare, sakdame. A sã n yaoolg Hagiimdã gilgrã la a kēna (As-Sa'y) hal n wa yi Minah segda ne-a, la sōma sēn yude, yaa wala d sēn togs ti loogã.

la Wënd n yud minim, la Wënd na puus tōnd Nabiyamã a Muhammad la a zak rãmba la A tilg-ba

Liimaongo (Sid-kūuni)

Sid la hakuka, Wēnde -A Naam zēkame- A maaname ti yaa tilae n roglg lslaama, a sēn kō sid ne Yēnda la A Tēn-tuumã -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga- loogr poorē, la lslaamdã zeng-raadã, A maaname ti yaa tilae n rog a zugu t'a kō sid ne A Malēgsã⁴⁵, la A Gaf-rãmbã⁴⁶A sēn sik A Tēnt-tuumbã zugã, bãmb me

⁴³ La (lrgaamu Aššytaan) a suitãan yōorã tēgbã, rat n yeel ti suitãanã paogre.

⁴⁴ rat n na n yeel t'a zīndgã zīgē.

⁴⁵ Malēgsã: yaa yōya ti Wënd naan-ba ne vēenem (nuura) b yaa wusgo, pa tōe n bāng b teka sã n ka Wēnde, be b pugē sēn be saasē wã, la be b pugē, b sēn bobl-b rãmba ne Adam biisã.

⁴⁶ Rat n yeel ti lslaam kō sida ti Gaf-rãmb nins Wënd sēn sik A Tēn-tuumbã zugã yaa sida, la baa a yembr ka ket b pugē, rēnda Alkurãanã, la sã n yaa Taoraat la Lingiili sēn be Yahuud-rãmbã la Nasaar-rãmbã nusē wã, yaa bãmb mens n maan rēnda, sēn wīnigd rēnda, yaa b mensã sēn yōs taab wusgã, la b sēn leb n yeel a pugē ti soab-rãmbã yaa tãabã: "ti la a Isa yaa Wënd biigã". La sida, Soabã yaa Wënd A Yembre, la a Isa yaa Wënd yamba la A Tēn-tuumã, wala sēn be Alkurãanã pugē wã, sēn togs beenē, sēn yaa Wënd goamã me, rēnda yēesa ne Alkurãanã, sid la hakuka, Nabiyamã -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga- yãa karasaag sēn yi Lingiilē wã a Umar nugē, t'a sūurã yiki t'a yeele: "yaa sik pugē la f be bu yaa foom a ḥaṭaab biiga, m wēen ne Wēnde, t'a Muusa sã n da vume, a pa tar a sēn na n maanega, rēnda mam pugb bala". T'a Umar lobg sebrã la a yeele: "kos Wënd t'A yaaf-ma yaa foom Wënd Tēnt-tuumã". A Ahmad n togs-a (3/387) sēn yi a Gεεbr Ibn Abd Allaah, t'a Albaani yeel t'a manegame [rwaa-a pugē (1589).

la A sēn pidsi ne Alkurāanā, n yēes b fāa gilli ne Alkurāanā, n leb n maan-a ti yaa yē n wil b fāa gilli. La leb n yaa tilae t'a kō sīda ne Wēnd Tēnt-tuumbā, sēn sing b rēenem n ti tāag b baasgo, a Muhammad, -Wēnd puusg la A tilgr be b yīnga- bala b tēn-tumdā yaa a yembre, b dīinā yaa a yembre, yē me la līslaamdā (Sak-n-tū) wā. B Tumsda me yaa Yembre, Yē la Wēnde, sēn yaa bōn-naandsā Naabā. Rēnd roga ne līslaama t'a kō sīda ti Tēn-tuums nins Wēnd sēn togs b rāmb yellā Alkurāanā pugē yaa Wēnd Tēn-tuumba, n tug b nebā sēn reng taoor ti loogā, la a leb n kō sīd t'a Muhammad la b pidsda n yaa Wēnd Tēn-tuuma n tug nebā fāa gill nengē, la a tumsga poorē nebā fāa gill yaa a poorē rāmba halt n ti tāag Yahuud-rāmb la Nasaar-rāmba la zēng sēn pa bāmba sēn yaa dīin-rāmb a taabā rāmba, bala sēn be b tēngā poor zug gillā yaa a Muhammad poorē rāmba, taba bāmb zugu Wēnd nengē ti b tū-A.

La a Muusa la a lsa la Tēn-tuumbā fāa gilli, b zāaga b mense n yi ned ning sēn pa pugd a Muhammad -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la ned ning sēn pa sak n kē līslaoongā puga. Bala līslaam kōo sīd ne Tēn-tuumbā fāa gilli la a leb n pugd-b fāa. La ned ning sēn ka kō sīd ne a Muhammad -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la a pug-a n kē līslaoongā pugē, yē soab kusa Tēn-tuumbā fāa gilli la a yags-ba, baa t'a sā n yagdame ti yē tūuda b yembre, la tagmas-rāmb renga taoore sēn wīnigd yel-kāngā sēn yi Wēnd goamē wā, A Naam zēkame, buk a yiib soaba pugē.

la Tēn-tuumā yeelame -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga-: "m wēena ne mam yōorā sēn be Naab ning Nugē wā, ned pa wumd mam kibare sēn yi zamā kāngā pugē, ti yaa Yahuuda ti yaa Nasaara, rē poorē t'a ki n ka kō sīd ne b sēn tums maam ne būmb ningā, rēndame t'a yi Bugum biiga"⁴⁷

La leb n yaa tilae ne līslaama t'a kō sīd ne Yīkrā raare kūumā poorē wā, la Geelgā la Rolbā la arzānā la Bugmā, leb n yaa tilae ne-a t'a kō sīda ne Wēnd kordgā (Pulengā), A Naam zēkame.

Kō sīd ne Wēnd kordgā (Pulengā) maana:

yaa ti līslaam loe n wāage ti Wēnde, A Naam zēkame, A bānga būmbā fāa gilli, la A leb n bānga yembsā tuuma, taoor t'A na ka naan saasā la tēngā ye, la A gulsa bāng kāngā walgē wā (Al-Laoohu Almahfuuz) ning sēn Gū ti be A nengē wā, la līslaam leb n bāng ti Wēnd sēn tull būmb ningā n yte, la A sēn ka tull būmb ningā pa yit ye, la a leb n bāng ti Wēnde, A Naam zēkame, A naana A yembsā tūudumā yīnga, A leb n vēnega tūudumā n wīnig-ba la A sagl-b ne rē, la A gidg-ba n yi A kusgo, la A leb n vēneg rēnda n kō-ba la A leb n kō-b tōogo la yam yākr ning sēn kit ti bāmb tōog n tū Wēnd sagellsā, ti b paam yel-sōmd ne rēnda, la ned ning sēn maana Wēnd kusgā bāmb rāmbā sōmba ne sibgre.

la yamb tulsmā, a tūudā ne Wēnd tulsmā, A Naam zēkame, la sā n yaa Wēnd Pulengā A sēn maan A yembsā ti b pa tar yam yākr a pugē wā, la ad yaa Wēnd n kēnesd-a bāmb zugu, baa ti b pa rata, wala tudgri maa yīmbu, la b sēn leb n modgd bāmb yel nins zugā, la talemdo la bāase la sēn wōnd rēnda. Rēnd Wēnde, A ka yōkd yamba yel-kāng zug ye, A leb n ka sibgd ninsaalā yel-kāng zug ye, A pus n kōt-a la keoore yelā la talemā la bāasā zugu t'a sā n maan sugr la a yar ne Wēnd Pulengā, A kōt-a la keoor sēn yaa bedre.

Wānde fāa gill sēn reng taoorā yaa tilae ne līslaam t'a kō sīd ne-a

La līslaambā sēn yud ne sīd-kūuni la pēnegr ne Wēnde, la sēn leb n yud ne dargē zēkr arzānā pugē ad yaa (manegdbā) neb nins sēn tūud Wēnde, la b zīsgd-A la b yēesd-A ti yaa wala b ne-A lame, b leb n pa kusd-A, b solgrē maa b vēnegrē, b leb n loe n wāage t'A nee bāmba b sēn be zīig ningē fāa, būmb baa a yembr me pa solg-A sēn yi bāmb tuumē wā la b goamē wā, la b anniy-rāmbē wā, ti b tūud A saglsā la b basd A kusgo, b yembr fāa sā n wa ti lu tudgr pugē, sēn yōsg ne Wēnd sagellā, a lebgdame n tug Wēnd nengē, lebgd sēn yaa lebg sīda ne tuulem la mimsa, a tudgrā zugu, n kos yaafa ne Wēnde, a pa lebgd n wa beenē me ye, Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (Ad Wēnd bee ne neb nins sēn zoet-A wā la neb nins sēn yaa manegdbā.) [Annaḥlu 128]

Līslaoongā dīin sēn pidā

Wēnd yeelame A Naam zēkame, A Alkurāan wagellā pugē: (Rūnda M pidsa y dīinā n kō yāmba, la M pids y zugu M neemā wā la M yar Līslaoongā ne yāmba ti yaa dīina) [Al-Maa'ida: 3], La Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (ad Alkurāan-kāngā kāndagdame n tugd būmb ning turg sēn yuda la a kōt sīd-kōtb nins sēn maan tuum sōmā wā sū-noogo, ti b tara keoor sēn yaa bedre.) [Al-Israa'u:9], La Wēnd yeelame, A Naam yi wagell n zēke, sēn kēed Alkurāanā wēngē: (La Tōnd n sik Alkurāanā n kō foom ti yaa vēnega ne būmb fāa, n leb n yaa kāndagre la yolsgo la sū-noogre n kō līslaambā) [Annaḥlu: 89] La hadiis sēn maneg pugē, Nabiyaamā yeelame, puusg la tilgr be a yīnga-: " M basa yāmb so-pēelg zugu, a yungā yaa

⁴⁷ a Muslim n reeg-a (153), la a Ahmad (2/317).

wala a wīndgā bala, ned pa kedgd n yi-a mam loogr poorē, sã n pa sēn halaka"⁴⁸La a leb n yeele -puusg la tūgr be a yīnga-: "Mam basa yāmb pugē yel a yiibu, y kōn n tol n menem lae t y sã n gād b yībā: Yaa Wēnd Gafā la A Nabiyaamā Sunnā"⁴⁹

La Aayae-rāmb nins sēn reng taorā pugē:

Wēnd kōta kibare, -A Naam zēkame- Aayar rēngē wā ti ad A pidsa Lislaoongā dīinā n kō lslaambā, rēnd boogr ka lae, a leb n ka tar tulsem ne paasg lae-lae, rēnd a yaa būmb sēn manege ne zāmaan la zīg fāa gilli la zāma fāa gilli. A leb n kōta kibare, ti ad Yēnda, A pidsa A neemā wā lslaambā zugu ne dīin-kāngā sēn yaa zūsgā, sēn pidi, n yaa bas-ti-looge, la A pidsa ne Tēn-tuumbā Pidsdbā, Tēn-tuum a Muhammad -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- la Lislaoongā vēnegre, la nebā sōngre n yi ned fāa sēn maan beem ne-ba. A leb n kōta kibare t'A yara Lislaoongā ne nebā fāa gilli ti yaa yē la dīini, rēnd A pa na n gē-a lae, A pa na n reeg ned baa a yembr me dīin n zuug yēndā ye.

La Aayar a yībē soabā, Wēnd kōta kibare- A Naam zēkame- ti Alkurāan zūsgā yaa sor sēn pidi, rēnd vēnegre sēn ta tək n be a pugē, sēn kēed dīinā vēngē, la dūni yelē. Rēnd sōma ka be rēndame t'a wīnig-a, wēng me ka be rēndame t'a bugs nebā n yi-a, la yel fāa zem t'a yaa kudre maa a yaa paalle, maa sēn wate, rēnd welgre la yellā lokre, sēn tū ne tēeg tūrg a pugē a bee Alkurāanā pugē. La manegr fāa sēn yōsgd Alkurāanā, yēnda yaa zulem la wēgdo.

Rēnd bāngrā la Loεεgā la polontik (na-kēndre Buudā pugē, la Buudā meng tūnugri la buudā la ninsaal yōorā alhaale, la sosete (vum-n-taarā) wā vēngē la arzekā vēngē la wala sibgrā na-kēndre la zēng sēn yi ne rēnda ninsaalbā sēn tar tulsem ne-a wā, b fāa gilli Wēnd vēneg-b lame Alkurāanā pugē, n leb n vēneg-ba ne Wēnd Tēn-tuum a Muhammad koεεg pugē -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- vēnegr sēn pidi, Wēnd sēn togs rēnda, A Naam zēkame, Aayar ningā A sēn togs n yeele: ((La Tōnd n sik Alkurāanā n kō foom ti yaa vēnega ne būmb fāa)) [Annahlū: 89],

La welegr ning sēn watā, vēnegr sēn welse n leb n kuug koεεg be a pugē, sēn wīnigd dīinā sēn pidi la a na-kēndrā sēn gūbg zānga sēn tēeg tūrga.

Buk a naas soaba- Lislamdā so-buka

Rēnem : yaa bāngrā vēngē:

Rēnem yell sēn yaa tūae Wēnd sēn sagl ninsaala, yaa a bao bāngre; Wēnd yeelame A Naam zēkame: (Bt f bāng ti yel sēn yalē, soab kae ti sã n pa Wēnd ye, la f kos yaafa ne f zunuubā, la muumin roapā la muumin pogsā yīnga, la Wēnd mii yāmb lεbeng la y gāaga zīiga.) [Muhammad: 19], la Wēnd leb n yeelame, A Naam zēkame: (Wēnd zēkda neb nins sēn kō sudā yāmb pugē la neb nins b sēn kō bāngrā dargε-rāmba, la Wēnd yaa minim tēng-n-biiga.) [Al-mugεεdalah: 11] A leb yeelame A Naam Zēkame: (la yeele: " m Soabā, paas maam bāngre!") [Taha: 114], A leb n yeelame A Naam Zēkame: (Bt y sok bāngdbā ti y sã n yume n ka mi.) [Al-anbiyaa'u: 7] Ti Tēn-tuumbā Pidsdā, a Muhammad -Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga- yeele hadiis sēn maneg pugē: "Bāngd sēn yud tūudā yaa wala kiuugā peelem rasem piig la a naas yungo sēn yud ādsā fāa gillā"⁵¹.

La bāngrā Lislaoongā pugē, a putta zīis a yiibu, a sēn zao ninsaal zugā vēngē:

Rēnem bukā yaa faril sēn zao ninsaal fāa gilli, zem ti f yaa raoa maa f yaa paga, ned ka paam padanga t'a sã n zi-a ye, yē me la Wēnd minim A Naam yi wagell n zēke, la A Tēn-tuumā bāngre, a Muhammad, Wēnd puusg la A tūgr be a yīnga-, la a bāng būmb ning sēn sōmb ne bāngre sēn kēed Lislaoongā dīinā pugē⁵².

Buk a yīb soaba: yē yaa Farḍ Kīfaaya (faril-sεkdga) ti neb sēn sekd sã n yik ne-a, a zūnuubā lūme n yi neb a taabā, n lebg sēn ketbā zugu, ti yaa sēn bu nonglem ne-ba, ka leb n yaa tūae ye, la yē me yaa wala Šari wā Buud minim sēn kōt a soabā sore t'a tōe n karem nebā la a bu la a loegsd dīinā sogsgo, sēn leb n paasde yaa bāngr lslaambā sēn tar tulsem ne-a, sēn yaa wala fabrikasō la nus-tuumd sēn sōmb n

⁴⁸ a Abuū Daawuud n yiis-a (4607) la a Attirmiizi (2676) me yiisa sēn wōnd woto, la a Ibn Maaḡa (43), la gomdā biisā yaa yē sēn togsā, la a Ahmad me reeg-a lame ne gom-biis sēn yōs taab bilf bala (17142) t'a Albaani yeel t'a manegame a Ibn Maaḡa hadiis manesdsā (41) pugē.

⁴⁹ a Maalik n yiis-a (3338) t'a Albaani yeel t'a manegame a Šahuh Algεεmi' a (2937).

⁵⁰ a Ibn Maaḡa n yeas-a (224) la a Atṭabarii gaf ning sēn boond ti Šagurā (22) pugē, t'a Albaanii yeel t'a manegame Šahuh Algεεmi' a pugē (3808) la (3809).

⁵¹ a Attirmiizii n reeg-a (2322) la a Ibn Maaḡa (4112) t'a Albaanii yeel t'a manegame Šahuh Algεεmi' a pugē (1609).

⁵² la rēnda welsgā renga taore bugs a tāab ning sēn loogā pugē

bānge, sēn kēed vumā yel pugē. Rēnd zaoo lɪslaambā taoor-soaba ti neb sã n ka be beenē sēn sekd sēn na yēd yel-kānga, t'a maan a tōog tēka n paam bāngdbā sēn sekd lɪslaambā yel nins sēn yaa tilae ne-ba, b vumā wεεngē.

Yiib soaba: yaa Loεεgā wεεngē:

Wēnd sagla A Tēn-tuumā a Muhammad -Wēnd puvsug la A tilgr be a yīnga- t'a wīnig nebã zānga ti b yaa Wēnd tãa yembse, yaa tilae n zao b zugu ti b tū-A, A Yembr tãa, la A leb n sagl-ba ti b loe b mensã ne Wēnde turga, la b ra bao neb n ning tēng-n-sugre Wēnd tūudumā pugē baa fuɪ ye, wala sēn da reng taoor ti vēnegā "Laa'ilaaha ulla Allaah = soab ka be sēn na n tū n tilge, rēndã Wēndã" vōorã pugē, A leb n sagl-b lame ti bobl b mens ne Wēnd A Ye tãa, la b ra yεεs ti sã n pa Yēnda ye, la b ra leb n wa tar tēebo, rēnda sēn yi Yēnd A Yembr tãa⁵³, bala yaa Yē A Yembr n nafde la A namsde, la b leb n sɪf-A ne sɪf-rāmb sēn pidi, A sēn sɪf A Mengā ne wã, t'A Tēn-tuumā -puvsug la tilgr be a yīnga- sɪf ne-A wã, wala sēn vēneg ti reng taore.

Tāab soaba: nebã ne taab suk tōk-n-taarã:

Wēnd sagla lɪslaama t'a yɪ nin-sōngo, n maand nidg pāng ne ninsaalbã pōsgre n yi kifēnd likē, n kēng lɪslaoong vēenemē; rē me n kit ti mam yik n na n guls gāf-kāngā, la m sāeeg-a buɪ yīng ti mam na kō yel nins sēn rog maamã sānda.

La Wēnd saglame ti sēn tōkd ne a to yaa kō-sɪd ne Wēnd kīid-n-taare, rēnd lɪslaam noanga Wēnd yembsã sēn tūud Wēnd la A Tēn-tuumā, baa ti b sã n yume n yaa neb sēn zār ne yēnda, la a kisg kif-rāmbã sēn kusd-b Wēnd la Tēn-tuumā, baa ti sã n mikame ti yaa neb sēn pē yē n yuda, rēnd woto la tōk-n-taar ning sēn tigim neb sēn weel taab suka, la n leb n kumdē neb sēn yōs taab suka, rēnd woto yōsga ne buud kīid-n-taare la tēnga la nebã ne taab yel-menesdɪ wã, bala yēnda, tao-tao bala yaa būmb sēn tōsgde.

Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (fo pa yāt neb sēn kō sɪd ne Wēnd la Yaoolem raarã, ti b baood noanglem ne ned ning sēn maand beem ne Wēnde la A Tēn-tuumā ye, baa ti b yɪ n b baaba-rāmba, maa b koamba, maa yaa b ma-biisi, maa b buudu) [Al-mugεεdalah: 22], la Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (ad yāmb sēn yuda waoor Wēnd nengē yaa sēn yuda yāmb ne Wēnd zoεεga) [Alhuguraat 13]

Wēnd kōta kibare, A Naam yɪlgame, Aayar rēengā pugē ti muumun (sɪd-kōta) ne Wēnde, a pa noang Wēnd bεεbã ye, baa ti b sã n yume n yaa neb sēn pē yē n yuda.

A leb n kōta kibare, A Naam yɪlgame, Aayar a yiib soaba, ti ad nebã sēn yud waoogr Yē Nengē, la A sēn noang ned ning n yuda, yaa sēn tūuda Wēnde, a buudã sēn yaa a soab fãa la a kōbg sēn yaa a soab fãa. La sɪd la hakuka Wēnd sagla ne tēeg turga zem ti yaa ne f bε, maa yaa f zao, la A gidg wēgdo A Meng zugu, n maan-a t'a yaa būmb sēn gidg ne yembsã ne taab suka, A sagla ne bas-m-yam la sɪda la A gidg zāmba, la A saglg ti b maneg n tug roagdb a yiibã la b tōk rogem la b maneg n tug talse, la b lagem maan-neerã pusē, la A leb n sagle ti b maan neere n tug būmb fãa gilli halɪ n ti tãag rūmsã, rēnd Wēnd gidgame ti b ra nams-b ye, A saglame ti b maneg n tug-ba⁵⁴, la sã n yaa wala ne rūms nins sēn tar wēnga wala ba-gāe⁵⁵ la waafo la nanga la yōngre la lɪwense la bāngelegsre, b kuud-b lame; sēn na yɪl n gidg b wēnga, la b pa sōmb n nams rūm-bāmbã ye.

Naas soaba: yaa gūusgā la sūurã sagl-m-meng ne ninsaal sēn yaa sɪd-kōta:

Aayae-rāmb waame Alkurāan zɪsgā pugē, n vēnegd nebã, ti Wēnde, A ne-b lame, b sēn be zīig ningē fãa, A leb n mii b tuumã gilli, A mii b sēn tagsd b sūy wã, la A leb tigimda b pugē fãa gilli, la b goamã, la A malegsã yaa sēn be ne-b wakat fãa n gulsdē būmb fãa sēn yit bāmb nengē, zem ti solgame maa vēnegame, la Wēnd na n geela bāmbã b sēn maandã la b sēn yetã, A leb n bugsa bāmba ne A naongã sēn zabda, ti b sã n kus-A dūni vɪ-kāngā pugē n yōsg A sagellã, rēnd yel-kāng lebgame n yaa gidgre sēn yaa bedre ne sɪd-kōtbã b Soabã kusgē, t'a gidgd-ba ti b pa lut Wēnd-kusg pugē ye, n basd yel-wēnse la yōsgre, ti yaa Wēnd yεεsg sababo, A Naam zēkame.

⁵³ rat n yeelame: ti b ra wa tug n yεεse maa b tall tēeb wala kū-rāmb la rubse sēn pa tar Wēnd pāng lae ye -A Naam zēkame-, la sã n yaa wa ne yεεsg sēn yi bōn-naandg sēn tōe, wala bōn-yēeg yεεsgo maa wagda, woto bal la tēebo ne ned ning sēn tōe n kō sōngre, wala taoor soaba (naaba) la kōta, rēnd bāmbã b yiibã yaa tēeb la yεεs sēn pa tar yelle, b pa sābsd ned a zug ye.

⁵⁴ halɪ n ti tãag halhaal ning b sēn na n kodg rūng sēn yaa halaalã, Tēn-tuumā -Wēnd puvsug la A tilgr be a yīnga- saglame ti b saas suvgã la b bas bōn-koadgdgã t'a tēb a yam, la kodgrã zīig yaa kokorē wã, rēnd a tōsgda koko-raoogã la zumã wīyã ti zumã yi, la yugmã wã b kōsdame, yē b kōsda a yāoogē wã, yublã tēngre, la sã n yaa ne rūmsã kuubo sēn tū ne elektrisite maa yaa sēn na n pāb a zugã la sēn wōnd rē, yē yaa būmb sēn gidge, a rub me pa sakde.

⁵⁵ Yē la baag ning sēn yaa wēnga n namsd nebã, la a gūbga rūms sēn tar no-yēes n namsd nebã, bāmb fãa kēe beenē.

La sã n yaa ne neb nins sãn pa zoet Wëndã, n maand-b Wënd kusgã, a sã n maan-a, rënd Wënd maanda maan-n-rolga ti lebsd yëndã poorẽ dũni kaanẽ nanda, yel-kãng me la Wënd sãn sagl lĩslaambã ti b sagl taab ne manegre la b gidg taab n yi yel-kiti, ti lĩslaam fãa ning a yamẽ ti b na n sok-a lame Wënd taoore, sãn kãed ne tudgr fãa gilli a sãn yẽ nin-zẽng sãn tume, hal ti yẽnda gidg-a n yi a tuumdã ne a zelemdã t'a sã n ka tõe n gidg-a ne a nugu. La Wënd sagla lĩslaambã taoor soaba⁵⁶t'a yals Wënd Todsã A sãn yãk ti b maand neb nins sãn gidgd sãn yõsgd A saglsã, yẽ me yaa sibgr-rãmba n zems ne b rãmbã me tuum-wẽnsã, ti Wënd vẽneg-a A Alkurãanã pugẽ, t'A Tãn-tuumã leb n vẽneg-a hadiis-rãmbã pugẽ -Wënd puusg la A tĩgr be a yĩnga-, la a sagl ti b maan-a nin-wẽnsã zugu, la sã n tũ ne woto la sidã sãeegda la bas-m-yam la vi-noogo.

Nu soaba: yaa lok-taaba la sõng-taaba vumã pugẽ:

Wënd sagla lĩslaambã ti b sõng taaba bãmb ne taab suka zem ti yaa vẽnega maa sãn pa vẽnega, wala yel-kãng vẽnegr sãn reng taoore Zakã la doosã maaneg ragnoorẽ wã, la Wënd gidga lĩslaam t'a nams nebã, sãn yaa nong buud fãa gilli, hal n tug n tãag namsg sor zugu, Wënd gidga rẽnda, la a sagl sid-kõta t'a saas nongã t'a sã n yã-a, baa ti ned ning sãn rĩgla bõn-namsdgã sã n pa yẽnda, la A leb n sagl-a ne keoor yel-kãng zugu, wala a sãn pulum pulung wẽnga ne namsdã t'A na n sibg-a lame.

Wënd maana Farila n rogl muumuni t'a noang a ma-bi taaga wala a sãn noang a menga, la a leb n kĩsg (wẽng) sãn na n paam a ma-bi taaga wala a sãn kĩsg-a ne a mengã, Wënd yeelame, A Naam zẽkame: (La y sõng taaba manegr la Wënd zoẽeg zugu, la y ra sõng taaba zunuub la beem zug ye. La y zoe Wẽnde, ad Wënd sibgrã yaa kegẽnga) [Al-Maa'ida: 2], A leb yeelame, A Naam Zẽkame: (ad Muumin-rãmbã yaa ma-biisi, bi y maneg y ma-biirã ne taab zuka) [Alhuguraat :10] A leb yeelame, A Naam Zẽkame: (Sõmã kae b vũn-vũnã wusg fãa pugẽ ye, rẽnda sãn sagla ne sãra maanego, maa manegre, maa nebã ne taab suk manegre, la sãn maanda rẽ, Wënd yardã baobo, D na kõ-a keoor sãn bedme.) [Annisaa'u: 114], la Tãn-tuumã yeelame -Wënd puusg la A tĩgr be a yĩnga-: "Yãmb yẽmbr fãa ka kõt sida (ne Wẽnde) hal t'a wa tug n noang ne a ma-bi taaga bũmb ning a sãn noang ne a mengã"⁵⁷La Tãn-tuumã, Wënd puusg la A tĩgr be a yĩnga- yeelame a hutb zĩsgã pugẽ⁵⁸, a sãn yeel a soab a vumã baasgẽ Hĩgatl wadaa' (Wënd-na-wat-ne Hagiimdẽ) wã, a sãn maneg n keng bũmb ning a sãn da reng n sagendẽ wã: la a Ahmad reegame n togse " Yãmb a nebã, ad yãmb Soabã yaa Yembre, y saamb yaa yembre, yaa sida ad yudlem pa be ne Laarba bu-zẽng zug ye, bu-zẽng me pa tar yudlem Laarab zug ye, nin-miuud pa tar yudlem nin-sablg zugu, nin-sablg me ka tar yudlem nin-miuud zug ye, sã n ka Wënd-zoẽega, rẽ yĩngã m pa taasame?" La b yeele: Wënd Tãn-tuum taasame -Wënd puusg la A tĩgr be a yĩnga-⁵⁹la a leb yeele -puusg la tĩgr be a yĩnga-: "Ad yãmb zumã la y arzẽgsã la y burkĩndã, b yaa haraam yãmb zugu, wala yãmb ra-kãngã sãn yaa haraamã, yãmb tẽng-kãngã, yãmb kiu-kãngã, hal n ti tãag raar ning yãmb sãn na n seg y Soabã, rẽ yĩnga m pa taase?" Ti b yeele, n-yeel. Ti Nabiyaamã zẽk a nugã n tees saasẽ wã, n yeele: "m Soab a Wẽnde! Maan kaseto"⁶⁰

Yiib soabã: sãn kãed ne tẽngã pugẽ zãabã (politiki):

Wënd sagla lĩslaambã ti b luus bãmb sukã nedã b taoore, la b baeem-a (balm-a) t'a yi zu-soaba la A sagl-ba ti b tigim taaba n yi zama a yembr tãa la b ra welg ye, la A sagl-ba ti b tũ b taoor soabã la b nanamsã, sã n ka wa n mikame ti b sagla ne Wënd kusgo, rënd tũub ka be ne bõn-naandgã ti sã n yaa Naandã kusg ye.

La Wënd sagla lĩslaamã t'a sã n be tẽngẽ a sãn ka tõe n vẽneg a dĩinã sãn yaa lĩsloongã a pugẽ la a bool n toge, A sagl-a lame⁶¹t'a yik tẽng-kãnga n kẽng lĩslaamdã tẽngẽ, yẽ me la tẽng ning sãn buud b yelã fãa gilli ne lĩsloongã Šari, ti yaa lĩslaam sãn yaa taoor soaba n buud tẽngã ne bũmb ning Wënd sãn sikã.

Rënd lĩslaamdã ka sak tẽmsã ne taaba la buud-rãmbã la sula todsã ye, lĩslaam tẽng yaa lĩsloongã, yembsã yaa Wënd yembse, tẽngã me yaa Wënd tẽnga, ti lĩslaam kẽnd a pugẽ ti gidgr ka be ye, la sartã yaa a tablg ne Wënd Šari wã, la a sã n wa tug n yõsg bũmb Šari wã pugẽ rënd Wënd Buudã kẽnesda a zugu. La a tum ne Wënd Šarĩ wã la a yals ne tods⁶²nins A sãn rĩlgã, woto wata ne bas-m-yam la nebã

⁵⁶ yaa Taoor soaba maa naaba.

⁵⁷ a Buħaarũ n yiis-a (13), la a Muslim (45) la gom-bilã yii a Muslim nengẽ

⁵⁸ La yã wã yaa koe-kãsẽngu sãn gũbgi n sãeeng n be Nabiyaam hadiis-rãmbã gaf-rãmbẽ wã

⁵⁹ a Ahmad n yiis-a (22978) t'a Albaani yeel t'a manegame Assiisila Aħħahũhã pugẽ (199/6).

⁶⁰ A Buħaarũ n yiis-a (105) la a Muslim (1679), la gomdã billã yaa a Buħaarũ nengẽ la a be.

⁶¹ A sagl-a lame -t'a sã n tar rẽ tõogo-

⁶² Todsã, bãmb la sibgr nins lĩslaamdã Šari wã sãn yãk toaaga n rogl ned ning sãn wa n tuma tuum wẽng nina.

tēeg turga la leb n gū b zumā ti b burkīndā la b arzēgsā paam tūgre, ti sōmā buud fāa paam bāmba. Yaa woto bala, ad kedg n bas Wēnd Šari wā me, yaa wēng buud fāa n be beenē.

Wēnd gūu nebā yam ne a sēn gidg bōn-suudi wā la dorg-rāmba la ti-bi yoodo⁶³, la A yāk sibgr toaaga ne rā-yūuda sēn su, yē me la pābr sēn na n sung pis naase n ti tāag pis nii (40-80) a sēn maan beeg-kāngā fāa, ti rēnda yaa nug-sōogr ne yēnda, n leb n yaa gūudum ne a yamā, n leb n yaa nebā koglgo n yi a wēngā.

La ad Wēnde, A Naam zēkame, A gūu ninsaalbā zumā sēn kēed ne maan-n-rolgā n yi ned fāa sēn wa n ti maan n zuug a zug ti pa tū ne hake ye, rēnd nin-kuuda, b kuud-a lame. La A leb n maan sampoogā pugē ti yaa maan-n-rol n be beenē, wala A sēn kō lslaam sor t'a zab n fāag a menga la a burkīndi la a arzeka, Wēnd yeelame A Naam zēkame: Lla yāmb tara vum maan-n-dolā pugē yaa yāmb yam-bēel rāmba, sānd-sānde y na zoe Wēnd) [Albakara :179], Wēnd Tēn-tuumā -Wēnd puug la A Tūgr be a yīnga-yeelame: "Ned ning b sēn ku a arzēk yīnga, ad yē soab yaa wala Šahud (sēn ki dīin zab-laagē). La ned ning b sēn ku a dīin yīnga, yē yaa wala sēn ki dīin zab-laagē. La ned ning b sēn ku a hake yīnga, yē yaa wala sēn ki dīin zab-laagē".⁶⁴

Wēnd gūu lslaambā burkīndā: ne A sēn maan Šari ti yaa sēn gidg ti yaa haraam lslaam wdbō sēn kē ne goam a sēn kisi, sā n ka mikame ti yaa sēn tū ne hake, n leb n paas A sēn maan ti yaa Šari sēn tū ne sibgr toaag yākre ned ning wa n tug n rōda lslaam ne zug-wēng yelle: wala yoobo, maa roap ne taab kēed-n-taare la a yaool n ka tablg kaseto Šari wā sēn yāke yel-kāngā pugē.

La Wēnd leb n gū Buudā ti ra gēdg taab ye, ne būmb ning Šari wā sēn ka kō sorā⁶⁵, la A leb n gū burkīndā t'a ra wa tug n rēgme ne zug-wēng yel ye, wala A sēn gidg yoobo gidgr sēn yaa bedre, n leb n maan-a t'a yaa zunuub bed-bed a yembre: la A maan sibgre sēn yaa nug-sōogre ne ned ning sēn tug n tuma rēnda, ti sā n mikame ti yoobā sibgr toagā a sart-rāmbā sā n pida a zugu.

La Wēnd gūu arzēgsā: ne A sēn gidg wagdem la zāmbō la ware (tētēega) la sāanga, la zēng sēn yi ne rēnda, sēn yaa baob Šari wā sēn gidge, n leb n paam A sēn maan Šari pugē ti wagdr tar sibgre, la so-gūt sēn tar sibgre sēn yaa nug-sōogre, yē me yaa nugā kuugre ti sart-rāmbā sā n pidi, maa b sibg-a ne būmb ning sēn na n lebs wagdrā poorē ti sart-rāmbā sā n wa ka pidi ti wagdmā yaool n tablge

La Soab ning sēn maana tod-kāensā wā yaa Wēnde, sēn yaa mit-Naaba sēn yaa Buud-Mita, Yē n yud minim ne būmb ningā sēn manegd A yembsā yela, Yē me n leb n yud yolsg ne-ba, A maana sibgrā tod-kāensā ti yaa yaafg ne wēgdbā zunuubu sēn yi lslaambā pugē, n leb n yaa koglgo ne zamā wā n yi b wēngā la zēng sēn ka bāmb wēnga, la neb nins sēn sābsd nin-kuud kuubā la wagdr nug kurgrā, sēn yaa lslaambā bēebā la sēn yēgemd ti bāmb yaa lslaamb n yaool n ka lslaambā, ad bāmb rāmba, b sābsda yīn-will sēn yaa bāad kurgre, yīn-will sēn sāame ti b sā n ka kurg-a, a sāangā na n kell n longa nimbuiidā fāa gilli⁶⁶ la bāmb n le be beenē, n get ti nin-sōmā wā kuub segdame, la rē fāa gill yaa b wēgdā tulsmā raab sababo n kit ti b maand woto.

Yiib soabā: sēn kēed ne tēngā yung politiki:

Wēnd sagla lslaambā la b taor-rāmbā ti b bool zēng sēn pa lslaambā n tug lslaongā, buul yīng ti b na pōsg-ba n yi kifēndā lik n tug kō-sid-ne-Wēndā vēnemē, la b leb n yi dūni wā pugb zu-beedā la mongrā n tug sēn yaa yōorā meng vum zu-noogo lslaambā sēn paam neemā ne rēndā wā. La Wēnd sagallā ne lslaam yel-kāngā pugē yaa t'a yi ned sēn yaa sōma n nafd ninsaalbā fāa gill ne a sōblemā n leb n tum sēn na pōsg ninsaalbā gilli, wānde yaa sēn yōsg ne ninsaalbā na-kēndrā, bala bāmb baodame ti ninsaal yi tēng-n-biiga sēn yaa sōma bala, la woto yaa tagmas sēn wīnigd ti yē yaa būmb sēn sāame, n leb n yaa sēn booge, a leb n ka ta lslaongā manegre la a sēn pid n ta zīig ningā ye.

La Wēnd leb n sagla lslaambā ti b segl Wēnd bēebā yīngā, b sēn tōe tek sēn yaa pānga, buul yīng ti b na gū lslaongā la lslaambā ne segl-kānga, n leb n yik Wēnd bēebā pelense la bāmb bēebā. Wala Wēnd sēn leb n kō-b sore ti b bao zems-n-taar ne zēms sēn pa lslaambā ti tulsem sā n wa beē n tug rēndā, la yaa sēn zems ne lslaongā Šari wā sēn rīgl no-kēndr ningā, la Wēnd gidgame ti yaa Haraam lslaambā zugu ti b yidg b pulense bāmb sēn nk ne b bēebā, sā n ka mikame ti yaa bēebā n sung alkaoolā yidgri, maa b maana būmb ning sēn lebq tlae ti b yidg alkaoolā ne-ba.

⁶³ Ti-bi yoodā yaa ti-biis nins sēn yit sabab n kēes kuungo la yīnsā norbo la gīnā la ninsaal yamā menengo.

⁶⁴ A Abuu Daawud n yiis-a (2/275), la Annaasaa'ty (2/316), la a Ahmad (1652), t'a Albaaniy yeel t'a manegame a Šahuh Attargub wa Attarhubā pugē (1411), la a Šahuh Algēmi' pugē (4172).

⁶⁵ La Wēnd gūu buud-rāmbā ti b ra menem ye la b ra gēdem taab ye; wala ned sēn na n wa yaglg ne saamb sēn ka a saamb ye, sēn kēed wala yoob wēngē.

⁶⁶ La nebā manegrā, rēnd n sōmb n kogle n yud yīn-will ning sēn sāamā wā kurgre, sēn kē ne bāadā meng la a nebā yam-yākre buul yīng t'a yīngā na paam laafi.

La taor ti b na n ka sing zabre ne zēng sēn ka lɪslaambā, Wēnd sagla lɪslaambā, ti b bool b bεεbā n tug lɪsloongā kōom nanda, b sǎ n tōdge, b baooda b nengē ti b kɪs yōor fadgo, la b sake n gāneg b mens ne Wēnd Buudā⁶⁷, la b sǎ n tōdge, wakat-kāng la zabrā yita. Bul yīng ti fitna (zarbg)⁶⁸ra wa zīndi, ti dīinā fāa gilli yi Yē (Wēnd) A Yembr yīnga.

La zabrā pugē, Wēnd gudga lɪslaambā ti b ra ku koambā la pagba la nin-kēemba la Wēnd-tūudb sēn be b tūudum rotē, sǎ n ka ned ning sēn wa n ti zoe n lagem ne zab-zabdba ne wala yam kūuni maa tuumde. A leb n sagl-b lame ti b tum ne b sēn yōg-b rāmb zab-laagē ne manegre. Rēnd woto tōnd fahemdame ti zabrā lɪsloongā pugē wā, a ka būmb sēn rat n reeg zīiga, maa b yāambe, ad a raabā yaa sēn na sāeeg sida la yolsgo ne bōn-naandsā, n yiis nebā bōn-naandsā tūubē n tug Wēnd a Ye tǎa sēn yaa Naandā tūubē.

Nii soaba: Maan-m-raab wεεngē:

(A) Maan-m-raabā 'Akuda wā (Loεεgā) wεεngē:

Wēnd kōome, A Naam zēkame, lɪsloongā dīin pugē, ned sēn kēed lɪsloongā Buud pugē, zēng sēn ka lɪslaama t'a loe a sēn tulle, b sēn bool-a n tug lɪsloongā n wīnig-a poorē, a sǎ n tūus lɪsloongā, a zu-noogo la a pōsg be a pugē, la a sǎ n kell n yāk t'a na n paa a dīinā pugē, yēnda n tūusi n kō a mengā sēn yaa kifēndo la zu-beedo la namsgo Bugum pugē, la woto mikame ti padang yaa sēn ta tekē yē zugu, a pa tar padang Wēnd taore, A Naam zēkame, la wakat-kāngā lɪslaambā basd-a lame a loεεgā pugē, la yaa sart t'a kō yōor yaoodo (fadgo), n kō ne a nugu t'a yaa yaalga, la a leb n gāneg a meng ne lɪsloongā Buudo, la a ra leb n vēnegd a kifēndā vūun tagmase lɪslaambā taor ye.

La sǎ n yaa lɪslaama, b ka reegd a nengē, a sēn kē lɪsloongā poorē t'a na n tar n yii-a ye, rēnd a sǎ n na n tare n yi, yē rolb yaa kuubo, bala yēnda, a lebgame yē sēn tar n yi wā, n yaa ned sēn bas sida, a sēn bāng-a poorē, a pa ned sēn sōmb n leb n pa ye, rēndame t'a lebgame n tug Wēnd nengē, A Naam zēkame, la a leb n tug lɪsloongā dīini⁶⁹.

La sǎ n mikame ti yē Riddah wā (tar-n-yi-dīinā) yaa būmb sēn yidgd lɪsloongā la a maane, rēnd a tuubdame n yi yel-kāngā, ne a sēn na n bas yel-kāngā, n gē, n kos yaafa ne Wēnde, A Naam zēkame.

La yel sēn yidgd lɪsloongā yaa wusgo, sēn tug n yud vēnem:

Yaa Šurk (Lageem-n-taar) ne Wēnde, A Naam zēkame, la yēnda me yaa yamb sēn na n wa maan soab zēnga sēn ka Wēnde, baa t'a rik-a lame ti yaa Wasaṭa (tēng-n-sugre) yēnda ne Wēnd suka, n boond-a

⁶⁷ lɪslaambā Buud tēngre, lɪslaambā kōta Zaka, la zēng sēn ka lɪslaambā kōta Fadgo= rē me yaa ligdi b sēn reegde, raopē wā sēn pid baaligsā, ka reegd pagbē, ka reegd kamb bāanegē, pa gāeemsē, ka kāsembē, ka talsē, la fadgā me yaa ligd sēn yaa bilfu, Nabiyaam -Wēnd puusg la A tɪlgr be a yīnga-wakatē wā, a rag n ka zuug Dunaar a yembr tǎa yuum fāa pugē ye, yē me yaa ligd sēn yaa bilf wusgo, ti tōog soab fāa kōt-a vugr yuum pugē, la rēndame ti yaa sēn na kō bāmb sēn vi n be bas-m-yam pugē lɪsloongā tēngr gūudum pugē, la bāmb sēn leb n maan b vumā yel fāa gilli la b leb toldē sēn segd Šari wā pugē, b leb n beeme n paam bas-m-yam vum, n leb n tar gūudum zānga bāmb mense la b arzegse la b burkīndi sēn yi lɪslaambā wεεngē. Sēn paasd bāmb bas-m-yamā zugu, b tūudum rotē dīin-rāmba. La wakat ning lɪslaambā sēn wat n kong n ka tōe n kō bāmb b hake wā, n pa tōe n gū-ba n yi b bεεbā, b lebsd-b lame b sēn reeg bāmb nengē sēn yaa (yōor yaoodā) fadgā, bala sartā pōsgame, yē me la gūubā. La bāmb sǎ n lageme n na n zabe n gū tēngā, lɪslaambā lubda yōorā yaood b zugu, la (lɪslaambā) tēngā n yikdi n sōng bāmb talse, la a tɪp-ba, wala a sēn maan ne lɪslaambā to-to ningā.

⁶⁸ Fitna (zarbgā) yaa wala b sēn na n gudg neba ti lɪsloongā ka tōe n ta b nengē ye, n leb n gudg-ba ti b ka tōe n yāk b yam ne lɪsloongā kōom. N da modg-b a zugu

⁶⁹ Arriddah (tare-n-yi-dīinā): yēnda me yaa lɪsloongā basgo, n tug kifēndē, la ned ning sēn wa n tūusa lɪsloongā ne a meng raab pa wat n maan woto ye, dīin buud me ka wat n wēnems-a n yiis lɪsloongā pugē, baa ti sēn wa n yaa soaba, bala yel-kāngā ka būmb sēn na n wa tug n ta lɪsloongā pidb tekē la baa ne nebā sēn ka tōe n paam sōmlem ti yud-a wā. La sēn leb n be tar-n-yi-dīinā yel nins sēn maand yēnda, yaa zarbgo la kifēnd sāeegr lɪsloongā zama pugē, n leb n tusd-a n leb d kifēndē maa a zoet n pugd a yōyā yam-leoogo, maa yel-manesds sēn pa tar vōore. La tar-n-yi lɪsloongā, wānde wεεngē yaa būmb sēn yaa ned sēn na n yidg alkaool, Wēnd alkaool bεd-bεdā pugē yembr la rēnda, yē me yaa būmb sēn wōnd wala tēmsā fāa gilli, tōnd sēn be zamaan ning pugē wā ti sibgr be ne tēngā zāmbgo sēn yaa zāmb kāsenga, ti yaa wala kuub la b maan a soab zugu. Rēnd d sǎ n na n ges ned ning sēn wa n tug n tara n bas a dīinā, a tug n taa sāang tekē, ti būmb ka leb n nafd ne-a ti sǎ n ka b yāk-a n lobg lɪslaambā zamā pugē ne kuubo, la mikame ti ned ning sēn tara n yi dīinā, a halhaalā vēnegre la sibgr toaaga n yāk n rogl a zugā lɪsloongā pugē, a bee Naabā nugē, sēn zems ne buudo na-kēndre, sēn bu n manege, ti tōe n gūusi n welge ti b ra wa tug n wēg-a t'a tarame n yi dīini, n leb n yaa būmbu sēn yaa sabab n gūud lɪslaambā zama.

la a baood pēnegr ne-a zem t'a sakame t'a yaa soaba yuur ne vōore, ne a sēn mi soab vōore, la a mi tūudum vōore, ti yaa wala Zulmā sasa sēn da tūud-b rubsā, rubs nins sēn yaa nin-sōmbse sēn reng taor nin-naande, ti yaa b sugsg baooob yīnga, maa a ka reeg a zugē ti bāmbā yaa soab-rāmba n lagem Wēnde, la yē me sēn tūud-a wā yaa wala tūudum bala lagem-n-ta maandb nins sēn yet ti b yaa moeemba n yaool n maand lagem-n-taare, la b pa sakd neb nins sēn boond-b n tugd Wēnd yembgē wā, n yēgemdē ti: "ad lagem-n-taare yaa fo sēn na n maan suguud ne rubg bala" maa yamb sēn na n yeel būmb sēn ka Wēnde ti: "ad wānde yaa mam soaba".

Rēnd bāmb rāmbā bilgr yaa wala ned sēn na n yūud rāam, la a yaool n put-a ne zēng sēn ka a yuurā, rēnd bāmb rāmbā halhaal renga taoore, Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (bi f tū Wēnde ti f yaa sēn ylg dīinā ne-A. (2) Pa Wēnd la dīin yilēng Soab la? La neb nins sēn gād lall-n-taas ti pa yi ne-A wā, (n yetē)Tōnd pa tūud-ba rēndame ti b na pēneg tōnd Wēnd nengē yīnga pēnegr sēn yude. Ad Wēnd buuda bāmb ne taab suka, būmb ning pugē bāmb sēn yōs taaba, ad Wēnd pa kāndagd ned ning sēn yaa zīri-be-neda n yaa kifr ye. (3)) [Azzumar : 2-3], La Wēnd yeelame A Naam zēkame: (Yē la Wēnd sēn yaa yāmb Soabā, Naama yaa Yē soolem, la yāmb sēn boond-b rāmb zēng sēn ka Yē wā ka so baa tamar pugē biig meng ye.(13) Yāmb sā n bōosd-b me b ka wumd yāmb ye, b sā n da wum me b ka na n deeg yāmb yīng ye, la Yīkrā raarā b na n kusa yāmb lagm-n-taarā b yīngā, la kōn n kō foom kibare n yud minim Soab ye.(14)) [Faatır :13-14]

1-yaa lagem-n-taar-rāmbā, base n ka kifl, la zēng sēn ka bāmba, wala Yahuud-rāmbā la Nasaar-rāmbā, la neb sēn yet ti Wēnd ka be wā, la maguus-rāmbā (maoong kuudbā), la neb nins sēn ning b mens Wēnd zīigē, n buudē, zēng ti pa Wēnd Buudā, la b leb n ka yard ne Wēnd Buudā. Rēnd ned ning sēn ka kifla bāmbā a sēn bāng-Wēnd sēn kifl-ba poorē, rēnd yē soab kiflame.

2-Tum ningā sēn yaa tilae ti lagem-n-ta bedrā zīnd a pugē wā, rēnd ned ning sēn wa n maand rēnda, maa a yara ne-a, a sēn bāng a maandā kifg poorē, yē me kiflame.

3-Ned sēn na n loe ti Šari n be, maa na-kēndre, zēng sēn ka Lislaongā t'a sōmblemā yud Lislaongā Šari wā, maa Buud sēn ka Nabiyaamā Buudā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- sōmblem n yud Nabiyaamā Buudo, maa sakdame ti b tug n bu Buud sēn ka Wēnd Buudā, yē me kiflame.

4-Yaa Tēn-tuumbā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- kisgri, maa būmb yē sēn mi t'a bee Šari wā pugē kisgri

5- yaa a sēn na n paoog⁷⁰būmb yē sēn mi t'a bee Lislaongā dīinā pugē.

6- yaa a sēn na n kisg Lislaongā tōogre, maa a maan sū-noog ne b sēn na n wil-a

7-yaa a sēn na n lall kifr-rāmbā la a noang-ba la a sōngd-ba, la a yaool n miē ti ned ning sēn wa n lall-ba, a bee b pugē.

8-a sēn na n loe ti yē tōeeme n yii a Muhammad -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- Šari wā pugē, ti yē yaool n miē ti pa sōmb ne ned fāa t'a yi a pugē, sēn wa n yaa to-to fāa gilli

9-Yaa a sēn na n ball n zāag Wēnd dīinā, ned ning sēn wa balla n zāag Lislaongā, b sēn tēeg-a poorē, n ka karemd-a, n ka tumd ne-a, yē soabā kiflame.

10-Yaa a sēn na n kus Buudo, sēn yi Lislaongā Buud nins b sēn tigim taab a zugā, ti yel-kāngā buudu, yē ka ned sēn tōe n zi-a ye. La daliil-rāmb sēn wīnigd yel-kāensā sēn yidgd Lislaongā b yaa wusgo, Alkurāanā pugē la Sunnah pugē.

(B) Yam yāk ne taogsgo:

La Wēnd kōo sore Lislaongā puga yam yākr taogsg la yaa sart t'a seg Lislaongā sēn saglā, rēnd A sagla lslaama t'a yeel sid gomde, ned fāa gill taoore, ti sābsd sābdg ra wa gidg yēnda Wēnd yellā pugē t'a pa yeel ye, A leb n maana rēnda ti yaa Gihaad kāsengā, A leb n sagl-a lame t'a maan pu-peelem ne lslaambā taor rāmba la a gidg-ba n yi yel-yōsgd, la A sagl-a me t'a leok ned ning sēn boond-a n tugd zīri-beedo la a gidg-a, la ad woto zislem la sōmblem n yud no-kēndr buud fāa gilli sēn yet ti b waoog yam tagsg ning sēn yōsgd ne Lislaongā Šari wā, b ka kōt sor ne a soabā t'a vēneg-a ye, bala yēnda yaa sāanga, n yaa wurbu n leb n yaa sidā zabre.

G-ned maan-m-raabo:

Wēnd kōo lslaamdā pugē maan-m-raabo, la yaa Šari wā sēn ylgā todsē bala, rēnd a kōo sore ne ninsaālā, raoa maa paga, t'a maan a yam a na-kēndrā pugē, yē ne neb a taabā suka, wala koosgo la raabo la kūuni la wakfo la bas-ti-looge, la a leb n maan raoa la paga ti b tar yam yākre ne a yi-kāadem taaga, rēnd b ka modgd ned baa a yembr a sēn ka yard ye. La pag sā n wa tug n yāk raoa sēn ka zemsd ne yēnda dīin wεngē, wakat-kāngā b ka kōt-a sor ne rē ye, yaa sēn na n gūus a Loεgā la zislemā, ti gidg-kāngā yaa paga la a zakā manegr yīnga.

⁷⁰ Wēnd paoogre, maa A Tēn-tuumbā a yembr paoogre; wala a Muhammad maa a Muusa, maa a Isa -puusg la tilgr be b yīnga- maa yaa būmb la a yaale, a sēn mi t'a bee Lislaongā pugē.

La pag wali (geta) yē me la raopē wā, ned ning sēn tug n pē-a n yude buud wεengē maa b sēn boblg ned ninga, ad yaa yē soabā n loet a furi; bala pag ka loet a meng fur ye, bala woto yaa sēn wōnd yoobo, t'a (wali wā) yeel a sidā: "m loeta a zagl fur n kōt foom" ti sīda reege n yeele: "mam saka fur-kāngā", ti kaset-rāmb a yiibu n zīndid furā loeesā.

La Lislaongā ka kōt sor ne lslaam t'a gāndag toaag ne Šari wā sēn nglā ye, bala yēnda la būmb ningā fāa yē sēn so wā yaa Wēnd soolem, rēnd yaa tīlae ti yēnda manesmā yī Wēnd Šari wā tods pugā, Šari ning Wēnd sēn maan ti yaa yolsg ne A yembsā, ned ning sēn wa n gād-a, a paamda kāndagre la zu-noogo. La sēn wa n yōsg-a, yaa zu-beed la halkre; rē n kut ti Wēnd gidg yoobo la raop ne taab kēed-n-taare gidgr tēkē, la A leb n gidg lslaam t'a ku a menga la a tedg Wēnd naaneg ning Wēnd sēn naan a zugā.

La sā n yaa wala no-kōbd wōrsgo la nu-yēes wōrsgo la pend pōngre, la bāgd tōsbo la bāng kōom, bāmba Wēnd sagla ne rēnda.

La Wēnd gidga lslaamā t'a tug n wōnes a meng ne Wēnd bæbā, ne yel nins sēn welg ti yaa toor zall ne bāmbā wā, bala bāmbā wōnesgo la b noanglem yel nins sēn vēnegā pugē, a takda ned n kēng t'a tug n wōnd-ba la a noang-ba a sūurē wā.

La Wēnd rata lslaam t'a yī yēgr sēn manege ne Lislaamdā tagsgo, A ka rat-a t'a yī ned sēn wat ne ninsaalbā tagse la b yamā ye, Wēnd rata lslaam t'a yī togs-n-taar sēn manege, A pa rat-a t'a yī neb a taab pugd ye.

La sā n yaa ne būmb ning sēn kēed wala teed (naanegē wā (Fabrikasō), la wala bāngre yel sēn yaa sōma, Lislaongā sagendame ti b karem rēnda la b reeg rē, baa ti sēn reng a taorā ka lslaama, bala yaa Wēnd Meng la wīnigda ne ninsaālā, Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (A wilga ninsaala būmb ninga a sēn pa mi.) [Al-‘alāk : 5]

La woto la sagls la manegr sēn zēk n ta tēka ne ninsaala t'a na n paam yōodo ne a yam yākrā pugē, la a leb n gū a burkīndā n yī a mengā wēnga la nin-zēng wēnga.

(D) Soog-m-meng gāag wεengē:

Wēnd kōo lslaama, A Naam zēkame- soog-m-meng gāag wεengē, t'a gāand a sēn rata, rēnd pa sakd ne ned t'a wa tug n kē a to nengē, ti pa tū ne a yard ye, a leb n ka tar n na n ges-a a gāagē wā ti pa tōe ne a yarde.

(H) soog-m-menga baoob wεengē:

Wēnd kōo lslaama soog-m-menga a baoob wεengē, la a leb n yāk n nafe Wēnd Šari wā tods pugē, rēnd A sagl-a lame t'a tume la a bao buil yīng t'a na sek a menga la a zak rāmba, buil yīng t'a na leb n yāk n naf manegr wεengē, la A leb n gidga paoong ning sēn yaa haraamā, wala rībaa la ware, la tolsem yoodo la wagdem, la bagr la tum la yoob la roap ne taab kēed-n-taar ligdi, la A leb n harem yel nins sēn yaa haraamā ligdi, wala bōn-vult foto-rāmb⁷¹ligdi la rāam la kukuri la reem-teed sēn yaa haraamā, la keoor reegr yulē la saooḡē. La sēn mik ti paoong sēn kēed yel-kāensā yaa haraamā, rēnd yāk ligd n kēes a pugē me yaa haraam, rēnd pa sōmb ne lslaama t'a wa tug n yāk būmb n nafe, rēnda būmb ning Šari wā sēn kō sore, la wānde la pu-peelem la kāndagr la manegre ne ninsaālā sēn tug n zēk n yuda a baoob wεengē la a yāk-n-naf wεengē, buil yīng t'a na wum n yī sek-m-meng soaba ne paoong sēn yaa halaale ne zu-noogo.

Wae soaba: yaa zak rāmbē:

Wēnd yōgna zaka lslaamdā pugē, ti yaa no-kēndr sēn pidi, t'a kōt ned ning sēn wa n tug n rīka no-kēnd-kāngā zu-noog sabab-rāmba, rēnd b maaname ti yaa Šari ti b maaneg n tug roagdb a yīibā, ma wā la saambā, ne goam sēn yaa goam yulma la kaagr sēn tongd wakat fāa, ti b sā n zār ne-a, la a yals ne b yīibā sōgnego la b tulsem maanego la a yāk n kō-ba la a kēes-b zakē ti b yīibā yembr sā n yaa talse, la Wēnd pulma pulung wēng t'A na n sībga ned ning sēn wa n tug n bas a roagdb a yīibā yelle, la A pulum pulung sōngo ne ned ning sēn manega n tug b yīibā nengē ne zu-noogo. La Wēnd maana Šari ne fur loeese, la A vēneg raab ning sēn be a maanegā pugē, A Gafā pugē, la A Tēn-tuomā zelemdē -puusg la tūgr be a yīnga-

B sēn luglg furā vōore

1-Furā pidsda sabab-rāmba, sēn tug n yud fāa yaa yōk-m-menga la gūus-taorā n yī haraam -yoobo- la ninā gūusgu n yī haraam gesgo.

2-sēn tū ne furā la yīn-yōgnego paamda ne yī-kāadb a yīibā fāa, bala Wēnd maana b yīibā suka noanglem la yolsgo.

⁷¹ Bōn-vult foto-rāmba sēn gul (desē) ne nugu maa sēn pees raooḡē maa sēn wōnd rē, bī yaa sēn maan ne tāndo la sēn wōnd rē, woto fāa gill kēeda kāab wēngā pugē.

3-sĕn tū ne furā la lĭslaambā sōor wusgda, tĭ wusgr sĕn yaa Šari la yĭlgr la manegr be a pugĕ
4-Sĕn tū ne furā yi-kāadb a yĭibā yembr fāa sōgenda a tūud-n-taaga, b yĭibā yembr fāa sĕn wat n yĭkd ne tuum ning sĕn segd ne yĕ mengā, wala Wĕnd sĕn maan-a, A Naam zĕkame.

Rĕnd raa, yĕ tumda yunga n baood lidgi n na n naf a paga la a koamba, tĭ pag me yĕ tumda zakĕ, n rikd pugā, la a yĕsemd koamba la a wubd koamba la a segend rubo n kōt a sĭda la zaka, la bōn-tuudse, tĭ raa sā n wa kĕ zakĕ wā n yaa yugr soaba, la a yaamsā la a yugrā fāa sĕn loogde, t'a paam yĭn-yōgnego ne a pagā la a koambā, tĭ b fāa gill vum vuusg la sū-noog pugĕ. La gidgr ka be tĭ pagā yĭk n sōng a sĭda n yals a sĭdā kĭrenga- tĭ b yĭibā sā n yarame- ne tuum sānda, pagā sĕn tōe n paam a pugĕ, a meng yĭnga maa yaa a sĭdā la a na n songe ne yĕ me sĕn paamdā, la ad rĕnda sart n be beenĕ, yaa tĭ tuum ninga a sĕn na n tumā zāaga ne roapa, a pa na n be b suk ye, la rĕnda yaa sĕn na n yĭ wala a zakĕ wā la tuumdā be, maa a puugĕ, maa yaa a sĭdā puugĕ, maa yaa a nebā puugĕ, la sā n yaa tuumd ningā sĕn zĕgend-a t'a maan gĕdg-n-taar ne raopā wala izin-rāmbĕ la biro-rāmbĕ wā la koosem zĭigĕ la sĕn wōnd rĕnda, yĕnda ka būmb sĕn sakd ne pag ye. Pa leb n sakd ne a sĭdā maa a roagdb a yĭibā, maa a zakā rāmbā tĭ b kō-a sore, baa t'a sĭdā sā n yardame. Bala woto yaa būmb sĕn balld paga la zamā wā ne sāanga. Rĕnd paga, a sā n yaa sĕn gūusi, n be a zakĕ, n ka gĕgdg a menge ne roapa, a bee bas-m-yam pugĕ, rĕnd beegrā nus ka tat-a ye, zāmbā nin pa get-a ye, la a sā n yĭ nebā suka, wakat-kāngā a tōeeme n yeebe, n leb wala pesg sĕn be soos-rāmb suka, rĕnd tōeeme tĭ ka kaoose tĭ nin-yoodā wa tug n pārs a burkĭndā la a zĭslemā. La raa sā n ka sek ne pag a yembre, Šari wā kō-a la sore t'a fur n paase n tug n tāag naas bala, la yaa sart t'a tĕeg turg b suka a sĕn tōe tĕka sĕn yaa wala zak wĕengĕ, la kūun wĕengĕ la a gāagā wĕengĕ, la sā n yaa sūurā noanglemā, yĕ pa sart tĭ b tĕeg turg a pugĕ ye, bala a yaa yell nĭnsaal sĕn ka tar a tōogo, b leb n ka sābsd-a a poorĕ ye, yĕ me la tĕeg-turg ning Wĕnd sĕn yet tĭ ka tōe A Alkurāanā pugĕ wā, ne A koεg sĕn yeele, A yĭlgame: (La y kōn n tol n tōog n maan tĭ yĭ yembre pagbā ne taab suk ye, baa tĭ y sā n bu noanglem ne rĕ) [Annisaa'u :129], Yĕ yaa noanglemā la sĕn wōnd rĕnda, sĕn yaa tĕeg-turga Wĕnd sĕn ka maane, A Naam zĕkame- t'a sā n ka yĭ a ka gidgd foom tĭ f ra wusg pagb ye, bala yaa būmb sĕn ka tōe, la Wĕnd maaname tĭ pagbā wusgrā yaa Šari ne A Tĕn-tuumbā la ned ning sĕn maand tĕeg-turg a pāng tōog tĕka, bala, Yĕnda, A naam yĭlgame, Yĕ n mi sĕn manegd A yembsā, rĕnd yel-kāngā n yaa sōma ne pagbā la raopā, bala raa sĕn tar laafi a tara seglgo sĕn kĕed wala kĕed-n-taar wĕengĕ, tĭ rĕnda sabab tōe t'a leok pagb sĕn ta a naas tulsem kĕed-n-taar wĕengĕ, n leb n sek-ba. La a sā n koεg pag a yembre wala Nasaar-rāmbā⁷² la zĕng sĕn ka bāmb halhaal sĕn yaa a soabā, la neb nĭns sĕn yagd tĭ b yaa lĭslaambā sĕn boond n tugd zĭig ningā, a sā n kuvg koεg ne pug yende, bōn-sāamdu nĭns sĕn watā na n yume:

Rĕenem: sĭdā sā n yume n yaa kō-sĭd-soaba n yaa Wĕnd tūudā, n zoet Wĕnde, a tōeeme n vum a vumā tĭ yĕnda yaa sĕn get tĭ b mong-a lame, la a leb n wĕbg yōorā tulsmā sĕn yaa halaalā n zĭĭĕ, bala pug yenga, a pugā sā n wa be a kui-baasdgĕ wā, la rogem zum, la Pekre la bāaga, gidgda sĭdā t'a pa tōe n wums noog ne-a (pagā) ye, rĕnd yĕ na n vums a vumā pusuka tĭ yaa wala yĕ ka tar pag ye, wānde sā n yaa sĕn na n mik meng t'a taa a raab t'a noang-a tĭ yĕ me noang-a, la sā n mikame t'a rag n ka noang-a, wakat-kāngā na n mikame tĭ yellā meng yaa wĕng n yuda.

Yĭib soaba: sā n mikame tĭ sĭdā yaa Wĕnd kusa, n yaa zāmb soaba, a na n maana yel-beedo n yo, n ball n bas a pagā, la d sā n ges neb wusg fāa sĕn pa rat pagbā wusgrā, b maanda yel-beedā sĕn yaa yooabā la zāmba ne pagb wusg sĕn ka tar tĕka, la wĕng sĕn tug n yud rĕnda, yaa tĭ nin-kāngā b buume t'a yaa kifre, tĭ sā n mikame t'a zabda Wĕnd Šari wā sĕn kō sor tĭ b wusg pagbā, la a zāngd-a la a yaool n miĕ tĭ ad Wĕnde, A kō-a la sore.

Tāab soaba: yaa tĭ pagbā wusgo, b na n mong-b la furi la koambā tĭ b sā n gidg pug-yagr kāadem, rĕnd pug sōng sĕn yaa yōk-m-meng soaba, a pugĕ wā, a na n vumsame n yaa pug-kōore, n yaa nin-bāan-neda n yaa b sĕn mong a soab sĭda, tĭ sānda na n vumse, n yaa wĕnga n yaa kalbaaga n reem ne nin-wĕnsā tĭ nin-wĕnsā yaa sĕn reem ne a burkĭndā.

La būmb ning b sĕn mi yaa tĭ pagbā sōorā yuda rapā, la sababā yaa tĭ kūum paamda rapā ne halhaal-rāmb wusgo, wala zabā sabab-rāmbā la tuum tood nĭns b sĕn yĭkd ne wā, wala b sĕn mi tĭ pagbā me noor wusgo segdame ne furbu tĭ b sā n ta baalika, la sā n yaa raa ka fāa gill n tar seglgo n na n fur ye, bala wusg roapā pugĕ, a pa tōe fur ye, kāadmā lidgā kaalem yĭnga, a pa tar zak zāab tōog ye...la zĕng sĕn pa rĕnda. Rĕnd sĕn tū ne wānde, b bāngdame tĭ Lĭslaamdā maana pag pu-peelem la a yols-a, la sā n yaa ne neb nĭns sĕn zabd pagbā furbā wusgrā, bāmb yaa pag bεεba la trlemā la nabiyāam-rāmbā bεεba, rĕnd pug-yagrā kāadem, a yaa Sunnah tĭ yaa nabiyāam-rāmba -Wĕnd puusg la A tĭlgr be b yĭnga-Sunnah, bala bāmba b furda pagbā la b wusgd-ba sĕn zems ne Wĕnd Šari wā A sĕn kō-ba a pugĕ.

⁷² Wĕnd Nabiyāamā a lsa -puusg la tĭlgr be a yĭnga- a ka gidg pagbā wusgr ye, la ad yaa Nasaar-rāmbā n gidg-a, tĭ yaa b yōor yamleog la b pugda.

La sã n yaa ne pug-taarã la sũ-sãang ning pag sãn paamde, wakat ninga a sidã sãn wat n fur pag a to, yẽ yaa bũmb sãn yaa sũur yelle, a ka bũmb sãn tõe n rik n lous yell baa a yemb fãa taoor Šari wã pugẽ ye, la pag me tõeeme n maan sart ne a sida taoor t'a na n ka furi, ti sidã ka na n loe pag a to furi n lagem yẽ ye, la raoa sã n sak rẽnda, sartã zao-a lame, a sã n wa yãk yam t'a na n furame n paase, wakat-kãngã pagã tara soog-m-menga, a sã n rat t'a pa, la a sã n rate, b welgd-b lame ne taaba, la raoa ka reegd bũmb baa fu yẽ sãn da kã-a ye.

Wẽnd leb n maana Šari, ti fur kaoob beẽ, sãn tug n yuda yaa yõs-taab la welg taab sãn wat n be yi-kãadb a yibã ne taab suka, la halhaal ning noanglem sãn wat n ka be yi-kãadb a yibã yembr ne a to, buil yĩng ti b ra vum zu-beedo yõs-taab pugẽ ye, la sãn na yl ti yembr fãa paam tũud-n-taaga a sãn yarde, n paam zu-noog ne a Laahr vumã⁷³, ti b yibã yembr fãa sã n wa maan kaalem Lislaaongã pugẽ.

Piig soaba: yaa laaft wã wεngẽ:

Lislaamdã Šari wã waame ne tĩpgã yẽg fãa gilli, Rẽnd Alkurãan zĩsgã pugẽ la Tẽn-tuum a Muhamaad -Wẽnd puusg la A tĩgr be a yĩnga- hadiis-rãmbã pugẽ, vẽnegr wusg bee a pugẽ, sãn yaa wala yõorã bãase la yĩn-gõgnega bãas vẽnegr, la b tĩpg sãn yaa maaddi (sãn tõe n sus ne nugu) la ruuhi (sãn pa tõe n sus ne nugu); Wẽnd yeelame, A Naam zẽkame: (La Tõnd sigsda Alkurãanẽ wã bũmb ning sãn yaa tĩp-tum la yolsgo n kõ sid-kõtbã) [Al-ısrãa'v : 82], La Tẽn-tuum A Muhammad yeele -Wẽnd puusg la A tĩgr be a yĩnga-: "Wẽnd ka sikd bãaga rëndame t'A sika a tum, ti sãn miẽ soab tar bãngre ne-a, ti sãn zi a soab me zi"⁷⁴

A leb n yeele -Wẽnd puusg la A tĩgr be a yĩnga-: "Rẽnd bi y tĩp taaba, la y ra tĩp taab ne haraam ye"⁷⁵La gaf ning b sãn boond ti "Zaadu Alma' adı fu hadıyı hayrı al'ıbaadı" sãn yaa bãng-kẽeng a [bn Alkayım gafã pugẽ, welgr sãn yaa wusg be yẽ pugẽ, y tõe n leba gaf-kãngẽ n gese, bala a yaa gaf sãn tar nafa, a sãn tug n yude, yaa gaf sãn be lislaambã gaf-rãmbẽ nafr sãn tug n yude, la a sãn tug n maneg la a leb n tĩgme n vẽnegr lislaambã la Tẽn-tuumbã Pidsdg a Muhammad vumã sãn rag n yaa a soaba - Wẽnd puusg la A tĩgr be a yĩnga-:

Piig la a yembre: yaa tolbã, la ligdã la (ẽndisrı) naanegã la koobã yelle: la ninsaal sãn tar tulsem ne bũmb ning sãn yaa koom la ruho la nebã gill sãn teeg ye ninsã wã (wala soaya) la no-kẽndr ning sãn kõt bãmb bas-m-yam b galen-tẽngẽ la b tẽn-kuremsẽ gũubẽ la b pusgo la kẽnã yõgnego la zãmbã la zĩri-beedã zabre, la zẽng sãn ka rẽnda, woto fãa gilli, Lislaamdã waa ne-a n vẽnegr-a vẽnegr sãn pidi n ta tẽka.

Piig la a yibu: yaa sãn na n vẽnegr beeb nins sãn solgã la sor ning sãn na n rke n paam põsgr n yi-ba: Wẽnd vẽnegr, A Naam yĩgame, A Alkurãan wagellã pugẽ, ne A yambã sãn yaa lislaam, ti ad a tara beeba, n veogd-a n kẽngd halkre dũni la Laahre ti yambã sã n sak n na n tũ beebã, ti Wẽnd bugs-a n yi bãmba la A vẽnegr n wĩnig-a tĩgr sore n yi-ba, la beeb-kãensã:

B rẽnem: yaa a suitãan sãn yaa kãab beed soabã: yẽnda n tusd beeb nins sãn ketbã fãa gilli, la a rãmd-ba n na n zab ne ninsaala, rënd yẽnda la tõnd saamb a Adam la d ma a Hawa be wã, sãn yiisa b yibã arzãnẽ wã, yẽ me la be wakat fãa ne a Adam koambã halı n tug n tãag dũni wã saabo, a tumdame n nigdg pãngã n na n kẽes-ba lagem-n-taar la kĩflg ne Wẽnd pugẽ, halı ti Wẽnd na n tug n duum-ba Bugmã pugẽ, la sãn lagem ne yẽndã fãa gilli -d kota gũudum ne Wẽnde- la a sãn kong a soaba n ka tõog n kẽes-a kũfẽndẽ, a modgdame n maan n kẽes-a Wẽnd-kusg ninga a sãn na n paam Wẽnd gẽega la A namsgo.

La a suitãan yaa yõor sãn kẽnd ninsaal yĩngẽ wã, wala zum sãn zoet to-to ningã, a yuud-a la a sũurẽ wã la a faasd wẽnga ne-a ti yaa sõma halı n wa tug n kẽes-a a pugẽ t'a sã n tõe, la sor sãn na n põs n yi-a yaa wala Wẽnd sãn vẽnegr, A Naam yĩgame- yẽnda yaa ti lislaam yeele, a sã n wa gẽ, maa a sã n wa mams n na n tum Wẽnd-kusgo: "A'ıvıvı billaahı min aššaytaani arragiimi=M kota gũudum n yi a suitãan b sãn lob a soaba" la a ka sakd n maan a wẽngã, a ka tumd a Wẽnd-kusgã. La a bãng ti wẽng ning sãn be yẽ sũurẽ wã n yuudẽ wã, ad yaa a suitãan n tusdi n rat n na n kẽes yẽnda halkr pugẽ, rẽ poorẽ ti suitãanã zoe n lak n zãage, Wẽnd yeelame, A Naam zẽkame: (Ad a suitãanã yaa yãmb be, bi y rik-a n maan y be, ad a boond a sullã-rãmbã sãn na ylẽ ti b yi Bugum rãmb.) [Faatır : 6]

⁷³ Lislaam pogsã sãn yaa pug sõmbse (sãn pa fur nanda maa b kao b furi) Wẽnd sã n kẽes-b arzãnã Yikrã poorẽ la Geelgã poorẽ, Wẽnd yetame ti b yãk arzãnã pugẽ raop sãn yaa lislaamba ti b fur b sãn yard a soaba, woto me la pag sãn yaa lislaam, a sã n maan kaalem n mik t'a rag n fura roap sãn yaa wusgo, a tũusda a sidbã suka a sãn noang a soab n yud dũni wã, sã n mikame ti yẽ soabã yaa arzãn neda.

⁷⁴ a Ahmad n yiis-a (1/377, 413, 453) la a [bn Maağa (2/430) la a [bn Hibbaan (1394) la a Haakım (4/196) t'a Albaani yeel t'a manegr Assılsıla Aššahuhã pugẽ(451).

⁷⁵ a Abuu Dawuud n reeg-a (3874) t'a Albaanii yeel t'a manegr Şahıh Algeemı' a pugẽ (1762)

Be a yiib soaba: yaa yōorā yamleoogo: be a pugē, ninsaal sēn tōe n wa ne a mengē n tar yamleoogo ne sid tōdgr, la a zāgs sidā t'a sã n yi ned zēngē n wa yē nengē, la a sēn na n tar raabo n na n tōdg Wēnd Buudā, A Naam zēkame, n zāgsd Wēnd Buudā, bala a yōsga ne yē sēn tullā, sēn leb n be yōorā yamleoog pugē f sēn na n rik `Aaṭifa (yīn-sidga) n na n luus sīda la tēeg-tirg taore. La sor ning sēn na n pōse n yi be-kāngā yaa yamb kos gūudum ne Wēnde, A Naam zēkame, n yi a yōorā yamleoog pugbo, la a ra sak n tū a yōorā yamleoog tusbā ye, a na n yeela sīda, la a sak sidā baa ti wa n yaa toogo, la a kos gūudum ne Wēnde n yi a sutāane.

Be a tāab soaba: yaa Adam biig yōorā sēn sagend-a ne wēnga, la sēn be a sagl wēngā, yaa ninsaal sēn na n wa wumd a mengē n tar yamleoogo n na n maan yel sēn gidge, wala yoobo la rāam yūubu la noor kaoob Ramadaan pugē ti ka tū ne padanga Šari wā sēn kō sor ye, la sēn wōnd rēnda, Wēnd sēn gidg-a. La sor sēn na n gū-a n yi be-kāngā yaa a kos gūudum ne Wēnde, A Naam zēkame n yi a mengā wēnga la a sutāane la a maan sugri n yi yamleo-kāngā sēn gidga la a yōk a meng n yi-a ti yaa Wēnd yarda baobo, wala yēnda sēn maand a mengā sugri n yi yūubu la ruo a sēn maand yamleoog ne-a, t'a yaool n nams yēnda t'a sã n ri-a maa yē sã n yū-a. La a tēege ti ad yamleo-kāngā sēn gidga yaa būmb sēn gōbgd tuull-tuulle, yē poorē moasa ad yaa bōne la mims woko n na n puglge t'a sã n tum-a.

Be naas soaba: yaa ninsaal sutāamba, bāmb me la Adam koambā sēn yaa kusdba, a sutāan sēn belg-b rāmba ti b lebg moasā n tumd yel-kiti wā, la b nagsd rēnda ne bāmb sēn zī ne neb ninsā. La sor ning sēn na n tū n tulg be-kāngā, yaa fo gūus-a la f zāag-a la f ra zīnd ne-a ye.

Piig la a tāabo: yaa raab ning sēn zēke la zu-noog vum wεεngē, la sã n yaa raab ning sēn zēke, Wēnd sēn tool A yembsā sēn yaa lslaambā n tug-a wā, ad ka dūni-kāngā vumā la būmb ning sēn be a pugē sēn yaa belg-m-meng, n setā ye, la ad yaa f seglge ne sēn wat taore sēn yaa sid-sīda, sēn duumdā, yēnda me la Yaoleem Raarā vumā kūumā poorē, rēnd lslaam sēn kō sīda, a na n tumame dūni-kāngā pugē wā ne a sēn mik t'a yaa radgo n na n tall foom n kēng Yaoleem Raar vumā, n leb n yaa puugo ne Yaoleem Raarā, rēnd dūni wā ka yēnda la raabā meng ye

Rēnd yē na n tēega Wēnd koεεga, A Naam zēkame: (Mam ka naan zīn-dāmbā la ninsaalbā rēnda Mam tūudum yīnga) [Azzaariyaat :56], La A koεεg sēn yeele, A Naam zēkame: (yaa yāmb neb nins sēn kō sid ne Wēnd! Zoe-y Wēnde la yōor fāa ges būmb ninga a sēn tum ti reng taor beoog yīnga, la y zoe Wēnde, ad Wēnd yaa minim tēng-n-biiga ne būmb ninga yāmb sēn tumdā. (18) la y ra yi wala neb nins sēn yīm Wēnde, t'A kut ti b yīms b mensā, bāmb rāmbā la Dīin yitba. (19) Bugum koamba ne arzān rāmb pa makd taab ye, arzān rāmbā, bāmb la puur paamdba. (20)) [Alḥašru :18-20], La Wēnd yeelame, A Naam zēkame: (Rēnd ned ning sēn wa n tuma sēn paood to-to fāa, ti yaa sōma, a yāt-a lame; (7) La ned ning sēn wa n tuma sēn paood to-to fāa, ti yaa wēnga, a yāt-a lame (8)) [Azzalzala : 7-8].

Lislaam sēn yaa sid soaba, a tagsda Ayae zisd-kāensā la sēn wōnd rēndā sēn yaa Wēnd goamā, A Naam zēkame, A sēn togend A yembsā n tugd raab ning tēka, A sēn naan-ba yīnga, la yel-watg ning sēn kolld bāmba ti sik ka a pugē wā, t'a seglg ne yel-wat-kānga sēn yaa sidā, n dūumdē, n paadē wā, ne a sēn na n yūlg tūudumā ne Wēnd A Yembr tāa, la a tum ne būmb ningā sēn yarde Wēnde, ti yaa Wēnd yard la a baooda, la yaa sēn wusga vi-kāngā pugē ne Wēnd tūudum, la kūumā poorē t'a kēes-a A woorā Zakē, ti Wēnd waoog-a vi-kāngā pugē ne A sēn na n vums-a vum sēn yaa ylenga, n na n vi Wēnd lallg pugē la A gūudum, n get ne Wēnd vēenem, n yikd ne tūudum nins Wēnd sēn sagl-a ne-a wā, ti yēnda wum noog ne rēnda, ne a sēn sōsd ne Wēnde, A Naam zēkame, la a tēegd Wēnd Yuurā a sūurē wā la a zelemdē wā, t'a sūurā yaa sēn yōgend ne rēnda.

La a manegd n tugd nebā ne a goam la a tuuma, t'a wumd nin-tursē wā, b sēn sak n reeg b zugē ne A manegrā, la b kot Wēnd a yīnga būmb ning sēn noogd yē sūurā la a yalgd a yāoogā, la a leb n yāt sū-ki-rāmbē wā, la sābsdbē wā, a maan-neerā sōmb-zulem, ti rēnda ka gidgd-a t'a ka maan neer n tug-b ye, bala yē sēn rat ne a manegrā yaa Wēnd yīnga, la A yel-sōmde. La a wumdē la a yāt nin-wēnsē wā sēn kis-b dīinā la moeemba, yaalg buudu la nango, sēn tēeg yēnda Wēnd Tēn-tuumbā yelle, t'a miē ti wānde yaa Wēnd Sorā poorē, ti yēnda kell n paasd noanglem ne Lislaaongā la tablg a zugu, la a tum ne a meng nugu a puugē maa a koosem zīigē, maa a Tuum-noor (izind) zīigē, ti Lislaaongā la lslaambā yaa sēn nafd ne yēnda sēn yiisd būmb ningā, n leb n paamd keoor sēn yi Wēnd nengē, Raar ning a sēn na n yek Wēnde a pu-peelem la nin-sōmblemā yīnga, yē na n leb n paama baob sēn yaa halaale, n yākdē n nafd a mengā la a zak-rāmba, la a yākd beenē n maand doaaga, ti yē vut ne sūur sēn tar sek-m-menga, n yaa nin-zisgo n yaa Wēnd zosta, n tēed keoor Wēnd nengē -A Naam yilgame n zēke-; bala Wēnd noanga kō-sid-soab sēn tar pānga, n yaa nug-tuum-soaba, la a rtē la a yūuda la a gōe ti pa tū ne maan-n-zuug ye, ti woto fāa gill yaa sēn na paam pāng n tū Wēnde, la a maand kēed-n-taar ne a pagā buil yīng t'a na gū-a la a gū a menga n yi būmb ning Wēnd sēn gidgā, la buil yīng t'a na rog koamba sēn tūud Wēnde, la b kot Wēnd a yīnga a vumē la a sēn wat n maan kaalem, ti yē tuum-sōngā yaa sēn ket n tongdē bala, n na n leb n wusg ne a kaombā lslaambā sōore, ti rē fāa gill yaa keoor la a paamd Wēnd nengē, la a puusd

Wënd barka neemä fäa gill yē sēn paam-a ti sōngd yēnda ne Wënd tūudum, la a reeg a zugē ti rēnda yaa sēn yi Wënd A Ye tāa nengē, ti woto yi sabab t'a paam keoor Wënd nengē, la a bāng ti būmb ning sēn paam yēnda wakat sāndā, sēn yaa kom la yaεεsg la bāas la mōsub-rāmba (yelo), yēnda yaa zarb-n-ges sēn yi Wënd nengē, buil yīng ti Wënd na yā a nengē -la Wënd n yud minim ne-a⁷⁶- a sugrā la a yardā ne Wënd pulungā sēn ta to-to ninga, rēnd yē maan sugri la a yarē la a pēg Wēnde, A Naam zēkame- yalē fāa gilli, ti yaa Wënd yel-sōmdā tēebo, A sēn segl n bīng sugr-rāmbā, wakat-kāngā ti masubā lebg valong a zugu, ti yē sak-a, wala bāad sēn sakd tum toomā, a sēn tar tēeb ne laafi wā yīnga.

Lislaam sā n vum vi-kāngā pugē, wala Wënd sēn sagl-a wā ne yōorā vum-kāngā sēn zēkā, n tumd beoog ning sēn duumdā yīnga, buil yīng t'a na paam zu-noogo ne vum ning sēn duumdā, vum ning gudgur sēn ka be be wā, ti kūum me ka wāogd-a wā, rēnd sik ka be ti yē la zu-no-neda dūni wā vi-kāngā pugē, n leb n yaa zu-noog soaba yaoolem vumē wā, kūumā poorē; Wënd yeelame, A Naam zēkame: (Woto yaa Yaoolem zakā, D maand-a lame n kō neb nins sēn ka rat zēk-m-menga la sāang tēng zugā. La ad yaoolem tilgrā bee ne Wënd zoεtbā.) [Alkaşaş 83], La Wënd leb n togsa sīda, A sēn yet ti: (Ned ning sēn tuma sōma, zem ti yaa paga maa raa, n yaa sid-kīta, D na vums a soab vum sēn yaa noogo, la D na rol-b keoor sōmblem sēn yud b sēn da yi n tumdē wā.) [Annaḥlu 97] Aayar wagellā pugē sēn reng taorā ti loogā, la sēn wōnd woto, Wënd kōta kibare, A Naam zēkame- ti Yēnda ronda nin-sōngo la pug-sōngo sēn tumd dūni vi-kāngā pugē ne Wënd tūudum, ti yaa A yardā la b baooda ne rolb sēn yaa tao-tao dūni kāngā pugē, rē me la vum sēn yaa yūnga n yaa zu-noogo, wala d sēn togs ti reng taorā, leb n yaa rolb sēn yaoonde, kūumā poorē, rē me la arzānā vi-noogo sēn duumdā, la wānde la Tēn-tuumā yeele -Wënd puusg la A tilgr be a yīnga-: "Yel-soalem be ne sid-kōt yellā, ad a yellā fāa gill yaa sōma, la yē me ned ka tōe n paam-a ti sā n ka sid-kōt ye, sōmā sā n paam-a a puusda barka, ti rēnda yi sōma ne-a, la yook sā n paam-a a maanda sugri, ti rēnda yi sōma ne-a"⁷⁷.

Woto vēnegda ne tōndo ti tagsg sēn manege a bee Lislaaongā a yembr pugē balq, la bilgr sēn tar laafi b sēn tōe n tall bāng neerem la wēnga, la sor sēn pidi sēn yaa tūrga bee Lislaaongā pugē. La ad yam-yāabā la tags-rāmbā sēn kēed nebā bāngr pugē la nin-buiidā la wubrā la polintikā la arzekā la na-kēnā ninsaalbā sēn tukā, b sōmb n rems-a lame Lislaaongā vēnem pugē, a wiibā sōmb n yi Lislaaongā pugē, sā n ka rē, ad na n yi toogo ti būmb ning sēn yōsgd Lislaaongā paam pōsbo, pus n ka woto ye, ad a yaa zu-beed yēgr ne neb nins sēn rik so-kāngā dūni kaanē la Laahre.

Buk a nu soaba - yel-gīti sānda pārgre

Rēenem: neb nins sēn yud wēngr ne Lislaaongā: ad yaa kōbg a yiib sēn yi nebā pugē.

Rēenem kōbgā: yaa neb sēn be Lislaaongā pugē, n yet ti bāmb yaa lisaamba, la bāmb yaool n yōsgda Lislaaongā ne b goama la b tuuma, rēnd b tumda tuuma Lislaaongā zāg a meng ne-a, rēnd bāmbā rāmba b ka makd-b ne Lislaaongā ye, leb n ka sōmb ti b rik bāmb tuumā n togl ne Lislaaongā ye.

(A) Bāmbā rāmba yaa sēn budg mōogo b akudā (Loεεgā) wεεngē, wala neb nins sēn gilgd yaadā, n kot b tulsem yaada rāmbē, la b leb n ning b yamē wā ti b tōe n nafame la b tōe n namse⁷⁸... la zēng sēn ka rēnda.

(B) Neb nins sēn tengd b dīnē la b zugdē wā.

Rēnd bāmb basda Wënd Faril-rāmba la b maand A sēn gidg yel ninsā, wala rāam yūubu la zēng sēn ka rēnda, la b noang Wënd bεεbā la b wōnsd b mens ne bāmba.

(G) Sēn leb n yi neb sēn wēngd Lislaaongā yaa neb sēn yeel ti bāmb yaa lisaamba, la ad bāmb sid-kūunā ne Wēndā yaa valanga, b sēn leb n maand Lislaaongā saglsā ka ta ye, rēnd bāmb yaa kuug-koεεg rāmba, ne Faril-rāmbā la b ka bas zāng ye, la b leb n maand yel nins sēn gidgā sānda, la ka tug n ta lagem-n-taar nins sēn yaa bεdā ye, maa zēng sēn ka rē, sēn yaa kifēnd kōbg toor-toorā ye, la b minima yel wēnsā sēn yaa haraam, Lislaaongā sēn zāag a meng n yi tuum ninsī, n mamsd-b ti yaa zunuub bεda, bilg-n-taare, wala zīri-beedo, la zāmba la pulung yidgri la sū-kīiri, rēnd bāmba fāa gill yaa

⁷⁶ Wënd sagenda A yembsā la A gidgd-ba, la Yē n mi ned ning sēn na n tū-A la ned ning sēn na n kus-A taor t'A na n ka sagl-b ye, la rē fāa yaa sēn na vēneg bāng-kānga ti b bānge, buil yīng t'A na rol yamba ne a tuumdā, buil yīng ti nin-wēng ra yet ti: "M Soabā wēga maam ne A sēn nams maam ne zunuub m sēn pa maane, Wënd yeelame, A Naam zēkame: (La fo Soabā pa yi n yaa wēgd baa bilf ne A yembsā ye.) [Fuşşilat 46].

⁷⁷ A Muslim (2999), la a Ahmad (4/332) la Addarimii (2777) n reeg-a

⁷⁸ wala ḥawaarrig (maan-n-zuug-rāmb sēn welg n bas lisaambā zāma) Loεεgē wā, neb nins sēn kuud nebā zaalem ne Lislaaongā yuvre, la bāmba naoor wusg fāa mikame ti b bee lisaambā bεεb rabsg pugē.

sĕn wĕngd Lislaongā; bala neb nins sĕn ka mi Lislaongā vōorā zĕng sĕn ka b lislambā tĕedame ti yaa Lislaongā n kō-b sore ne yel-kāngā.

La sā n yaa kōbg a yiib soaba: sĕn yi neb nins sĕn wĕgd Lislaongā, bāmb yaa neb mens sĕn yaa Lislaongā bĕeba, sĕn yaa sĕn kisg lislambā, la bāmbā pugĕ, be b suka: Mustaŕnkuuna n yaa Yahuud-rāmba la Nasaar-rāmba la sĕn rik b bāmb no-kĕnrā sĕn yaa Lislaongā kisgdba, neb nins dīinā pidb la a bas-tloogā la a sĕegrā tuul-tuulā sĕn puug b rāmbā sūyā, bala a yaa dīin sĕn yaa Fitra (rog-ne) dīin⁷⁹, ninsaal meng yalĕ sĕn sakd-a ti b sā n wīnig-a, rĕnd ned fāa sĕn ka lislām vu rabeem pugĕ, n leb n tar tagsgo ti yĕ ka yar a dīinā ye, bi yaa a no-kĕndrā, bala rĕnda yōsgda ne yĕ mengā Fitrā (rog-ne) wā Wĕnd sĕn naan yĕnda a soab zugā, sā n pa lislām sid-sid bala, yaa yĕnd a yembr tāa n vi ne zu-noogo t'a yaa sĕn yard a dīinā, bala yaa yĕ la dīin ninga sĕn yaa sīda Wĕnd sĕn maanā, la Wĕnd šari wā me a zemsda ne ninsaal Fitrā (rog-ne) wā ning Wĕnd sĕn naan nebā a zugā, yaa rĕnd n kit ti d yeel ned ning fāa sĕn yaa Nasaara la Yahuuda la ned fāa gill sĕn yi Lislaongā pugĕ ti: "fo koambā b roga ne Lislaongā Fitrā (rog-ne) wā pugĕ, la ad yaa foom la b ma wā n yiis-b Lislaongā ne wub yook ninga sĕn yaa kifĕnd zugā, yĕ me la būmb fāa sĕn yōsg lislāmdā sĕn yaa dīin zĕms la so zĕmse.

La dīinā bĕebā sĕn yaa Mustaŕnkuunā la neb nins sĕn boond n tugd Lingiilā, b maana pu-toogo n yagd zīri n rogend Lislaongā la b yagd n rogend Tĕn-tuumbā Pidsda, a Muhammad -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga-:

1-B yagsda a tĕn-tumdā wakat ninga.

2-Wakat sānda, b rōt-a la ne zanga, la yĕnda -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga- yaool n yaa sĕn pidi, n zāag n yi zang buudā fāa gilli, baa ti bāmb ka rata.

3-B wĕngda Lislaongā Buudā sĕn yaa turgā, Wĕnd sĕn yaa mita, n yaa buud mit sĕn maan-a t'a yaa Šari wā, n sāamd a yuvrā sĕn na yl n zāag nebā ne-a.

La ad Wĕnde, A Naam ylgame, A kaoogda b rabrā, bala bāmb yaa neb sĕn zabd ne sīda, la sid me yaa sĕn zĕkd wakat fāa, būmb ka wīnd-a, Wĕnd yeelame, A Naam zĕkame: (B ratame n na n kiis Wĕnd vēenemā ne b noyā, la Wĕnd yaool n yaa A vēenemā pidsda baa ti kifr-rāmbā kisa.(8) Yĕ la sĕn tum A Tĕn-tuumā ne kāndagre la sidā dīinā buil yīng la A kit t'a wil dīin-rāmbā gilli, baa ti lagm-n-taarā rāmb sā n kisgi. (9)) [Aššaf: 8-9].

Yiib soaba: Lislaongā yĕga:

Fo sā n tulla, foom a yam soaba, a ninsaala n na n bāngā Lislaongā a sid-sida, bi f karem Alkurāan wagellā, la Tĕn-tuumā a Muhammad -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga- hadiis-rāmbā sĕn manegā, sĕn guls ti be Al-Buħaari, la Muslim, la a Imaam Maalik Muwaṭa'a, la Imaam Ahmad [bn Hanbal Musnadā, la a Buu Dawuud Sunanā, la a Annasaa'u Sunanā, la a Attirmiizii Sunanā, la a [bn Maaġa Sunanā, la a Addaarimii Sunanā, La f karem Nabiyaamā vumā yelle (Assurah Annabawīyya li [bn Hišaam) la Alkurāan wagellā welsgo (Tafsir) sĕn yaa bāng kĕeng soaba a [smaal'ul [bn Kaṭir, la "Zaadu Alma'adi fu hadyt ḥayr al'ibaadi" sĕn yaa bāng-kĕeng a [bn Alkayyūm gafā, la sĕn wōnd rĕnda n yaa Lislaongā bāng bedā gaf-rāmba, sĕn yaa Wĕnd yeemdba la sĕn boond-b n tugd Wĕndĕ, (Ahlu Attawhiid wa Adda' wah) wala bilgri Šayḥu Al-islām Ahmad [bn Taymiyya, la Limaam palmsdgā soaba (Al Mugeḍid) a Muhammad [bn Abd Alwahaab, Wĕnd sĕn zisg Lislaongā dīinā la Wĕnd yeembgā Loεεgā b yiibā nusĕ Laarab-rāmbā zamaanĕ la zīs a taaba, Nabiyaamā Higrā wā yuum tusr la kobissi wakatā, n tug n tāag moasa, lagem-n-taarā sĕn sāeeg poorĕ.

La sā n yaa Mustaŕnkuumbā la sull-rāmb nins sĕn yet ti bāmb yaa lislambā, la b yaool n yōsgd Lislaongā bāmb sĕn boond n tugd būmb ningā sĕn yōsgd Lislaongā, d togsa wusg fāa ti reng taoore, maa yaa gaf-rāmb nins sĕn sābsd Tĕn-tuumā -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga- maa yaa b sāndā ne sābsgo la tuure, maa yaa gaf-rāmb sĕn paogd Limaam bĕd-bĕd nins sĕn boond n tugd Wĕnd yembgā, A Naam zĕkame, wala a [bn Taymiyya, la a [bn Kayyim, la a Muhammad [bn Abd Alwahaabo, la b pasd zīri-beed n dogend-ba, ad bāmb yaa gaf-rāmb sĕn yaa Gaf menemdes, bi f gūusi n da wa belg f meng ne-ba, maa f karem-b ye.

Naas soaba: yaa Lislaongā mazaahibe (soya):

⁷⁹ Tĕn-tuumbā Pidsd a Muhammad -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga- yeelame: "biig ka be sĕn na roge, rĕndame t'a rog ne yalĕ Fitra (rog-ne) wā zugu, rĕnd yaa a roagdbā n maanda t'a yi Yahuuda, maa Nasaara, maa maoong-kuuda" [A Buħaari n yiis-a (1292) la a Muslim (2658) la gom-bila yaa a Muslim], hadiis-kāngā pugĕ, Tĕn-tuum a Muhammad -Wĕnd puusg la A tilgr be a yīnga- kōta kibare ti ninsaalā a rogda Fitrā (Yalĕ= rog-ne) wā zugu, n kōt sid ne-a ne yĕ mengā yalĕ wā, rĕnd b sā n kell n bas-a woto, yaa Lislaongā la a na n tūusi ti ka tū ne liibg ye, la ad Yahuudĕndā maa Nasaarĕndā, maa kifĕndā kōomā la zĕng sĕn pa yi ne rĕnda, sĕn yaa Tĕeb a taabā, la tūudum no-kĕndr sĕn yaa zaalemā, yaa b sĕn wub nedā a zugā yīnga.

Lislaambā fāa gill bee sor yend tāa zugu, yē la Lislaongā, b lebgr zīig me (Marġa' u) yaa Alkurāanā la Tēn-tuumā –Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- hadiis-rāmbā, la sā n yaa būmb nins b sēn boond ti Lislaongā soya, wala no-kēnds a naasā, wala Alhambaliyya la Maalikiyya, la Šaaf' iyya la Hanafiyya, rēnda yaa Lislaongā Fikhu wā karengo, rēnd yaa bāngdb bāmba la sēn karem Lislaongā yēga, la b fāa gill lebgr zīig yaa Alkurāanā la Tēn-tuumā hadiis-rāmbā, -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- la fo sēn mikd a pugē sēn yaa yōs-taaba yēnda yaa masaal-rāmb sēn yaa wila, sēn yaa bilfu, la bāngd fāa karema a karem-biisā ti b yāk a pugē koεεg ning sēn zemsd ne Alkurāanā yeelgo (nase) maa hadiisi, baa ti yaa nin-zēng sēn ka bāmb n yeele.

La lslaam ka tilae t'a pug ned baa a ye b sukā ye, yaa tilae ne yē t'a leb Alkurāanē wā la hadiisē wā, la sā n yaa būmb ning wusg fāa sēn be a pugē, neb sēn togend b mense n tugd soya, ti yaool n yaa kedgr n be beenē Loεεgē (Akudā) wā, wala b sēn maan yel nins yaadē wā, sēn yaa gilgri la kos sōngr ne yaadā rāmba (kiidba) la būmb nins b sēn leb n lut a pugē sēn yaa Wēnd Sif-rāmba wēnmesgo (Ta'awul) n yi b vōor nins sēn yaa vēnega, rēnd bāmb rāmb yōsga b taoor rāmb no-kēndre Loεεgā (Akudā) wā wεεngē, bala Limaam kasemsā Loεεgā (Akudā wā) yaa Šahaabsā Loεεga, sēn togsā ti reng taorā, (Assalaf Aššaalih), sēn yaa zama pōsdga.

Naas soaba: yaa sul-rāmb sēn yi Lislaongā yūnga:

La lslaam tēmsā pugē, sul-rāmb n be n yi Lislaongā yūngā, n yaool n yet ti bāmb yaa lslaamba, la bāmba hakuk pugē b ka lslaamb ye, bala b Akuuda wā (Loeesā) yaa kiflg ne Wēnde la A Aayae-rāmbā la A Yemblemā Loeese, la sēn be sul-bāmba pugē:

1-Alfurkah Abaatniyyah (yaa Baatniya wā sulli)

Bāmb la sēn loe n wāage ti Wēnd sigda A bōn-naandsē wā la yōyā long-taaba, ti la ad dīinā me nas-rāmba, b tara maana sēn solge, n yōsgd ne maanā nins Wēnd Tēn-tuumā -Wēnd puusg la A tilgr be a yīnga- sēn vēneg-ba lslaambā sēn tigim taab maanā ning zugu, la maanā ning sēn solgā wā, yaa bāmb n rgl rēnda n zems b yōya yamleodo,⁸⁰ la baatniya wā yēgrā singre yaa ti zama sēn yi Yahuud-rāmbē wā la maoong-kuudbā la gom-goamdbā (filozof) nins sēn ka kō naanegā sidā Faansumbā wεεngē, Lislaongā sāeegr sēn wa n modg n wil-ba, b tigma taaba n maan saaware n na n rgl no-kēndre, b raabā ne sull-kāngā yaa sēn na sāeeg lslaambā la b yuus b tagsā, sēn kēed ne Alkurāan wagellā maanā wεεngē, sēn na yil n welg lslaambā ne taab suka, ti b rgl so-kāngā sēn yaa wurda, n yaool n boondē moasa n tugd-a, n nk b mensā n yeel ti bāmb yaa Nabiyaam zak rāmba, la b yeel ti bāmb yaa Nabiyaam zakā sōngdba, buil yīng ti bāmb na belg nin-buiidā belgr tekē, rē ktame ti b paam n tāoos neb wusgo sēn yaa zitba, n menemes-ba n yi sida.

2-La sēn leb n yi sul-bāmbā yaa (Alkadyaaniyya) bāmb yaa sēn tōkd ne a Gulaam Ahmad Alkaadiyaanii, ned ning sēn yet ti yē yaa nabiyāamā, la a bool zubs-rāmbā Hindi la sēn pē-b bāmbā n tuge ti b kō sid ne yēnda, ti Angletεεr rāmbā tum ne-a yēnda la a poorē rāmba, b sēn wa n na n kolonize tēng-kāngā wā, la b kō-a lidg ti seke, yē la a poorē rāmbā, hal ti neb wusg sēn yaa zitb pug-a, ti Alkadyaaniyyā wā sēn yagd ti b yaa lslaambā, bāmb na n paam yalsg zīiga, t'a yaa sēn kēnd n wurd Lislaongā, la a leb n yiisid yē sēn tōe tēka Lislaongā pugē, leb n vēnegame t'a gulsa sebse sēn boond ti "Taşduk Baraahin Ahmadiyya" a yaga gaf-kāng pugē t'a yaa nabiyāama la a toem Lislaongā nas-rāmba. La sēn be a sēn toemā Lislaamdā nasā pugē, yaa a sēn yag zīri ti Gihaadi wā

Lislaongā pugē, yēsame ti ka leb n beē ye, ti leb n yaa tilae ne lslaam fāa gill t'a bao laafi ne Angletεεr rāmbā. A leb n gulsa wakat-kānga gafo n pud-a Sūy ti-toakda (Tıryaak Alkuluub), la seb-gulsd-kāngā kiime yuum 1908 wakato, a sēn menes neb wusg poorē, a ned ning sēn leds a Da'awā wā (boollā) la sull-kāngā sēn yaa menengā naamā rubē yaa raoa sēn menme, ti b boond-a ti Alhakum Nuurunddiine.

3-la sēn be Baatniyyā wā sul-rāmbē wā, sēn tare n yi Lislaongā, yaa Sull b sēn boond ti Bahaa'tyya. raoa yuur sēn bōond ti Ali Muhammad, yēnda tilg-a [raan, 19 S (piig la a wae seεklē wā), a lsa rogmā poorē, b leb n yeelame t'a yuurā yaa Muhammad Ali Şuraazu, a yume n yaa Şu' a wā 'l tnaa 'aşariy wā neba, t'a bake ne sore, n yag ti yēnda la a Mahdi nebā fāa gill sēn kolldā, rē poorē a leb n yeelame ti Wēnd siga yēnda, rēnd yē lebga nebā zu-soaba, -Wēnd Naam zēkame n yi kifr-rāmbā sēn yetā zēkr tekē- la ad nin-kāngā kusa (Alba'at) Yikrā, la Geelgā la arzānā la Bugmā, n kēng moasā Baraahiimbā la

⁸⁰ La baatniyya wā, b tara yuy wusgo, b leb n welgame n tug soy ka tēka, n sāeeg n be Hindi, la Šaam la [raan la [raak la tēms wusgo, reng-taoor-rāmbā wusg welsa b yellā n togse, wala a Šahristaanii gaf-rāmb pusē sēn boond ti "Almilal wa Annihal". Wala yaolem-rāmbā wusg fāa sēn vēnege, la b vēneg sul-paala sēn yi a pugē, wala Alkadyaaniyya la Bahaa'iyya la zēng sēn ka rēnda, la neb nins sēn leb n vēneg sul-bāmbā yela, yaa a Muhammad Sa' id Kulaani a gafā " Zaylu Almilal wa Annihal" pugē, la Seyk Abdul Kadr Šayba Alhamd, sēn yaa karem-saamb n be Madiin Almunawwar Iniverste Islamik, a gaf ning b sēn boond ti "Al-adyaan walfrak wa Almazaahibu Almu' aşirah.

Buuziimbã sên yaa kifr-rãmbã sorê, la a tigma Yahuudendã la Nasaarendã la Lislaoongã n yeel ti welgr ka b suk ye, rê poorê t'a kûs Tën-tuumbã Pidsda a Muhammad –Wënd puusg la A tigr be a yînga-, la a kûs Lislaoongã Buudo, rê poorê ned ning sên rika yê faadã a kûumã poorê yaa a sôngda ti b boond-a t'a (Bahaa), yê n sãeeg a Da'awã wã (a boollã) t'a pugdba lebg wusgo, ti b nk b sullã n pud ti (Albahaa'iyya) 4-La sên be sul nins sên yi yunga Lislaoongê wã, baa ti b sã n yagd ti b bee Lislaoongã pugê, n puusdê la b loet noore, la b maand Hagiimdu, b yaa sull sên tar pugdb wusgo, n yagd t'a Gibriil –puusg la tigr be a yînga- a zãmba Tën-tumdê wã, n wênems-a n kêng a Muhammad –Wënd puusg la A tigr be a yînga-nengê, ti bala b ra tumsa a Gibriil n kêng a Ali nengê, ti b sãnda yet t'a Ali yaa Wênde, n maand n zuugd a zislemã, la b zisgd a koambã la a yagensã, la a pagã a Faatuma, la a pagã ma la a Kadiġa –Wënd yard be b fãa gilli-, ka woto ye, bãmbã pus n maan-b lame ti b yaa Wênde, n kot-ba la b leb n tēda ti ad bãmba yaa Wënd sên ka tar tudgri, ti b darge wã Wënd nengê yuda Tën-tuumbã –puusg la tigr be b yînga-

La bãmba yetame ti Alkurãanã sên be lslaambã nusê wã, ründã wã, paasg la boogr n be a pugê, la bãmb maana Alkurãan-rãmb toore b mens yînga, n maan Suura-rãmb la Aayae-rãmb a pugê, bãmb meng nengê, la b tuud Şahaab bedã, a Abuu Bakr la a Umar –Wënd yard be b yibã yînga- la b tuud sid-kôtbã ma wã, a Aîša –Wënd yard be a yînga- la b kot sôngr a Ali la a koambã nengê keelem la yol-yol sasa, la b kot-ba zēng ti pa tũ ne Wênde, la a Ali la a koambã yaa sên zãag n yi bãmba, bala bãmb maan-b lame ti b yaa soab-rãmba n naag Wênde, la b yag zîri n rogl Wênde, la b toem Wënd goamã, Wënd Naam zêkame n yi bũmb ning bãmba sên yetã, zêkr tekê ⁻⁸¹

La sul-bãmba sên yaa kifr-rãmba tõnd sên togsã, yaa kifënd sulã sãnda sên yadg ti b yaa lslaambã n mik ti bãmb yaool n wurda Lislaoongo, sã n yaa woto, bi f tags n gese, foom a yam-soaba! La foom a lslaam sên be zîig ning fãa, ti ad Lislaoongã a ka yeelg bal ye, la ad a yaa Alkurãanã bãngre, la Tën-tuumã hadiisã –Wënd puusg la A tigr be a yînga- sên tabla n yi a nengê wã bãngre, la tum ne rê, rënd tags n ges Alkurãan zisgã la Tën-tuum a Muhammad –Wënd puusg la A tigr be a yînga - hadiis-rãmbã pugê, la f paamd kãndagre la vënem la sor sên yaa turga, sor ning sên talld a rikdã n tug zu-noogo, neema arzãn pugê bõn-naandsã Naabã nengê.

Boolle n tug tigr

Yaa foom ninsaal sên yaa yam-soaba! N yaa raa maa paga, sên pa kē Lislaoong nanda, yaa foom la m togend n boond n tugd pōsgã la zu-noogã, m yetame:

Pōsg f meng n yi Wënd nangã, A Naam zêkame, kûumã poorê yaoogã pugê, rê poorê yaa Gchanmem Bugmã pugê.

Pōsg f menga ne kō-sid ne Wênde ti yaa f Soaba, la a Muhammad –Wënd puusg la A tigr be a yînga- ti yaa f Tën-tuumã, la Lislaoongã ti yaa f dîini la f yeel sid-gomde, la f puus wakat a nu wã la f yãk f arzeka Zak n kō, la f loe Ramadaan no-loeerã la f kaag Wënd Lohorem Roogã, ti f sã n paam sor n tug be.

La f vëneg f Lislaoongã, ad yel sên yalê fãa pōsgr la zu-noog⁸²ka be ne foom rēnda sên tũ ne woto.

La mam wēenda fo taore ne Wênde, sên yaa Na-zisgã, ning soab sên na n tũ n tigr ke be rēnda Yēnda, ti ad lslaong-kãnga, yê la sid dîinã, Wënd sên ka reegd ned baa a yembr nengê dîin zēng ti pa rê wã, la mam leb n maanda kaset ne Wënd la A Malegsã la A bõn-naandsã gilli, ti soab sên na n tũ n tigr ka be rēnda Wēnde, a Muhammad me yaa Wënd Tën-tuumã, la Lislaoongã, yê la sida, la ad mam yaa lslaama. La m kota Wēnde -A Naam yilgame- ne A neemã wã la A kũunã, t'A reeg mam yōorã ti m yaa lslaam sid-sida, la m koambã la m yagensã la m saam-biisã sên yaa lslaambã gilli, la A leb n tigim-do vi-noogã arzãn pugê, n lagem ne d Nabiyaamã a Muhammad sên yaa sid-soaba, n yaa bas-m-yam soaba –Wënd puusg la A tigr be a yînga-, la Nibayaam-rãmbã fãa gilli, n lagem ne d Nabiyaamã zaku rãmba la a Şahaabse, la m kot Wēnde -A Naam zêkame- t'A kut ti gaf-kãngã naf ned fãa sên karem-a maa a kelg-a lame...rê yînga m ka taase? M Soaba! Bi F maan kaseto.

La Wënd n yud minim, Wënd na puus la A tigr d Nabiyaamã a Muhammad zugu, la a zak rãmba la a Şahaabse, la pēgr tiging be ne bõn-naands Naabã.

⁸¹ la sên leb n yi bãmba tuum-rãmb nins pugê, b sên sãamd Lislaoongã yuurã, yaa b sên pãbd b nemsã la b yãoodã la b kēed b yînsã ne sendse (bãense) la suuse.

⁸² Dũni wã pugê ne vum sên yaa ylenga, la Yaoolem Raarã me yaa arzãna.

Diin alhak (Tūudm-sor sēn yaa a sīdā)

Tuusgo la bark puusgo

Rēenem bukā - yaa Wēnd minimā [1] sēn yaa Naandā n yaa Zisgā

Buk a yiibu, yaa Wēnd Tēn-tuumā bāngre, -Puusg la tulgr be a yīnga-

Buk a tāab soaba- yaa sīdā dīnā bāngre, -sēn yaa Lislaoongā-

Buk a naas soaba- Lislamdā so-buka

Buk a nu soaba - yei-gīti sānda pāngre